

Wiadomości KSN Solidarności

Biuletyn Informacyjny Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Nr 11-12 (344-345)

listopad – grudzień 2024 r.

*Bóg się rodzi, mac truchleje
Pan niebiosów obnażony!
Ogień krzepnie, blask ciemnieje
Ma granice Nieskończony
Wzgardzony, okryty chwałą
Śmiertelny Król nad wiekami!
A Słowo Ciałem się stało
I mieszkało między nami*

BŁOGOSŁAWIONYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA ŻYCZY
REDAKCJA "WIADOMOŚCI KSN"

SPIS TREŚCI

Rok 2024 w szkolnictwie wyższym i nauce, prognozy na rok 2025. (Czas na podsumowanie) – Maria Sapor

Działania Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „S”

- Komunikat z Prezydium KSN w dn. 14.11.2024 r.
- Komunikat z Rady KSN w dn. 15.11.2024 r.
- Informacje z Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej
- Informacje z Komisji ds. Uczelni Artystycznych
- Informacje z Komisji ds. Instytut. Badawczych i Jednostek PAN
- Informacje z Komisji ds. Szkoleń
- Stanowisko RDS Woj. Lubelskiego ws. problemów szkol. wyż.

Ze strony Komisji Krajowej NSZZ „S”

- „Solidarność” objęła przewodnictwo w RDS
- Raport „Drapieżny Zielony (nie)Ład” na posiedzeniu Rady NRR
- Stanowisko Komisji Krajowej NSZZ „S” ws. wolnej Wigilii
- Spotkanie u Prezydenta ws. wolnej Wigilii
- Zwolnienia i protesty w Polsce

Ze strony MNiSW

- Posiedzenie KEiN w dniu 6.11.2024 r.
- Zespół ds. założeń do utworzenia bazy czasopism naukowych
- Święto Politechniki Warszawskiej – od historii do współczesności
- Plenarne posiedzenie KRASP
- Rozpoczęcie prac nad Polityką Naukową Państwa
- Forum Jakości – internacjonalizacja ...
- Dodatkowe środki finansowe dla uczelni i PAN
- Posiedzenie Komisji Edukacji i Nauki w dniu 27.11. i 04.12.2024

- Spotkanie z Polakami pracującymi w instytucjach europejskich
- Dymisja Dariusza Wieczorka z funkcji ministra w MNiSW

Porady prawne – Paweł Sobotko

- **Zamknięcie przewodów doktorskich z mocy prawa a możliwości uzyskania stopnia doktora**

Rocznice

- 100. rocznica urodzin Zbigniewa Herberta
- 40. rocznica pogrzebu błogosławionego Ks. Jerzego Popiełuszki
- 106. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości
- 105. rocznica powołania Państwowej Inspekcji Pracy
- 194. rocznica wybuchu Powstania Listopadowego
- 43. rocznica wprowadzenia stanu wojennego przez Sejm PRL

Modlitwa za Polskę – ks. Jerzy Popiełuszko

- Homilia – Msza Święta za Ojczyznę 25.12.1983 r.

Papież na uniwersytecie w Leuven... – Wojciech Pillich

Otoczaki i proca Dawida – o. Andrzej Pietrzak SVD

Nadesłane przez Czytelników

- Stanowisko RSN Reg. Śląsko-Dąbrowskiego ws. deprawacji dzieci w ramach przedmiotu „edukacja zdrowotna”
- Manifestacja „Tak dla edukacji, nie dla deprawacji”
- Fotorelacja z konferencji na KUL o bł. Ks. Jerzym Popiełuszce

Warta KSN-u przy grobie bł. ks. J. Popiełuszki – M. Rachwalska

Trzej uczeni z Polski obdarowali nas prawdą o CO₂ – W. Pillich

U Zulusów (RPA) cz.1 – Antoni Winiarski

Wybrane wydarzenia – Ewa Sobieszkańska

Rok 2024 w szkolnictwie wyższym i nauce, prognozy na rok 2025. (Czas na podsumowanie)

Przed rokiem, 13 grudnia 2024 roku został powołany rząd premiera Donalda Tuska, a w nim minister nauki i szkolnictwa wyższego Dariusz Wieczorek, który wkrótce ogłosił skład swojej ekipy ministerialnej – sekretarz stanu Marek Gzik odpowiedzialny m.in. za kwestie związane z inwestycjami; podsekretarz stanu Maria Mrówczyńska odpowiedzialna za sprawy dotyczące innowacji i rozwoju oraz organizacji uczelni, kształcenia i spraw studenckich; podsekretarz stanu Maciej Gdula nadzorujący m.in. Departament Nauki i podsekretarz stanu Andrzej Szeptycki odpowiedzialny za współpracę międzynarodową.

Kluczową sprawą dla rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego są finanse. Budżet na rok 2024 był opracowany przez rząd PiS i po niewielu korektach został przyjęty przez rząd koalicyjny Premiera Donalda Tuska.

Przypomnijmy, że w budżecie na rok 2024 zostały zaplanowane środki na podwyższenie wynagrodzeń pracowników uczelni. Nie znalazło się podwyższenie ogólnych nakładów na naukę i szkolnictwo wyższe.

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” w listopadzie 2021 roku ogłosiła akcję protestacyjną/stan pogotowania strajkowego, gdzie wśród głównych postulatów wskazany jest systemowy wzrost nakładów na naukę i szkolnictwo wyższe. Mimo wielu rozmów ze zmieniającymi się na przestrzeni lat 2020–2024 kierownictwami ministerstw, nie udało się z uzyskać realizacji postulatów Krajowej Sekcji Nauki.

W petycji przesłanej do Rządu RP oraz Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w grudniu 2021 roku pisaliśmy:

W imieniu wszystkich pracowników szkolnictwa wyższego i nauki żądamy zrealizowania zobowiązania Rządu RP z 2018 r. zwiększenia wynagrodzeń zasadniczych pracowników szkolnictwa wyższego i instytutów. Zapowiadany wzrost wynagrodzeń o 30% został rozłożony na trzy lata. W ciągu dwóch lat (2019-2020) w szkolnictwie wyższym zrealizowano jedynie wzrost o 13%. W roku 2021 zaniechano dalszych regulacji, a w 2022 r. brak jest prognoz wywiązania się ze złożonych zobowiązań.

Zwracamy uwagę na pilną potrzebę wzrostu minimalnego wynagrodzenia zasadniczego profesora do uzgodnionej w 2018 roku trzykrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę w danym roku kalendarzowym. Konieczne jest również powiązanie wynagrodzeń zasadniczych wszystkich pracowników uczelni i instytutów (nauczycieli i nienauczycieli) z wysokością minimalnego wynagrodzenia zasadniczego profesora.

*Domagamy się **wdrożenia systemowego wzrostu nakładów finansowych z budżetu państwa na naukę i szkolnictwo wyższe**, tak by jak najszybciej osiągnąć finansowanie na poziomie średnim krajów UE, co ma kluczowe znaczenie dla rozwoju gospodarczego i ekonomicznego Polski.*

Należy wspomnieć, że w grudniu 2021 roku na skutek prowadzonej przez KSN ogólnopolskiej akcji protestacyjnej, minister powołał „**Zespół do spraw przygotowania propozycji rozwiązań w zakresie wynagrodzeń w uczelniach publicznych**”, w skład którego weszli przedstawiciele KSN, RSzWiN, KRASP, KRPUZ, RGNiSzW oraz dyrektorzy departamentów w MEiN. Po pierwszym spotkaniu Zespołu, które odbyło się 16 grudnia 2021 r. odbyło się jeszcze jedno 2 grudnia, które poświęcone było problemom finansowania nauki w Polsce na tle międzynarodowym. Na tym skończyła się praca Zespołu. W zasadzie, w 2024 r. został zrealizowany pierwszy postulat zgłoszony podczas akcji protestacyjnej dotyczący zobowiązania Rządu RP z 2018 r. w zakresie zwiększenia wynagrodzeń zasadniczych pracowników szkolnictwa wyższego i instytutów o 30% (nie wliczając inflacji).

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki z dnia 15 lutego 2024 r. wzrosło minimalne wynagrodzenie profesora do kwoty 9370 zł, co jednak nie jest równe trzykrotności (wynosi 2,16) minimalnego wynagrodzenia za pracę w danym roku kalendarzowym (2024 r. – minimalne wynagrodzenia wynosi 4300 zł – trzykrotność tego wynagrodzenia wynosi 12 900 zł!).

Wdrożenie systemowego wzrostu nakładów finansowych z budżetu państwa na naukę i szkolnictwo wyższe w ogóle nie nastąpiło! Wręcz przeciwnie, w kolejnych latach 2020–2024 obserwujemy sukcesywny spadek realnych nakładów na naukę i szkolnictwo wyższe w relacji do PKB, który kształtuje się następująco (z listu ministra nauki do ministra finansów – 11 lipca 2024 r.):

1,39% w 2020 r.

1,31% w 2021 r.

1,24% w 2022 r.

1,08% w 2023 r.

1,09 % w 2024 r., a z uwzględnieniem skarbowych papierów wartościowych o wartości 1,5 mld zł wyniesie 1,12%

Planowany wskaźnik PKB w 2025 r. jest na poziomie 1,07% i jest najniższą wartością w XXI wieku (jak zauważyła Przew. KRASP prof. B. Kaniewska w liście z dnia 6 września 2024 r. do Premiera D. Tuska).

Mimo ogłoszenia w dniu 26 listopada br. przez Premiera Donalda Tuska decyzji o przeznaczeniu 1,5 mld zł na uzupełnienie w 2024 r. środków finansowych w postaci skarbowych papierów wartościowych (z przeznaczeniem na strategiczne inwestycje w sektorze nauki) na szkolnictwo wyższe i naukę, nie poprawia to w odczuwalny sposób sytuacji finansowania nauki i szkolnictwa wyższego.

A co z zapowiedziami wyborczymi Donalda Tuska o akademikach za 1 zł? Aż trudno uwierzyć, że studenci nie domagają się realizacji wyborczych zapowiedzi!

Czy i jakie są możliwe działania KSN NSZZ „Solidarność” w aktualnej konfiguracji politycznej, aby drgnęło „coś” w finansach dla nauki w tym i w kolejnym roku?

Sądzę, że KSN NSZZ „Solidarność” może tu jednak coś zrobić. Trzeba przypomnieć i ponownie nagłośnić postulaty z 2021 r. Wydaje się, że konieczne są spotkania i dyskusje z Ministrem, w uczelniach, w instytutach badawczych. „Solidarność” w uczelniach i instytutach badawczych, jako bezpośredni reprezentant środowiska, jest naturalnym kandydatem do organizacji takich debat, do spotkań z władzami państwowymi, z władzami uczelni, z władzami wszystkich szczebli.

Czy środowisko ma taką wolę, aby upomnieć się o wzrost nakładów na naukę i kształcenie, o godne wynagrodzenia, o znaczenie nauki i kształcenia w rozwoju Polski?

Maria Sapor

KRAJOWEJ SEKCJI NAUKI NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”**Komunikat z posiedzenia
Prezydium Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
posiedzenie w trybie zdalnym, 14.11.2024 r.**

W posiedzeniu Prezydium KSN NSZZ „Solidarność” wzięło udział 14 członków Prezydium, 2 członków Komisji Rewizyjnej oraz 2 pracownice biura KSN. Posiedzenie odbyło się w formie zdalnej.

Podstawowe sprawy poruszane na posiedzeniu Prezydium dotyczyły:

1. Sprawy finansowe – skarbnik KSN kol. Maria Sapor przedstawiła stan finansów Sekcji w roku 2024 r. Zdaniem skarbnika KSN plan finansów nie wymaga korekty. Wpływy ze składek członkowskich na rzecz KSN są realizowane zgodnie z planem. W zakresie wydatków, to generalnie nie przekraczamy zaplanowanych kwot, w wielu pozycjach są znaczące oszczędności.
2. Komunikaty - dyskusja:
 - a) Przewodniczący KSN kol. Dominik Szczukocki poinformował, że na obchodach 40. rocznicy męczeńskiej śmierci bł. Ks. Jerzego Popiełuszki była liczna reprezentacja KSN. Na grobie bł. Ks. Jerzego złożona została również wiązanka kwiatów od KSN NSZZ „S”.
 - b) Przewodniczący KSN kol. D. Szczukocki poinformował, że 29 października br. odbyło się posiedzenie podzespołu ds. edukacji Rady Dialogu Społecznego. Posiedzenie poświęcone było problemowi kryzysu kadrowego w przedszkolach. Przedsiębiorcy, którzy chcieliby prowadzić przedszkola wnioskowali, aby wychowawcami w przedszkolach mogły być osoby nieposiadające wyższego wykształcenia pedagogicznego. Obecni na posiedzeniu przedstawiciele związków zawodowych byli przeciwni wprowadzeniu takich rozwiązań.
 - c) Kol. Krzysztof Pszczółka poinformował, że w dniu 26 listopada br. odbędzie się szkolenie dotyczące wdrażania dyrektywy o ochronie sygnalistów w szkolnictwie wyższym i instytutach badawczych.
 - d) Przewodniczący KSN kol. D. Szczukocki poinformował, że do KSN wpłynęło pismo z Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Politechniki Rzeszowskiej informujące o decyzji JM Rektora PRZ w sprawie wszczęcia przez rzecznika dyscyplinarnego postępowania wyjaśniającego przeciwko przewodniczącemu tej Komisji kol. Bogusławowi Dołędze. Prezydium postanowiło przyjąć Stanowisko sprzeciwiające się decyzji JM Rektora PRZ i przedstawić je Radzie KSN w dniu 15.11. br., a po zaakceptowaniu przesłać do JM Rektora PRZ oraz podmiotów wymienionych w piśmie KZ NSZZ „S” Politechniki Rzeszowskiej.
 - e) Kol. Justyna Piwowońska poinformowała, że w dniu 31 października br. odbyło się zebranie przedstawicieli Instytutów Badawczych przygotowujące do spotkania z ministrem M. Gdulą. W dniu 12 listopada br. odbyło się spotkanie przedstawicieli instytutów zrzeszonych w KSN z Podsekretarzem Stanu Maciejem Gdulą. W spotkaniu uczestniczyli m.in. Przew. KSN kol. D. Szczukocki, Przew. Komisji KSN ds. Instytutów Badawczych i Jednostek PAN kol. J. Piwowońska oraz kol. Andrzej Staniek. Zasadniczym tematem spotkania były różne problemy jakie występują w działalności instytutów, w tym problemy finansowania ich działalności oraz niskie wynagrodzenia pracowników na wszystkich stanowiskach. Przedstawiciele KSN zaproponowali, aby następne spotkanie odbyło się z udziałem ministrów/przedstawicieli różnych resortów, którym podlegają

instytuty. Przedstawiono również pomysł zorganizowania konferencji poświęconej prezentacji osiągnięć i działalności instytutów.

- f) Kol. Katarzyna Winkler poinformowała, że w dniach 7-9 listopada 2024 r. odbył się wspólny Kongres Kultury. Przedstawiciele KSN brali udział w debacie i panelu pt. „Pozycja finansowa uczelni artystycznych w perspektywie pracowników dydaktycznych i pracowników niebędących nauczycielami akademickimi”. Szczegóły w oddzielnym komunikacie.
- g) Kol. Zbigniew Zawitowski poinformował, że w dniach 24-27 października br. brał udział w konferencji zorganizowanej w Lublinie przez Europejskie Centrum ds. Pracowniczych, zatytułowanej „Sytuacja edukacyjna i zawodowa osób z niepełnosprawnością – współczesne wyzwania stojące przed pracownikiem i pracodawcą”. Szczegóły w oddzielnym komunikacie.
- h) Przewodniczący KSN kol. D. Szczukocki zaproponował zorganizowanie wspólnego spotkania Rady KSN i przewodniczących komisji zakładowych zrzeszonych w KSN na przełomie stycznia/lutego 2025 r. na Politechnice Warszawskiej. W wyniku dyskusji ustalono, że w pierwszej kolejności (5.12.2024 r.) odbędzie się spotkanie Prezydium z przedstawicielami komisji zakładowych, które w ostatnim czasie zgłosiły różne problemy występujące w ich jednostkach. Natomiast na 2 lutego 2025 r. zaplanowano spotkanie Rady KSN z przewodniczącymi komisji zakładowych na Politechnice Warszawskiej.
- i) Ustalono terminy spotkań Prezydium i Rady KSN w pierwszym półroczu 2025 r.
- j) Przewodnicząca Komisji ds. Komunikacji i Rozwoju Związku kol. Małgorzata Kaczyńska podziękowała wszystkim, którzy nadesłali informacje o działalności swoich Komisji w ostatnich dwóch miesiącach.
- k) Przewodniczący KSN, Kol. D. Szczukocki poinformował, że w okazji pierwszej rocznicy śmierci śp. Janusza Sobieszczańskiego, kol. Elżbieta Kniecicka, w imieniu KSN, złożyła wiązanek kwiatów na Jego grobie.

Opracowanie: M. Sapor, M. Kaczyńska

Komunikat z posiedzenia Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” posiedzenie w trybie zdalnym, 15.11.2024 r.

W posiedzeniu Rady KSN NSZZ „Solidarność” wzięło udział 25 członków Rady, 4 członków Komisji Rewizyjnej oraz 2 pracownice biura KSN. Posiedzenie odbyło się w formie zdalnej.

Na początku posiedzenia Przewodniczący KSN, kol. D. Szczukocki przypomniał, że 16 listopada mija pierwsza rocznica śmierci śp. Janusza Sobieszczańskiego, wieloletniego Przewodniczącego KSN NSZZ „S”. Zebrani minutą ciszy uczcili pamięć śp. Janusza oraz pomodlili się w Jego intencji, prosząc o szczęśliwość wieczną dla Niego. W imieniu KSN NSZZ „Solidarność” kol. Elżbieta Kniecicka wraz ze swoją Mamą p. Joanną, długoletnią współpracowniczką śp. Janusza, złożyły na Jego grobie wiązanek kwiatów.

Podczas posiedzenia Rady KSN poruszane były następujące problemy:

1. Sprawy finansowe – skarbnik KSN kol. M. Sapor przedstawiła stan finansów Sekcji w roku 2024. Zdaniem skarbnika KSN plan finansów nie wymaga korekty. Wpływy ze składek członkowskich na rzecz KSN są realizowane zgodnie z planem. W zakresie wydatków, to nie przekraczamy zaplanowanych kwot, w wielu pozycjach są znaczące oszczędności. W połowie marca 2025 r. planowane jest przedstawienie sprawozdania z wykonania budżetu w 2024 roku.
2. Komunikaty - dyskusja:

- a) Przewodniczący KSN kol. D. Szczukocki poinformował, że na obchodach 40. rocznicy męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki była liczna reprezentacja KSN. Na grobie bł. Ks. Jerzego złożona została również wiązanka kwiatów od KSN NSZZ „S”.
- b) Przewodniczący KSN kol. D. Szczukocki poinformował, że w dniach 19-22 września br. odbyło się seminarium – szkolenie w Kołobrzegu – zorganizowane przez Komisję ds. Wynagrodzeń i Innych Świadczeń Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”. Tematami spotkania były: zakładowy fundusz świadczeń socjalnych oraz wynagrodzenia w uczelniach, PAN i jednostkach badawczych, a także plan rzeczowo finansowy w uczelniach. Szkolenie przygotowała i prowadziła Koleżanka Krystyna Andrzejewska – przewodnicząca Komisji ds. Wynagrodzeń i Innych Świadczeń KSN NSZZ „Solidarność”.
- c) W Lublinie w dniu 10 października br. odbyła się ogólnopolska konferencja zorganizowana na KUL pt. „Błogosławiony Jerzy Popiełuszko. Niezłomny duchowny, kapelan i męczennik”. W konferencji udział wzięli kol. Alina Rynio, kol. Bogusław Dołęga oraz kol. Roman Lalak. Organizatorami konferencji była między innymi Komisja Uczelniana NSZZ „Solidarność” KUL oraz Region Środkowo-Wschodni NSZZ „Solidarność”.
- d) Przewodniczący KSN kol. D. Szczukocki poinformował, że 29 października br. odbyło się posiedzenie podzespołu ds. edukacji Rady Dialogu Społecznego. Posiedzenie poświęcone było kryzysowi kadrowemu w przedszkolach. Przedsiębiorcy, którzy chcieliby prowadzić przedszkola wnioskowali, aby wychowawcami w przedszkolach mogły być osoby nieposiadające wyższego wykształcenia pedagogicznego. Obecni na posiedzeniu przedstawiciele związków zawodowych byli przeciwni wprowadzeniu takich rozwiązań.
- e) Kol. K. Pszczołka poinformował, że w dniu 26 listopada br. odbędzie się szkolenie dotyczące wdrażania dyrektywy o sygnalistach.
- f) Przewodnicząca Komisji ds. Międzynarodowych kol. Aniela Białowska-Tejchman poinformowała, że w lipcu w Buenos Aires odbył się X światowy kongres EI (sprawozdanie na stronie WWW KSN), we wrześniu br. odbyło się on-line spotkanie Komitetu ds. Szkolnictwa Wyższego (sprawozdanie na stronie WWW KSN), w listopadzie br. odbędzie się konferencja ETUCE.
- g) Przewodnicząca Komisji ds. Komunikacji kol. M Kaczyńska podziękowała wszystkim, którzy nadesłali informacje o działalnościach swoich komisji w ostatnich dwóch miesiącach. Ponadto, przekazała, że w lipcu weszło rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksyicznym w środowisku pracy, co wiąże się z obciążeniem finansowym laboratoriów naukowych pracujących z użyciem ww. substancji.
- h) W dniach 7-9 listopada 2024 r. odbył się wspólny Kongres Kultury. KSN reprezentowali kol. Katarzyna Winkler oraz kol. Jakub Gogolewski. Wśród różnych problemów diskutowanych na kongresie odbyła się debata poświęcona pozycji finansowej uczelni artystycznych z perspektywy pracowników dydaktycznych i pracowników niebędących nauczycielami akademickimi. Szczegóły w oddzielnym komunikacie na stronie WWW KSN.
- i) Kol. Zbigniew Zawitowski poinformował, że w dniach 24-27 października br. brał udział w konferencji organizowanej przez Europejskie Centrum ds. Pracowniczych w Lublinie. Tematem konferencji była „Sytuacja edukacyjna i zawodowa osób z niepełnosprawnością fizyczną i mentalną. Współczesne wyzwania stojące przed pracownikiem i pracodawcą”. Szczegóły w oddzielnym komunikacie. Natomiast w dniach 16-17 listopada br. odbędzie się szkolenie dla Społecznych Inspektorów Pracy organizowane przez Dział Szkoleń KK NSZZ „S” i Głównego Inspektora Pracy we Wrocławiu.
- j) Kol. Przew. D. Szczukocki przekazał, że odbyła się seria spotkań w okresie wrzesień–listopad (25.09, 02.10, 16.10, 31.10, 08.11) z przedstawicielami Komisji Zakładowych działających w Instytutach Badawczych oraz Instytutach zrzeszonych w Sieci Badawczej Łukasiewicz przed planowanym spotkaniem z Ministrem Maciejem Gdulą. Na spotkaniach przygotowywano materiały dla Pana

Ministra (propozycję zmian do ustaw o Instytutach Badawczych i Instytutach Sieci Badawczej Łukasiewicz) oraz dane dotyczące Instytutów Badawczych (wynagrodzenia na poszczególnych stanowiskach oraz wiek i liczbę osób zatrudnionych). W spotkaniu uczestniczyli m.in. Przew. KSN kol. D. Szczukocki, Przew. Komisji KSN ds. Instytutów Badawczych i Jednostek PAN kol. J. Piwonońska oraz kol. Andrzej Staniek. Szczegóły w oddzielnym komunikacie na stronie www KSN.

- k) Kol. Jacek Jezierski zasygnalizował, że ukazał się projekt rozporządzenia o wykazie czasopism. Na stronach Ministerstwa można zapoznać się z projektem rozporządzenia. Kol. Andrzej Kaźmierczak poinformował, że wysłał uwagi. Nowe wykazy czasopism dla różnych dyscyplin mogą się ukazać w połowie 2025 r. i będą obowiązywały od stycznia 2025 r.
- l) Przewodniczący KSN kol. D. Szczukocki przypomniał, że Ministerstwo zapowiadało w połowie 2024 r. zmiany w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Natomiast do dnia dzisiejszego nie pojawił się żaden projekt zmian.
- m) Przewodniczący KSN kol. D. Szczukocki poinformował, że z uzyskanych informacji w planie budżetu są zaplanowane podwyżki wynagrodzeń o 5%, ale w odniesieniu do wynagrodzeń z grudnia 2023 r., czyli realnie może to być około 3,8%.
- n) Przewodniczący KSN kol. D. Szczukocki poinformował, że do KSN wpłynęło pismo z Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Politechniki Rzeszowskiej informujące o decyzji JM Rektora PRZ w sprawie wszczęcia przez rzecznika dyscyplinarnego postępowania wyjaśniającego przeciwko przewodniczącemu tej Komisji kol. Bogusławowi Dołędze. Rada KSN przyjęła Stanowisko w tej sprawie.
- o) Przewodniczący KSN kol. D. Szczukocki zaproponował zorganizowanie wspólnego spotkania Rady KSN i przewodniczących komisji zakładowych (lub osób oddelegowanych) zrzeszonych w KSN na przełomie stycznia/lutego 2025 r. na Politechnice Warszawskiej. W wyniku dyskusji zaplanowano spotkanie Rady KSN z przewodniczącymi komisji zakładowych na Politechnice Warszawskiej w dniu 1 lutego 2025 r.
- p) Ustalono terminy spotkań Prezydium i Rady KSN w pierwszym półroczu 2025 r.
- q) Kol. Roman Lalak poinformował, że Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego Województwa Lubelskiego przyjęła Stanowisko ws. problemów szkolnictwa wyższego oraz negatywnych skutków Ustawy 2.0 ograniczających demokrację w funkcjonowaniu szkół wyższych i powodujących dezintegrację środowiska akademickiego (Stanowisko dostępne na stronie WWW KSN). Stanowisko zostało przekazane Przewodniczącej Rady Dialogu Społecznego Agnieszce Dziemianowicz-Bąk.

Opracowanie: M. Sapor, M. Kaczyńska

Informacje z Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej

Wyniki 10. Światowego Kongresu EI, który odbył się w Buenos Aires na przełomie lipca i sierpnia 2024 roku przedstawione przez Davida Edwardsa, Sekretarza Generalnego

Szanowni Koledzy, w czasie gdy Education International (EI) zakończyła udany 10. Światowy Kongres, chciałbym poświęcić chwilę, aby podziękować wszystkim organizacjom członkowskim za zaangażowanie w ciągu ostatnich pięciu lat. Jeśli byliście z nami w Buenos Aires w zeszłym tygodniu, pozwólcie, że podziękuję Wam za Wasz aktywny udział i solidarność z naszymi siostrami i braćmi w Argentynie.

Chociaż w niedalekiej przyszłości wyślemy okólnik do wszystkich organizacji członkowskich, zawierający pełną listę decyzji podjętych przez Kongres, uznałem, że ważne jest, aby już wcześniej podzielić się z Wami podsumowaniem obrad Kongresu, zawartym w przemówieniu końcowym ustępującej Prezydent Susan Hopgood.

Chociaż Kongres „osiągnął wielkie rzeczy, które wyznaczyły nam kurs na przyszłość”, Susan namawiała organizacje członkowskie i członków EI, aby nadal przekonywali nowych kandydatów do przyłączenia się do nas

i prowadzenia wspólnej kampanii wokół wspólnych celów i wartości, aby zapewnić, że wykwalifikowany, dobrze wyposażony w sprzęt nauczyciel będzie dostępny dla każdego ucznia, w każdej klasie, każdego dnia.

Zredagowane uwagi końcowe Susan Hopgood – odchodzącej Prezydent Education International, Buenos Aires, 2 sierpnia 2024 r.

Koledzy, zbliżamy się do końca naszego kolejnego 10. Światowego Kongresu i razem weszliśmy w czwartą dekadę jako Federacja. Najpierw pozwólcie mi złożyć gratulacje nowemu prezydentowi Education International Mugwena Maluleke. Moje gratulacje i najlepsze życzenia. Prezydent EI będzie współpracował z jednym z najsilniejszych światowych liderów ruchu związkowego, Sekretarzem Generalnym Davidem Edwardsem. Gratuluję reelekcji Davidzie.

W mojej pracy w EI miałam zaszczyt pracować z gigantami takimi jak Mary Hatwood Futrell, Thulas Nxesi i Fred van Leeuwen. Szczególnie cenię sobie czas spędzony z Fredem, naszym założycielskim Sekretarzem Generalnym. Skupienie tego Kongresu na wartościach demokratycznych przypomina nam dzisiaj to, co było również dla Freda, jako naszego ówczesnego przywódcy, najważniejsze. Jestem przekonana, że współpraca nowego Prezydenta z Sekretarzem Generalnym EI może doprowadzić naszą organizację do nowych szczytów wpływu na globalną i krajową politykę edukacyjną jak też i do poprawy współpracy z naszymi organizacjami członkowskimi. Prezydent i Sekretarz Generalny będą mieć wokół siebie wybitny zespół liderów i członków Zarządu Wykonawczego.

Przyjrzyjmy się pokrótce niektórym konkretnym kierunkom, nad którymi Ty i Twoi koledzy delegaci debatowaliście, a w niektórych przypadkach zmieniliście je, a następnie przedstawiliście ostateczną wersję. Dokonaliśmy wielkich rzeczy, które wyznaczyły nam kurs na przyszłość. Ta przyszłość jest zakotwiczona w naszej globalnej Kampanii *Go Public! Fund Education*.

Kampania ta nie tylko została doceniona przez Panel Narodów Zjednoczonych, ale wpisuje się w pełni w politykę EI i aktywnie zaangażowała organizacje członkowskie we wszystkich regionach świata. Kampania *Go Public! Fund Education* jest nadal przyjmowana przez organizacje członkowskie i znacząco się rozszerza. Koncentruje się obecnie na budowaniu potencjału związków zawodowych na szczeblu krajowym poprzez kampanie oparte na zaleceniach Panelu ONZ, w tym głównie na rozwiązaniu problemu niedoboru nauczycieli i zapewnieniu bezpośredniego wsparcia organizacjom członkowskim.

Jako Federacja ponownie zobowiązaliśmy się do bezpośredniego stawienia czoła niedoborowi nauczycieli i zapewnienia, że wykwalifikowany i dobrze wyposażony w sprzęt nauczyciel będzie dostępny dla każdego ucznia, w każdej klasie, każdego dnia. Zobowiązaliśmy się do ochrony praw pracowników oświaty i zapewnienia uczciwych i równych warunków pracy na całym świecie. W odpowiedzi na pojawianie się skrajnej prawicy oraz wzrost jej wpływu na nauczycieli i edukację, powołaliśmy Kampanię wspierającą związki zawodowe w ich działaniach przeciw rozszerzaniu się faszyzmu, atakom na demokrację i pogorszeniu praw pracowniczych.

Podjęliśmy też wysiłek na rzecz obrony naukowców i ich instytucji przed konserwatywną i neoliberalną polityką, która zagraża ich rozwojowi i uniemożliwia im wyrażanie siebie. Skoncentrujemy nasze wysiłki na osiągnięciu „Celu Zrównoważonego Rozwoju 4”, we wszystkich jego częściach, ze szczególnym naciskiem na równość płci w edukacji. W tym duchu będziemy żądać, aby rządy zwiększyły swoje krajowe inwestycje w edukację publiczną by spełnić międzynarodowe standardy wydatków publicznych na edukację. Kontynuując nasze wspieranie zrównoważonego rozwoju, zobowiązaliśmy się do znaczących interwencji w sprawie zmian klimatu, aby ograniczyć wzrost globalnej temperatury i promować sprawiedliwość klimatyczną i środowiskową dla wszystkich, szczególnie dla społeczności najbardziej dotkniętych. Postanowiliśmy zjednoczyć się w kwestii sztucznej inteligencji w edukacji, prowadząc ciągłe badania i lobbując na temat wykorzystania AI, narzędzi technologicznych, gromadzenia danych i prywatności. Technologia edukacyjna musi być stosowana i testowana w sposób odpowiedzialny z nauczycielami, wdrażana w sposób sprawiedliwy i bezpieczny oraz skupiona na uzupełnianiu i wzmacnianiu roli edukatorów w kierowaniu i inspirowaniu uczniów oraz ochronie ich danych.

Na tym Kongresie potwierdziliśmy również nasze powszechnie uznane referencje na rzecz pokoju i przeciwstawiania się militaryzacji na całym świecie. Jako edukatorzy potępiamy brutalność i zabijanie niewinnych cy-

wilów i dzieci. Publicznie opowiadamy się za pokojem, szacunkiem i godnością człowieka. EI zobowiązuje się do utrzymania poczucia swej obecności i idei także pośród społeczności dotkniętych wojną i różnymi formami ucisku.

Koledzy, praca, którą wykonaliście tutaj na Kongresie wyznaczyła nam silny kurs na rozwój naszych związków zawodowych, podniesienie znaczenia naszego zawodu i obronę demokracji. Te zasady, które przyjęliśmy, mają praktyczny i pozytywny wpływ na naszych członków oraz na sukces naszych studentów i ich życie w zrównoważonym świecie. Decyzje podjęte na Kongresie są globalnym świadectwem naszych wartości i naszej misji jako Federacji i też jako poszczególnych związków zawodowych.

Ponieważ moja kadencja jako Prezydenta EI dobiega końca, chciałabym przez chwilę porozmawiać o naszej roli jako jednostek i odpowiedzialności jaką mamy gdy podejmujemy działania na rzecz naszych związków zawodowych, naszego zawodu i spraw demokracji. Działań tych nie da się ograniczyć do rezolucji ani zdefiniować za pomocą wniosków o głosowanie na Sali, czy głosowań imiennych w Kongresie lub na jakimkolwiek spotkaniu.

Mówiliśmy na tym Kongresie o polityce i politycznych podstawach, które wyniosły naszą Federację do globalnego statusu jako wiodącego głosu liderów edukacji. Ale ten status nigdy nie mógłby zostać osiągnięty, gdyby nie jedno proste słowo, które leży u podstaw wszystkich naszych związków. Tym słowem jest „organize” co w języku polskim oznacza: zorganizować, organizować, organizować się, uporządkować ale też zrzeszać, aranżować czy urządzać. Dla związkowców „organizowanie” jest jedną z naszych podstawowych wartości i jednym z kluczy do naszego sukcesu. EI zbudowało naszą Federację na idei, że organizowanie i prowadzenie kampanii idą ręką w rękę. Cele i wartości oraz same taktyki naszych kampanii to wysiłki organizacyjne, których efektem jest pobudzenie wysiłków i mobilizacja. Nazwa naszej Kampanii aby działać publicznie – „Go Public!” – mówi wszystkim, że nie będziemy milczeć, że jesteśmy zobowiązani do wtrącania się w trudne sprawy, kwestionowania działań władz do bycia nieomylnymi – mamy takie prawo jako organizacja.

Więc ruszajmy do przodu i organizujmy, organizujmy się...- w każdym znaczeniu tego słowa w języku polskim.

Zebranie materiałów i tłumaczenie

Aniela Białowolska-Tejchman

Przewodnicząca Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej

Przedstawiciel KSN nie brał udziału w 10. Światowym Kongresie EI w Buenos Aires w roku 2024

Sprawozdanie z konferencji ETUCE „Okragły Stół Europy Środkowo-Wschodniej”

Konferencja „Okragły Stół Europy Środkowo-Wschodniej (Central and Eastern Europe Roundtable 2023)” poświęcona podniesieniu rangi i atrakcyjności zawodu nauczyciela, odbyła się w Pradze, w Czechach w dniach 9–11 października 2023 roku. Celem Konferencji „okragłego stołu” 2023 była wymiana wiedzy i dobrych praktyk pomiędzy organizacjami członkowskimi związków zawodowych działającymi w obszarze edukacji oraz dyskusja, w jaki sposób podnieść status zawodu nauczyciela w Europie Środkowo-Wschodniej. Spotkanie odbyło się po pierwszej w historii edycji Europejskiego Tygodnia Nauczycieli zorganizowanego przez ETUCE w dniach 2–6 października 2023 r. w ramach kampanii [#MakeTeachingAttractive](#). Ta duża, dwuletnia kampania została zapoczątkowana w 2022 roku podczas średniookresowej konferencji ETUCE w Liège, a jej kulminacją ma być konferencja ETUCE w końcówce 2024 roku.

Prezydent ETUCE, Larry Flanagan wraz z Frantiskiem Dobsikiem, przewodniczącym czeskiego związku ČMOS-PS powitali w Pradze przybyłych przedstawicieli związków zawodowych działających w obszarze edukacji i otworzyli spotkanie podkreślając ważną rolę „Okragłego Stołu Europy Środkowo-Wschodniej”.

Susan Flocken, dyrektor europejska ETUCE, podkreśliła jak ważne jest skupienie się na najtrudniejszych kwestiach i problemach występujących w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, wskazując w szczególności na

potrzebę wzmocnienia dialogu społecznego, demokracji i praw związkowych, a także poprawy warunków pracy w sektorze. Wśród głównych mówców znalazł się Rob Copeland, przewodniczący Komitetu Stałego ETUCE ds. Szkolnictwa Wyższego i Nauki (HERSC), który podkreślił rolę Procesu Bolońskiego we wspieraniu pracowników sektora szkolnictwa wyższego, nauki i badań oraz przedstawił Ministers Apel ETUCE przygotowany na Konferencję Ministerialną Procesu Bolońskiego w Tiranie w 2024 roku.

Rob Copeland zachęcał też uczestników Konferencji „Okrągłego Stołu CEE”, aby zwrócili uwagę swoich ministrów na żądania ETUCE, które skupiają się wokół trzech priorytetów w zakresie szkolnictwa wyższego i badań, w tym: odpowiedniego finansowania publicznego, wysokiej jakości warunków pracy oraz nacisku na przestrzeganie podstawowych wartości akademickich.

Hugues Moussy, kierownik Działu Wydajności i Oceny Systemów w Europejskiej Fundacji Kształcenia (ETF) podkreślił, że w kontekście zmieniającego się świata pracy umiejętności, oczekiwania zawodowe, rozwój i walidacja są kluczowymi kwestiami funkcjonowania umów ETF obejmujących różnorodne tematy. Poruszył też współczesne wyzwania na rynku pracy, w tym starzenie się społeczeństw i migracje.

Komitet ETUCE zorganizował sesję solidarnościową dla swoich organizacji członkowskich z Ukrainy, kontaktując się bezpośrednio z przewodniczącym Związku Zawodowego Pracowników Oświaty i Nauki Ukrainy (TUESWU), Greorgijem Trukanowem, który wyraził szczerą wdzięczność całej rodzinie ETUCE i EI za wsparcie i pomoc finansową dla nauczycieli na Ukrainie. Przedstawił też obecną sytuację Ukrainy i utrzymujący się wpływ konfliktu wojennego na edukację.

Kateryna Maliuta-Osaulova, Sekretarz Międzynarodowy TUESWU, zwracając się osobiście do uczestników „Okrągłego Stołu CEE”, poinformowała o aktualnej sytuacji nauczycieli i uczniów w swoim kraju.

Susan Flocken, europejska dyrektor ETUCE wyraziła solidarność „Okrągłego Stołu CEE” z nauczycielami Izraela i Palestyny w związku z wybuchem wojny i przemocy.

Poinformowała uczestników, że EI-ETUCE wydały oświadczenie potępiające wszelkie formy przemocy i wzywające do pokoju w Izraelu i Palestynie.

Na specjalne życzenie organizacji członkowskich z krajów kandydujących do UE, Komitet ETUCE zorganizował wydarzenie towarzyszące aby organizacje te mogły dowiedzieć się więcej o procesie przystąpienia do UE.

Eva Horelová, zastępca szefa Misji Przedstawicielstwa UE w Czechach, omówiła z delegatami rolę partnerów społecznych w tym procesie, aby określić, w jaki sposób edukacyjne związki zawodowe i ich członkowie mogą wspierać nauczycieli w przygotowaniach do akcesji do UE.

Konferencja „Okrągły Stół CEE” zakończyła się przyjęciem „Oświadczenia o atrakcyjności zawodu nauczyciela w krajach Europy Środkowo-Wschodniej” Attractiveness.

Opracowanie

Aniela Białowolska-Tejchman

Przewodnicząca Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej

Udział w Konferencji, hotel i wyżywienie na koszt ETUCE. Koszty KSN ok. 1000 PLN – dojazd pociągiem na trasie Sopot-Praga i diety na czas podróży

Informacje z Komisji ds. Uczelni Artystycznych

współKongres Kultury 2024

W dniach 7-9 listopada w Warszawie odbył się współKongres Kultury zorganizowany przez Narodowe Centrum Kultury oraz Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Wydarzenie zgromadziło przedstawicieli różnych środowisk związanych z kulturą, w tym artystów, aktywistów i menadżerów kultury, aby omówić wyzwania, zarówno na poziomie lokalnym, jak i globalnym.

Z ramienia Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” uczestnikami współKongresu byli Katarzyna Winkler (Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi) oraz Jakub Gogolewski (Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. L. Schillera w Łodzi).

Podczas Kongresu odbyło się 10 debat plenarnych oraz 20 debat panelowych, które obejmowały szeroki zakres tematów, m.in.: dostępność kultury, współpraca pomiędzy instytucjami kultury a organizacjami pozarządowymi, edukacja o kulturze od najmłodszych lat, ustawa o artystach zawodowych, przemoc w środowisku artystycznym oraz solidarność środowiska.

Na zakończenie pierwszego dnia można było zwiedzić MSN – Muzeum Sztuki Nowoczesnej, gdzie wśród prac współczesnych artystów można było prowadzić rozmowy kulturalne, np. z Panią Ministrą Kultury i Dziedzictwa Narodowego Hanną Wróblewską. Bardzo duży ukłon w stronę Ministry, ponieważ uczestniczyła w Kongresie przez cały

czas, rozmawiała z zainteresowanymi.

Ostatni dzień, ostatnia debata były najbardziej interesujące. Spotkanie Ministrów: Hanny Wróblewskiej – Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Agnieszki Dziemianowicz-Bąk – Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Barbary Nowackiej – Ministra Edukacji Narodowej oraz Andrzeja Domańskiego – Ministra Finansów, gdzie można było dowiedzieć się, np. o kwestii finansowania kultury poprzez samorządy, o mobbingu i przemocy w instytucjach kultury, o edukacji kulturalnej i roli jaką pełnią w tym nauczyciele.

Najważniejsze kwestie przedstawiła Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego: uspołecznienie instytucji kultury, prawa pracowniczek i pracowników, poczucie bezpieczeństwa. Podczas debaty obok niej cały czas widniała tabliczka: „potrzebne decyzje nie dyskusje”. Ministra zakończyła słowami: „Widzimy Was i słyszymy Was, teraz czas na podjęcie decyzji”.

Opracowanie

Katarzyna Winkler

Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi

fot. Jakub Gogolewski, Ewa Sochacka, Katarzyna Winkler

Informacje z Komisji ds. Instytutów Badawczych i Jednostek PAN

W okresie wrzesień-listopad 2024 r. (25.09, 2.10, 16.10, 31.10, 8.11) odbyła się seria spotkań członków Komisji ds. Instytutów Badawczych i Jednostek PAN Krajowej Sekcji Nauki z przedstawicielami Komisji Zakładowych działających w Instytutach Badawczych oraz Instytutach zrzeszonych w Sieci Badawczej Łukasiewicz przed planowanym spotkaniem z Ministrem Maciejem Gdulą, na których to spotkaniach przygotowywano dla Pana Ministra materiały (propozycję zmian do ustaw o Instytutach Badawczych i Instytutach Sieci Badawczej Łukasiewicz) oraz dane dotyczące Instytutów Badawczych (wynagrodzenia na poszczególnych stanowiskach oraz wiek i liczbę osób zatrudnionych).

Spotkanie z Podsekretarzem Stanu w MNiSW Panem Maciejem Gdulą w dniu 12.11.2024 r.

W dniu 12 listopada 2024 roku, w siedzibie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, odbyło się spotkanie Ministra Macieja Gduli z przedstawicielami Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”. W spotkaniu uczestniczyło 6 przedstawicieli z ramienia KSN: Dominik Szczukocki – Przewodniczący KSN NSZZ „Solidarność”, Justyna Piwoñońska – Przewodnicząca Komisji ds. Instytutów Badawczych i Jednostek PAN, Halina Jarząbek – Przedstawicielka Komisji Zakładowej w Sieci Badawczej Łukasiewicz – Instytucie Nowych Syntezy Chemicznych w Puławach, Waldemar Kiszczak – Przedstawiciel Komisji Zakładowej w Instytucie Ogrodnictwa – Państwowym Instytucie Badawczym w Skierniewicach, Rafał Wawer – Przedstawiciel Komisji

Zakładowej w Instytucie Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach, oraz Andrzej Staniek – Przedstawiciel Komisji Zakładowej w Głównym Instytucie Górniczym – Państwowym Instytucie Badawczym w Katowicach.

Spotkanie dotyczyło ogólnej sytuacji jaka panuje w Instytutach Badawczych oraz Instytutach zrzeszonych w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz.

Spotkanie rozpoczął Przewodniczący Dominik Szczukocki, który przedstawił Ministrowi osoby obecne na spotkaniu. Następnie przekazał list przewodni wraz z propozycjami zmian do ustaw o Instytutach Badawczych oraz o Sieci Badawczej Łukasiewicz.

Następnie głos zabrały osoby uczestniczące w spotkaniu.

Przewodnicząca Komisji ds. Instytutów Badawczych i Jednostek PAN Justyna Piwoñońska przedstawiła ogólne informacje dotyczące sytuacji w instytutach, a w szczególności: liczbę obecnie istniejących instytutów, listę ministerstw do których należą poszczególne instytuty, rozkład wiekowy w przykładowych instytutach, wielkość subwencji jakie przyznano instytutom w 2023 roku oraz średnie wartości wynagrodzeń.

Następnie głos zabrał Kol. Waldemar Kiszczak, który przybliżył ogólną sytuację jaka panuje w Instytucie Ogrodnictwa – PIB w Skierniewicach, jak również poruszył problem z pozyskaniem finansowania na badania naukowe.

Z kolei o problemie z pozyskaniem oraz utrzymaniem nowej kadry mówił Kol. Rafał Wawer, który wspomniął również o odchodzeniu doświadczonych pracowników. Następnie Kol. Andrzej Staniek mówił, że sytuacja finansowa i dotycząca stanu zatrudnienia zaczyna być krytyczna. Średnia praca zasadnicza, dla przykładu w Głównym Instytucie Górniczym – Państwowym Instytucie Badawczym, wśród pracowników naukowych wynosi ok. 4700 zł brutto, a wśród pozostałych pracowników jeszcze mniej, co w odniesieniu do płacy minimalnej jest niepokojące. Jest to przyczyną braku stabilności i wiąże się z dużym niepokojem, szczególnie dla młodszej kadry. Obecnie procent zatrudnionych w wieku do 39 lat to ok. 21% ogółu zatrudnionych.

Kol. Andrzej Staniek zaznaczył również, że potrzeba wsparcia finansowego na poziomie płacy minimalnej dla wszystkich pracowników naukowych wynika również z faktu, iż podlegają oni tym samym kryteriom oceny co pracownicy naukowcy uczelni. Oparcie funkcjonowania jedynie na projektach badawczych na dłuższą metę nie jest konstruktywne, a dodatkowo aby występować o projekt w przypadku instytutów badawczych wyma-

gany jest znaczący poziom zaawansowania TRL 5, 6, 7. Jest tu więc konieczne prowadzenie badań własnych – rozwojowych. Ponadto ustanowienie instytutu badawczego jako Państwowego Instytutu Badawczego wiąże się z finansowaniem badań (co jest zasadne) dla metod już opracowanych i realizowanych przez instytut, co również nie rozwiązuje istniejącego problemu rozwoju naukowego i technologicznego.

Kol. Andrzej Staniek zaznaczył, że jeżeli nam – Polakom – zależy, aby myśl naukowa, szczególnie dotycząca badań stosowanych, była rozwijana i wspomagala polską gospodarkę to konieczne jest podjęcie działań przez Sejm RP, Premiera i ministerstwa.

Po zaprezentowaniu naszych problemów Minister poparł nasze postulaty i zapewnił o skierowaniu ich do dalszej dyskusji.

*Opracowanie
Justyna Piwowońska*

*Przewodnicząca Komisji ds. Instytutów Badawczych i Jednostek PAN Krajowej Sekcji Nauki
fot. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego*

Informacje z Komisji ds. Szkoleń

SYGNALIŚCI
W SZKOLNICTWIE
WYŻSZYM I INSTYTUTACH
BADAWCZYCH

DR PATRYK KUZIOR
26.11.2024
GODZ. 9:00-12:15
szkolenie online - platforma ZOOM

ZAREJESTRUJ SIĘ
DECYDUJE KOLEJNOŚĆ ZGŁOSZEŃ

I CZĘŚĆ - 9.00-10.30 TEORETYCZNA
II CZĘŚĆ - 10.45 - 12.15 ANALIZA WYBRANYCH
PRZYKŁADÓW WDROŻENIA "USTAWY O
SYGNALISTACH" ODPOWIEDZI NA PYTANIA

Uchwalając 14 czerwca 2024 roku ustawę o ochronie sygnalistów, Polska jako państwo członkowskie Unii Europejskiej implementowała do krajowego porządku prawnego rozwiązania zawarte w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z 23.10.2019 r. w sprawie ochrony sygnalistów, czyli osób zgłaszających naruszenie prawa Unii. Wejście w życie nowych regulacji oznacza de facto stworzenie nowego systemu zgłaszania nieprawidłowości, w którym istotną rolę odgrywać będą nie tylko sygnaliści, ale także procedury, których stworzenie jest obowiązkiem wielu podmiotów zarówno publicznych jak i prywatnych. Webinarium dotyczyło między innymi tego jak prawidłowo zrealizować ten obowiązek, a także jak postępować w przypadku dokonania zgłoszenia przez sygnalistę. Poruszone na szkoleniu zagadnienia stwarzają możliwość uporządkowania wiedzy pozwolą też uporządkować o tym, kto może wystąpić w roli sygnalisty i jaki jest zakres ochrony osoby zgłaszającej, jakich naruszeń prawa mogą dotyczyć zgłoszenia, a także jaka jest relacja ustawy do innych regulacji, na podstawie których zgłaszane są nieprawidłowości. Szkolenie poprowadził dr Patryk Kuzior, adiunkt w Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej, wieloletni pracownik administracji rządowej i samorządowej zatrudniony na stanowiskach związanych ze stosowaniem prawa, w tym na wyższych

stanowiskach kierowniczych. Uczestniczył w pracach różnych gremiów doradczych funkcjonujących przy organach administracji publicznej, pracował jako ekspert dla Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Europejskiego Kolegium Policyjnego (CEPOL). Autor wielu publikacji naukowych i fachowych, w tym także współautor komentarzy do Karty Nauczyciela, ustawy o pracownikach samorządowych oraz ustawy o systemie oświaty. W 2012 r. uhonorowany Medalem Komisji Edukacji Narodowej za wkład w rozwój oraz prawidłowe stosowanie prawa oświatowego.

Nieodpłatne szkolenie przygotowano dla członków organizacji związkowych funkcjonujących na uczelniach wyższych i instytutach badawczych zrzeszonych w Krajowej Sekcji Nauki.

Stanowisko RDS Województwa Lubelskiego ws. problemów szkolnictwa wyższego

STANOWISKO NR 4/2024 WOJEWÓDZKIEJ RADY DIALOGU SPOŁECZNEGO WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

z dnia 4 października 2024 r.

w sprawie problemów szkolnictwa wyższego. Negatywne skutki Ustawy 2-0 ograniczające demokrację w funkcjonowaniu szkół wyższych i powodujące dezintegrację środowiska akademickiego

Na negatywne skutki Ustawy 2-0 zwanej „Ustawą Gowina” pretendującej do bycia „Konstytucją dla Nauki i Szkolnictwa Wyższego”, a w rezultacie będącą nieudanym aktem prawnym wskazywało wiele gremiów funkcjonujących w szkołach wyższych, zgłaszając niezliczoną liczbę poprawek. Niestety, podczas procesu legislacyjnego nie wzięto po uwagę opinii środowiska akademickiego.

Odchodząc od partycypacyjnego modelu funkcjonowania szkół wyższych i jednostek naukowych na rzecz modelu biznesowego, ustawa niemal całkowicie wyeliminowała udział środowiska akademickiego w zarządzaniu uczelnią, wprowadziła podmioty zewnętrzne do zarządzania uczelniami i znacząco zwiększyła uprawnienia rektorów. Pociągnęło to za sobą zmniejszenie niezależności i wiarygodności nauki, która stała się towarem, a nie wartością samą w sobie. Podejście biznesowe odebrało szkołom wyższym sprawczość i zaszkodziło realizacji społecznej roli innowatora kierunków rozwoju. Doświadczenia minionych lat wskazują, że przyjęty model funkcjonowania uczelni nie sprzyja osiągnięciu zakładanych ustawą celów podniesienia jakości badań naukowych i poziomu kształcenia. Postępująca pauperyzacja i marginalizacja nauczycieli akademickich oraz innych pracowników uczelni dodatkowo ogranicza wykorzystanie potencjału uczelni w kształtowaniu wiedzy i innowacji w środowisku.

WRDS WL wyraża opinię, że po 6 latach funkcjonowania Ustawy 2-0 Minister winien przeprowadzić ewaluację i dokonać gruntownej oceny, które elementy funkcjonującego modelu uczelni się sprawdziły, a które nie, i które należy poprawić. Należy przy tym przeprowadzić obiektywną analizę aktualnego stanu polskiej nauki i szkolnictwa wyższego w szczególności, w stosunku do potrzeb ujętych w kontekście zrównoważonego rozwoju kraju.

WRDS WL wskazuje jako najważniejsze następujące obszary modelu funkcjonowania uczelni wyższych wymagające zmian:

1. Zbyt szeroki zakres umocowania rektora i ograniczona rola kolegialnych organów uczelni.

WRDS WL wyraża stanowisko, że Ustawa zabsolutyzowała władzę rektora obniżając rangę senatu, wydziałów, dziekanów i ich rad naukowych. Ostatnich trzech ciał, pełniących istotną rolę w funkcjonowaniu uczelni zabrakło w przepisach ustawy. Wyważona autonomia tych organów uczelni jest pożądaną wartością, która buduje tożsamość, instytucjonalną odpowiedzialność, zaradność i zdolność kooperacji z otoczeniem. WRDS WL postuluje ograniczenie władzy rektora i jej równoważenie poprzez wzmocnienie roli organów

kolegialnych. Należy przywrócić rolę senatów uczeni, wydziałów i dziekanów oraz ich rad naukowych, czyli podmiotów pominiętych w Ustawie. Postulujemy również, aby w kwestii zmian regulaminu organizacyjnego, dokonywanych przez rektora, zabrał również głos senat uczelni.

2. Nieefektywny model szkoły doktorskiej.

WRDS WL postuluje likwidację wprowadzonego Ustawą 2-0 modelu Szkół doktorskich i wprowadzenie stosownych umów między uczelnią a doktorantami na mocy, których student kończący Szkołę doktorską bez uzyskania stopnia doktora zwracałby uczelni koszty studiów doktorskich. Postulujemy związanie studiów doktorskich z dyscypliną podstawową studenta i przywrócenie kształcenia doktorantów na wydziałach w ramach dyscyplin naukowych. Kompetencje prowadzenia studiów doktoranckich i nadawania stopni naukowych należy przypisać radom naukowym dyscyplin ewaluowanych w danej uczelni.

3. Respektowanie prawa do godziwego wynagrodzenia pracowników niebędących nauczycielami akademickimi (prac. adm. obsługi, bibliotecznych, technicznych i inni).

Biorąc pod uwagę niskie uposażenie pracowników niebędących nauczycielami akademickimi WRDS WL postuluje wprowadzenie do Ustawy przepisów normujących prawa tej grupy pracowników, w szczególności wynagrodzeń odniesionych do stosowanych w Ustawie wskaźników.

4. Dystrybucja środków budżetowych.

Wyrażamy zaniepokojenie, że aktualna dystrybucja środków budżetowych przeznaczonych na finansowanie nauki i szkolnictwa wyższego nie jest zbieżna z deklarowanym zrównoważonym rozwojem kraju. Celem osiągnięcia zakładanych celów europejskiej polityki spójności i zrównoważonego, inteligentnego rozwoju wnosimy o szczególne zwiększenie dotacji dla ośrodków akademickich w najbardziej zacofanych gospodarczo regionach kraju, które - jak ośrodek lubelski - dysponują odpowiednio silnym potencjałem naukowym.

Postulujemy większe powiązanie uczelni prywatnych i publicznych, odejście od finansowania tzw. uniwersytetów flagowych, większe subwencje na szkolnictwo wyższe i naukę w regionach.

5. Nadreprezentatywny udział studentów w ewaluacji nauczycieli akademickich i zarządzaniu uczelnią.

WRDS WL zwraca uwagę na zbyt duży udział studentów w ewaluacji nauczycieli. Anonimowa ankieta studenta umożliwia wpis często zupełnie nie związany z ocenianym przedmiotem czy nauczycielem i nie musi być wiarygodna. Ankieta nie powinna stanowić wiodącego kryterium oceny, a jedynie opinię. Zdaniem WRDS WL przyjęte kryteria ewaluacji nauczyciela akademickiego są zbyt fragmentaryczne i nie uwzględniają kluczowych osiągnięć. Zdegradowano dydaktykę i wartość relacji uczeń-mistrz. Zdobywanie punktów zdominowało badania i dydaktykę. Postulujemy zmianę zasad ewaluacji nauczycieli akademickich. Wnioskujemy większą stabilność i transparentność kryteriów oceny pracy nauczycieli akademickich i pracowników niebędących nauczycielami akademickimi. Przedstawicielstwo studentów - zarówno w organach uczelni, jak i Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego jest silniejsze od przedstawicielstwa różnych grup środowiska akademickiego reprezentowanych przez związki zawodowe.

6. Kwestia Rady Uczelni – określenie kompetencji i członkostwa.

WRDS WL postuluje, aby uprawnienia rad uczelni przywrócić senatom, zaś rady uczelni zlikwidować, bądź ograniczyć ich kompetencje do forum dialogu z interesariuszami. W radzie uczelni zasiadają osoby spoza środowiska akademickiego, często pozbawione wiedzy i pełnej wrażliwości na problemy i uwarunkowania funkcjonowania uczelni.

7. Zasady komercjalizacji badań naukowych.

WRDS WL podtrzymuje przekonanie, że szczególnym zadaniem uczelni jest nie tylko kształcenie odpowiadające bieżącym potrzebom przedsiębiorców, ale formowanie kreatywnych absolwentów kształtujących przyszły rynek gospodarczy. Jesteśmy za komercjalizacją badań naukowych, jednak uważamy, że współpraca ta jest i powinna być nawiązywana w konkretnych obszarach tematycznych, inną drogą i na innym szczeblu w strukturze uczelni.

Aktualna ustawa ewidentnie przeniosła ciężar funkcjonowania i finansowania z kształcenia i dobrej dydaktyki oraz nauki na badania naukowe. Świadczą o tym przyjęte kryteria ewaluacji, które wymagają ponownego przemyślenia i wypracowania ze środowiskami akademickimi.

8. Lista czasopism.

W związku z kontrowersjami dotyczącymi kryteriów oceny czasopism i wskazanym w komunikacie Ministra Nauki wykazem czasopism naukowych, postulujemy powołanie zespołów weryfikujących tę listę czasopism.

Nie są to wszystkie kwestie, z którymi muszą na co dzień się mierzyć środowiska akademickie ale te, które WRDS zasignalizowała wydają się najważniejszymi i wynikają z troski o dobry kształt i rozwój szkolnictwa Wyższego i Nauki.

PRZEWODNICZĄCY
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
Województwa Lubelskiego
Marek Kolodziejczyk

Stanowisko Nr 4/2024 Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego Województwa Lubelskiego z dnia 4 października 2024 r. w sprawie problemów szkolnictwa wyższego. Negatywne skutki Ustawy 2.0 ograniczające demokrację w funkcjonowaniu szkół wyższych i powodujące dezintegrację środowiska akademickiego zostało przesłane do Przewodniczącej Rady Dialogu Społecznego Agnieszki Dziemianowicz-Bąk.

ZE STRONY KOMISJI KRAJOWEJ NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

www.solidarnosc.org.pl

„Solidarność” objęła przewodnictwo w Radzie Dialogu Społecznego

Od 23 października br., przez następny rok, z ramienia „Solidarności”, Radzie Dialogu Społecznego będzie przewodniczył Piotr Duda, przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”.

Piotr Duda objął funkcję przewodniczącego już po raz drugi. W październiku 2015 roku z ramienia NSZZ „Solidarność” został pierwszym przewodniczącym nowo powstałej Rady Dialogu Społecznego.

Zgodnie z ustawą o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego na czele Rady stoi przewodniczący, którego kadencja trwa rok.

Rada Dialogu Społecznego działa na mocy ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych in-

stytucjach dialogu społecznego, która weszła w życie z dniem 11 września 2015 r. To najważniejsza instytucja krajowego dialogu społecznego w Polsce.

RDS to platforma dialogu trójstronnego pomiędzy rządem a reprezentatywnymi organizacjami pracodawców i związków zawodowych. W Radzie zasiadają trzy związki zawodowe: NSZZ „Solidarność”, OPZZ i Forum Związków Zawodowych oraz sześć organizacji przedsiębiorców.

W ramach RDS funkcjonują również zespoły problemowe, podzespoły i zespoły doraźne. Zajmują się one szeregiem polityk dotyczących spraw gospodarczych, społecznych, rynku pracy czy ochrony zdrowia. Strona społeczna zasiadająca w RDS ma prawo wyrazić swoją opinię na temat przygotowywanych projektów założeń projektów ustaw i innych aktów prawnych. Może też przygotować i przekazać do właściwego ministra własne projekty założeń projektów ustaw czy wystąpić ze wspólnym wnioskiem o zmianę ustawy.

Kierowanie RDS jest w obecnym czasie szczególnie ważne ponieważ brak dialogu społecznego widać obecnie na wielu polach. Konsekwencje braku dialogu społecznego coraz dobitniej widać np. w PKP Cargo czy Poczcie Polskiej.

Pierwsze posiedzenie RDS po objęciu przez „Solidarność” przewodnictwa Rady odbyło się 25 listopada. W posiedzeniu tym wziął udział Marszałek Sejmu Szymon Hołownia. Niestety, na posiedzeniu zabrakło przedstawicieli strony rządowej.

Piotr Duda zaznaczył, że brak Ministrów jest lekceważeniem dialogu społecznego, bo spowodowało to zerwanie kworum. Przewodniczący „Solidarności” podkreślił, że obecni ministrowie rządu de facto nie chcą rozmawiać w ramach szerszych konsultacji społecznych i eksperckich w ramach Rady Dialogu Społecznego.

Na spotkaniu nie było żadnego z piętnastu przedstawicieli rządu, którzy wchodzić w skład Rady Dialogu Społecznego, a są wśród nich tacy, którzy od lutego nie przyszli ani razu na posiedzenie Rady.

fot. M. Żegliński/tysol.pl

Raport „Drapieżny Zielony (nie)ład” przedstawiono na posiedzeniu Rady ds. Środowiska, Energii i Zasobów Naturalnych Narodowej Rady Rozwoju

7 listopada w Pałacu Prezydenckim, z udziałem prezydenta Andrzeja Dudy, odbyło się posiedzenie Rady ds. Środowiska, Energii i Zasobów Naturalnych Narodowej Rady Rozwoju. Uczestniczył w nim także zastępca przewodniczącego Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Bartłomiej Mickiewicz.

Posiedzenie Rady zorganizowano w celu konsultacji społecznych w przededniu 29. Konferencji stron konwencji klimatycznej ONZ, COP29 w Baku, w Azerbejdżanie. W jego trakcie wymieniono opinie środowisk, dla których sprawy polityki klimatycznej są szczególnie istotne.

Opracowanie „Drapieżny Zielony (nie)ład”, które powstało na zlecenie NSZZ „Solidarność” przedstawił Bartłomiej Mickiewicz. Omówił m.in. aspekt pracowniczy i aspekt konkurencyjności europejskiej gospodarki na świecie w związku z wprowadzaniem założeń Europejskiego Zielonego Ładu. NSZZ „S” nie może pozwolić na to, aby w Polsce i w Europie zlikwidowano miejsca pracy, wprowadzając szkodliwą ideologię klimatyczną.

W posiedzeniu oprócz prezydenta Andrzeja Dudy uczestniczyli również członkowie Rady ds. Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rady ds. Strategicznych Projektów Rozwojowych oraz Rady ds. Młodzieży NRR, przedstawiciel Ministerstwa Klimatu i Środowiska, polscy młodzieżowi delegaci na COP, reprezentanci NSZZ „Solidarność” oraz przedstawiciele kilku branż przemysłu energochłonnego.

fot. Przemysław Keler/KPRP – solidarnosc.org.pl

Stanowisko Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” w sprawie wolnej Wigilii

Członkowie Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” podczas obrad w dniu 10 grudnia br. jednogłośnie przyjęli stanowisko w sprawie wolnej Wigilii. W przyjętym stanowisku opowiedzieli się za wolną Wigilią, ale przeciw dodatkowej niedzieli handlowej.

W stanowisku czytamy: „W ocenie Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” opisane wyżej zmiany w prawie są krzywdzące dla pracowników handlu, którzy zostali potraktowani przez ustawodawcę jak pracownicy drugiej kategorii. Osoby zatrudnione w tej branży jako jedyne będą musiały – w świetle przyjętych rozwiązań – odpracować Wigilię. Dla całej reszty społeczeństwa 24 grudnia został ustanowiony dzień w wolnym od pracy bez żadnych dodatkowych warunków”.

Ponadto, jak przekonują członkowie KK, istnieje obawa, że ustawodawcy w przyszłości będą chcieli wprowadzić kolejne handlowe niedziele, niwecząc ogromne dzieło NSZZ „Solidarność”, jakim było doprowadzenie do ograniczenia handlu w niedziele.

„Na to nie ma zgody Związku. Dlatego Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” stanowczo sprzeciwia się dyskryminacji pracowników handlu. Gorączka przedświątecznych zakupów nie może prowadzić do pracy ponad siły tej grupy zawodowej. Stojąc po stronie pracowników handlu Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” mówi „tak” wolnej Wigilii, ale stanowczo „nie” dodatkowej niedzieli handlowej”.

Spotkanie Prezydenta RP z przedstawicielami pracowników i pracodawców o wolnej Wigilii

Prezydent Andrzej Duda spotkał się w czwartek 12 grudnia br. w Pałacu Prezydenckim z przedstawicielami pracodawców i pracowników, by skonsultować z nimi nowelizację ustawy w sprawie wolnej Wigilii. Prezydent zaznaczył, że w parlamencie do noweli wprowadzono zmiany, dlatego jego stosunek do ustawy uległ „zawieszeniu”. 6 grudnia Sejm przyjął poprawki Senatu do nowelizacji ustawy w sprawie wolnej Wigilii od 2025 r. Regulacja trafiła teraz do prezydenta, który w ciągu 21 dni musi podjąć decyzję o podpisaniu, zawetowaniu lub odesłaniu noweli do Trybunału Konstytucyjnego. Nowelizacja ustawy zakłada, że od 2025 r. Wigilia będzie dniem wolnym dla wszystkich

pracowników, w tym pracowników placówek handlowych, jednak trzy niedziele przed Wigilią będą handlowe. Wprowadzona przez Senat i zaakceptowana przez Sejm poprawka przewiduje ponadto, że w grudniu pracownik handlu nie będzie mógł pracować więcej niż dwie niedziele. Zmiany miałyby wejść w życie od przyszłego roku.

fot. M. Żegliński – solidarnosc.org.pl

ZWOLNIENIA I PROTESTY W POLSCE

Protest funkcjonariuszy i pracowników służb publicznych

Ponad sześćset funkcjonariuszy i pracowników służb publicznych piketowało 5 listopada siedzibą Rady Dialogu Społecznego w Warszawie. Protest został zorganizowany przez Krajowy Sekretariat Służb Publicznych NSZZ "Solidarność".

W pikiecie wzięli udział funkcjonariusze i pracownicy m.in. Państwowej Straży Pożarnej, Policji, Służby Więziennej, Służby Celno-Skarbowej, Służby Granicznej, pracownicy samorządu i administracji rządowej oraz innych służb publicznych.

Protestujący domagali się przede wszystkim 15 proc. waloryzacji wynagrodzeń, sztywnego powiązania budżetów służb mundurowych ze wskaźnikiem PKB oraz zrównania świadczeń socjalnych funkcjonariuszy MSWiA, MS i MF ze świadczeniami żołnierzy zawodowych. Protestujący przekonywali, że rządzący powinni zacząć słuchać ich postulatów. Jeśli tego nie zrobią, jak zapowiedzieli, wrócą z dużo większą siłą.

fot. M. Żegliński/tysol.pl

Pikieta odbywała się w związku z posiedzeniem zespołu ds. usług publicznych Rady Dialogu Społecznego, które miało miejsce w CPS Dialog w tym samym czasie. Po zakończeniu obrad Bartłomiej Mickiewicz, zastępca przewodniczącego Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność" i przewodniczący Rady Krajowego Sekretariatu Służb Publicznych NSZZ "S" powiedział: „Dziś nie padły żadne konkrety, ale nie spodziewaliśmy się ich. Czekamy na konkretne rozwiązania i konkretne propozycje ze strony rządowej zgodnie z deklaracją Ministra Spraw Wewnętrznych Tomasza Siemoniaka do 15 listopada. Pikieta, która dzisiaj się odbyła, mam nadzieję, że da rządzącym do zrozumienia, że sytuacja jest naprawdę napięta i że będziemy walczyć o to, żeby i w służbach mundurowych i ogólnie w służbach publicznych uległa zdecydowanej poprawie”.

Trudna sytuacja Zakładów Chemicznych „Police”

W środę, 20 listopada wszystkie centrale związkowe z Zakładów Chemicznych „Police” protestowały w Szczecinie przy ul. Dębogórskiej 22 w obronie miejsc pracy. Protest odbył się przed siedzibą firmy importującej nawozy w Rosji. Protestujący domagali się zamknięcia granic UE dla nawozów ze Wschodu i zatrzymania redukcji zatrudnienia w Grupie Azoty Zakładach Chemicznych „Police”.

W „Policach” pracę straciło już 300 osób, zawieszono również część świadczeń i przywilejów, a to dopiero początek szykowanych cięć – alarmują związkowcy z zachodniopomorskiej „S”.

Zakłady Chemiczne „Police” z Grupy Azoty to największy producent nawozów wieloskładnikowych w Polsce i jedyny krajowy producent pigmentu bieli tytanowej.

Prezes Grupy Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Andrzej Dawidowski zadeklarował, że firma nie ma zamiaru przeprowadzenia zwolnień grupowych. Pracownicy martwią się jednak o swoje miejsca pracy. Zakłady Chemiczne „Police” zakończyły ubiegły rok z ponad miliardową stratą. Trudna sytuacja wynika między innymi z wysokich cen gazu oraz importu nawozów z Rosji i Białorusi. Zdaniem protestujących najlepszym rozwiązaniem byłoby wprowadzanie ceł na rosyjskie i białoruskie nawozy.

Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Pomorza Zachodniego na czele z przewodniczącym Mieczysławem Jurkiem zachęcał do udziału w proteście wszystkich członków i sympatyków związku zawodowego „Solidarność”.

fot. Region Pomorze Zachodnie NSZZ „S”

Zwolnienia i protesty w PKP Cargo

Mimo protestów, trwają zwolnienia pracowników w PKP CARGO. NSZZ „Solidarność” od kilku tygodni alarmuje, że wśród zwolnionych w procesie zwolnień grupowych w PKP Cargo są osoby, których stosunek pracy podlega szczególnej ochronie, m.in. osoby w wieku przedemerytalnym i działacze związkowi. W ostatnim czasie Sąd wydał już pierwsze zabezpieczenia w postaci nakazu dalszej pracy dla niektórych z nich. Sposób przeprowadzania zwolnień grupowych zaniepokoił także głównego inspektora pracy Marcina Staneckiego, który po liście, otrzymanym od przewodniczącego Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Piotra Dudy, polecił pilną kontrolę w PKP Cargo S.A. w restrukturyzacji przez Okręgowego Inspektora Pracy w Warszawie.

Wiceprzewodniczący „Solidarności” Bartłomiej Mickiewicz mówił również o tym, w jaki sposób Związek będzie bronił pracowników w obliczu zwolnień przeprowadzanych w PKP Cargo czy Poczcie Polskiej. Podkreślił, że w PKP Cargo jest w tej chwili taka sytuacja, że w związku z kształtem wypowiedzeń ludzie zostają bez środków do życia, dlatego, że nie są w stanie zarejestrować się w urzędach pracy, a urzędy nie wypłacają tym ludziom zasiłków.

Trzeba przypomnieć, że Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki PKP CARGO S.A., które odbyło się 21 listopada odwołało trzech przedstawicieli pracowników z Rady Nadzorczej. Wszyscy trzej odwołani przedstawiciele zostali wcześniej wybrani do Rady Nadzorczej przez pracowników i w ich imieniu tam zasiadali. Odwołanie przedstawicieli pracowników to konsekwencja zmian w statucie spółki. Na początku października akcjonariusze PKP Cargo przegłosowali uchwałę zmniejszającą liczbę przedstawicieli pracowników w Radzie Nadzorczej z trzech do jednego.

Fizjoterapeuci protestują przed Sejmem! Rehabilitanci tracą pracę, pacjenci – dostęp do świadczeń, które im się należą

5 grudnia przed Sejmem odbył się protest fizjoterapeutów. Takie działania zapowiadał Grzegorz Wietek, prezes Ogólnopolskiego Porozumienia Pracodawców Rehabilitacji. Według wcześniejszych ustaleń, 20 listopada miało odbyć się spotkanie prezesa NFZ z protestującymi w listopadzie fizjoterapeutami, jednak zostało odwołane przez prezesa NFZ, który nie miał czasu na takie spotkanie.

„Jesteśmy tutaj dzisiaj przede wszystkim dla pacjentów i dla fizjoterapeutów, którzy od stycznia 2025 r. tracą pracę, a pacjenci – dostęp do świadczeń, które im się po prostu należą” – powiedziała Monika Dębińska z Ogólnopolskiego Porozumienia Rehabilitantów.

Protest jest odpowiedzią na decyzję Ministerstwa Zdrowia, które planuje docelowo od 1 lipca 2025 r. (od 1 stycznia 2025 r. wprowadzony zostałby okres przejściowy) ograniczyć rehabilitację domową w ramach rehabilitacji ambulatoryjnej do 20 proc. całości wymiaru godzin. Z około 2700 podmiotów, które mogą dziś świadczyć rehabilitację domową, zostanie tylko 400.

Protestujący zwracają uwagę, że wielu ciężko chorych pacjentów już teraz nie jest w stanie dotrzeć do placówek, dlatego zwracają się do fizjoterapeutów, aby pracowali z nimi w domu.

Protesty leśników w Warszawie

W piątek, 6 grudnia przed siedzibą Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych i Ministerstwem Klimatu i Środowiska odbyła się akcja protestacyjna NSZZ „Solidarność”, innych związków branżowych oraz myśliwych w obronie Lasów Państwowych. Protestujący najpierw zebrali się pod Generalną Dyrekcją Lasów Państwowych, gdzie wśród okrzyków, m.in. „Lasy to ewolucja, nie rewolucja”, „Lasy Państwowe, nie Mikołajowe”, wyśpiewali wotum nieufności wobec Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych Witolda Kossa.

Protestujący nie zostawili suchej nitki na odpowiadającym za leśnictwo w resorcie klimatu Mikołaju Dorożale.

W swoje imieniny Mikołaj Dorożała dostał od leśników symboliczną różgę za złe sprawowanie. Protestujący ustawili też choinkę przystrojoną papierowymi bombkami z wizerunkami kierownictwa Lasów Państwowych i resortu klimatu. Leśnicy są zdeterminowani, by walczyć o polskie skarby narodowe, jakimi są Lasy Państwowe. **Jeżeli zostaną wprowadzone wszystkie pomysły ministerstwa, które wychodzą od ekocentryków, to leśnicy twierdzą, że będzie to w zasadzie koniec Lasów Państwowych jakie znamy.** Polski model leśnictwa jest unikatowy w skali Europy. Ponadto zagrożone są dziesiątki tysięcy miejsc pracy. Leśnicy chcą powstrzymać tę destrukcję, ale ze strony ministerstwa nie ma żadnej woli rozmowy. Leśnicy czekają na spotkanie z Panią ministrem Pauliną Hennig-Kłoską prawie rok i bez rezultatu. Lekceważone są też głosy naukowców zajmujących się leśnictwem i ponad stuletnie doświadczenia leśników. Zamiast tego pomysły na lasy układane są przez działaczy ekologicznych. „Tak źle jeszcze nie było” – mówi w rozmowie z portalem Tysol.pl Zbigniew Kuszlewicz ponownie na czele Rady Sekretariatu Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska NSZZ „S”.

fot. M. Żegliński – solidarnosc.org.pl

Górnicy i hutnicy manifestują przed PreZero Areną Gliwice

Związkowcy związani z hutnictwem i górnictwem manifestowali w dniu 7 grudnia br. przed PreZero Areną Gliwice, gdzie odbywała się konwencja Koalicji Obywatelskiej. Domagali się ochrony miejsc pracy i inwestycji w polski przemysł. Manifestację zorganizowały związki zawodowe związane z branżą hutniczą. Dołączyli do

fot. PAP/Michał Meissner

niej także przedstawiciele związków górniczych. Na ponad godzinę przed konwencją przed gliwicką areną zebrało się kilkaset osób.

Przewodniczący NSZZ „Solidarność” w Hucie Łabędy Czesław Ryś powiedział PAP, że to manifestacja w obronie miejsc pracy. Podkreślił, że do tego konieczne są inwestycje w polski przemysł.

Związkowcy podkreślali, że nie jest to manifestacja polityczna, ale związana z konkretnymi postulatami branży hutniczej i górniczej.

W manifestacji brali udział m.in. przedstawiciele NSZZ „Solidarność” z Huty Łabędy i Huty Pokój.

Krajowa Sekcja Pożarnictwa NSZZ „Solidarność” ogłosiła akcję protestacyjną w Państwowej Straży Pożarnej

Rada Krajowej Sekcji Pożarnictwa na posiedzeniu, które odbyło się 9 grudnia 2024 r. ogłosiła akcję protestacyjną. Powodem protestu jest brak spełnienia postulatów zgłoszonych w stanowisku związków zawodowych funkcjonujących w służbach podległych MSWiA 25 listopada 2024 r.

Przypomnijmy, w piśmie z 25 listopada związkowcy postulowali m.in. wzrost uposażeń funkcjonariuszy służb podległych MSWiA o 15 proc. od 1 stycznia 2025 roku oraz wzrost świadczenia mieszkaniowego dla funkcjonariuszy służb podległych MSWiA w wysokości i na zasadach obowiązujących w Siłach Zbrojnych RP oraz wprowadzenie do „Programu modernizacji na lata 2026-2029” mechanizmu podwyżek uposażeń funkcjonariuszy służb podległych MSWiA. W myśl przyjętej uchwały strażacy skoordynują swoje działania z innymi związkami funkcjonującymi w służbach mundurowych. Rada KSP zobligowała Prezydium do przedłożenia na posiedzeniu w dniu 17 grudnia 2024 r. ustalonych z pozostałymi związkami form i zakresu działań protestacyjnych.

Protesty w Poczcie Polskiej

Pracownicy Poczty Polskiej żądają podwyżek wynagrodzeń i zaprzestania zwolnień pracowników od ponad pół roku. Członkowie Prezydium Organizacji Międzyzakładowej NSZZ „Solidarność” Pracowników Poczty Polskiej przekazali 16 grudnia w komunikacie, że w odróżnieniu od drugiego reprezentatywnego związku zawodowego działającego w Poczcie nie podpisali porozumienia płacowego. „(...) Odbyły się negocjacje płacowe pomiędzy pracodawcą a organizacjami związkowymi będącymi w sporach zbiorowych na tle płacowym. Pracodawca przedstawił swoją propozycję podwyżki w wysokości 380 zł brutto od dnia 1 stycznia 2025 roku. Podkreślamy, że kwota zaproponowana przez pracodawcę nie tylko nie odpowiada naszym wymaganiom, ale również nie zapewnia adekwatnej rekompensaty za rosnące koszty życia i trud pracy wykonywanej przez każdego z nas. Wyraziliśmy gotowość podpisania porozumienia na poziomie 800 zł podwyżki brutto od 1 stycznia 2025r. W związku z powyższym, Prezydium Organizacji Międzyzakładowej NSZZ Solidarność Pracowników Poczty Polskiej podjęło decyzję o zakończeniu dzisiejszych negocjacji... NSZZ „Solidarność” Pracowników Poczty Polskiej, kierując się interesem wszystkich pracowników, stanowczo odrzuca propozycję pracodawcy jako niewystarczającą” – przekazali w komunikacie członkowie Prezydium Organizacji Międzyzakładowej NSZZ „Solidarność” Pracowników Poczty Polskiej.

ZE STRONY

MINISTERSTWA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

<https://www.gov.pl/web/nauka>

Posiedzenie Komisji Edukacji i Nauki w dniu 6 listopada 2024 r.

Posiedzenie poświęcone było pierwszemu czytaniu rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego oraz niektórych innych ustaw.

Głównym celem projektu ustawy jest włączenie zadań związanych z kształceniem podyplomowym pielęgniarek i położnych realizowanych dotychczas przez Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych do Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego. Nowe przepisy przewidują utworzenie jednej jednostki kształcenia podyplomowego dla wszystkich zawodów medycznych. Dzięki temu rozwiązaniu zapewniony zostanie wysoki i jednolity standard szkoleń dla każdego z zawodów medycznych działających w sektorze ochrony zdrowia.

Mimo zgłaszanych szeregu zastrzeżeń przedstawicieli społecznych oraz posłów PiS, w tym np. co do utraty autonomii przez tworzone Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego w zakresie powoływania dyrektora Centrum, Komisja przyjęła projekt.

Posiedzenie zespołu ds. opracowania założeń do utworzenia bazy czasopism naukowych

12 listopada br. w Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego odbyło się pierwsze posiedzenie zespołu ds. opracowania koncepcji krajowej bazy czasopism naukowych. Pracami gremium będzie kierował Wojciech Piasecki. W spotkaniu uczestniczył minister Dariusz Wiczorek. Zespół zakończy swoją pracę do 31 grudnia 2024 roku.

Zadania zespołu obejmują:

- przeprowadzenie analizy istniejących rozwiązań dotyczących tworzenia i funkcjonowania baz czasopism naukowych;
- opracowanie propozycji kierunkowych rozwiązań możliwych do zastosowania w bazie w celu zwiększenia rozpoznawalności polskich czasopism naukowych oraz wspierania ich rozwoju;
- opracowanie zakresu danych oraz wymagań niezbędnych do utworzenia bazy czasopism naukowych.

W skład zespołu wchodzi:

- Wojciech Piasecki – przewodniczący
- Grzegorz Adamiec
- Andrzej Bisztyga
- Aneta Drabek
- Tadeusz Dudycz
- Ewa Golachowska
- Marek Gorgoń
- Daniel Młocicki
- Danuta Szewczyk-Kłós
- Daniela Szymańska

Święto Politechniki Warszawskiej – od historii do współczesności

15 listopada 1915 roku w Politechnice Warszawskiej zainaugurowano pierwszy rok akademicki z językiem polskim jako wykładowym. W tegorocznych uroczystościach wziął udział sekretarz stanu w MNiSW Marek Gzik.

Każdego roku, obchody Święta Politechniki Warszawskiej są okazją do uroczystego posiedzenia Senatu uczelni. Podczas tegorocznego wydarzenia wręczono liczne prestiżowe wyróżnienia. Wśród nich znalazły się Medale Komisji Edukacji Narodowej oraz dyplomy Profesor Emeritus Politechniki Warszawskiej. Przyznano również nagrody w Konkursie o Nagrodę im. Prof. Jana Czochralskiego oraz ogłoszono laureata Medalu Młodego Uczzonego. Kulminacyjnym punktem obchodów była Gala Złotej Księgi, podczas której uhonorowano absolwentów uczelni, którzy osiągnęli wybitne sukcesy zawodowe.

Plenarne posiedzenie KRASP

22 listopada w Politechniki Śląskiej w Gliwicach odbyło się posiedzenie zgromadzenia plenarnego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP). W wydarzeniu uczestniczyło blisko 100 rektorów, którzy wspólnie dyskutowali nad kluczowymi wyzwaniami stojącymi przed systemem szkolnictwa wyższego. W debacie wziął udział minister Dariusz Więczorek.

W trakcie zgromadzenia rektorzy przyjęli m.in. zmiany w statucie KRASP oraz omówili priorytety organizacji na lata 2024-2028. Ważnym punktem dyskusji była prezentacja działań związanych z European Open Science Cloud (EOSC), która ma wspierać otwartość i dostępność wyników badań naukowych. Dyskutowano również o planach rozszerzenia Programu Stypendialnego Rządu RP im. K. Kalinowskiego.

W posiedzeniu wziął udział minister nauki Dariusz Więczorek, który poruszył najważniejsze zagadnienia związane z rozwojem szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce. Podkreślił m.in. konieczność wzmocnienia współpracy między resortem a środowiskiem akademickim. Wskazał też na pilną potrzebę uporządkowania systemu wizowego dla studentów zagranicznych oraz planowane zmiany w zasadach ewaluacji czasopism naukowych.

Rozpoczęcie prac nad Polityką Naukową Państwa

22 listopada br. minister nauki poinformował o pracach nad aktualizacją Polityki Naukowej Państwa. Dokument tworzony jest w ścisłej współpracy ze środowiskiem naukowym. MNiSW planuje konsultowanie strategii

z przedstawicielami instytucji nauki w całej Polsce. Zdaniem ministra, w tej sprawie odbędzie się 12 sympozjów i debat eksperckich.

Ostatni dokument dotyczącym polityki naukowej państwa został przyjęty w 2022 roku. Polityka Naukowa Państwa ma służyć realizacji strategicznych celów w zakresie rozwoju polskiej nauki, wdrażania innowacji i wykorzystywania środków z Unii Europejskiej. Dokument określa cele jakimi są m.in. prowadzenie wysokiej jakości badań naukowych, autonomia uczelni, konieczność odpowiadania nauki na potrzeby społeczeństwa i gospodarki czy zwiększanie zaufania społecznego do wyników badań naukowych.

W ramach prac Komitetu Polityki Naukowej zaplanowany jest szereg spotkań ze środowiskiem. Sympozyja podejmą problematykę kierunkowych rekomendacji, priorytetów i zagrożeń dla Polityki Naukowej Państwa w obszarach funkcjonowania systemu badań naukowych w Polsce.

Forum Jakości – internacjonalizacja kluczem do poprawy jakości kształcenia

26 listopada w Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie odbyło się Forum Jakości, które przebiegało pod hasłem „Zapewnianie jakości kształcenia wobec wyzwań otoczenia. Internacjonalizacja”. W wydarzeniu wzięł udział podsekretarz stanu w MNiSW Maciej Gdula.

Podczas wydarzenia podkreślono znaczenie internacjonalizacji jako narzędzia wzmacniającego konkurencyjność uczelni oraz umożliwiającego lepsze przygotowanie studentów do pracy i kariery na globalnym rynku. Rozmawiano m.in. o roli współpracy międzynarodowej w podnoszeniu jakości programów kształcenia, znaczeniu mobilności akademickiej oraz konieczności rozwijania kompetencji językowych wśród studentów i kadry akademickiej.

Organizatorzy wydarzenia: Polska Komisja Akredytacyjna oraz Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie.

Dodatkowe środki finansowe dla uczelni i PAN

26 listopada premier Donald Tusk ogłosił decyzję o przeznaczeniu 1,5 mld zł na uzupełnienie środków i działania prowadzone przez uczelnie będące pod nadzorem MNiSW. Środki te zostaną pozyskane z emisji obligacji i przeznaczone na strategiczne inwestycje w sektorze nauki i szkolnictwa wyższego.

Podczas konferencji prasowej minister nauki Dariusz Wiczorek poinformował o dodatkowych nakładach na naukę i szkolnictwo wyższe. Przekazane środki finansowe zostaną przeznaczone na rozwój polskich uczelni, wsparcie kluczowych projektów badawczych, inwestycje sprzyjające studentom oraz modernizację infrastruktury akademickiej.

Wsparcie w wysokości 100 mln złotych otrzymała też Polska Akademia Nauk. Sekretarz stanu Marek Gzik wymienił grupy projektów rekomendowanych do wsparcia, zwracając szczególną uwagę na inwestycje strategiczne, które umożliwią realizację badań naukowych i modernizację budynków. Kolejną kategorię stanowią inwestycje ukierunkowane na potrzeby studentów, mające poprawić warunki pracy na polskich uczelniach. Ostatnia grupa to tzw. inwestycje wyższej konieczności.

Posiedzenie Komisji Edukacji i Nauki w dniu 27 listopada 2024 r.

Komisja Edukacji i Nauki wysłuchała informacji Ministra Nauki na temat funkcjonowania uniwersytetów trzeciego wieku oraz funkcjonowania pozasystemowych form realizacji działalności naukowej oraz dydaktycznej. Informację przedstawił podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego – Maciej Gdula.

Działalność uniwersytetów trzeciego wieku nie jest regulowana przepisami ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce i pozostaje poza zakresem właściwości Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Tego typu placówki mają różnych organizatorów, strukturę, tematykę i formy zajęć. Ich głównym celem jest umożliwienie kształcenia, aktywności intelektualnej i społecznej osobom, które zakończyły już okres intensywnej działalności zawodowej. Dominującym statusem zawodowym występującym wśród uczestniczących w uniwersytetach trzeciego wieku są emeryci. W podmiotach prowadzących działalność tego typu ucześnieca zdecydowanie więcej kobiet aniżeli mężczyzn.

W dyskusji pytano między innymi o: możliwość wsparcia finansowego jednostek prowadzących uniwersytety trzeciego wieku, współpracę w tym zakresie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz możliwość szerszego rozwoju takich placówek na terenach wiejskich.

Spotkanie Polaków pracujących w instytucjach europejskich z Ministrem Dariuszem Wieczorkiem

29 listopada w biurze Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w Brukseli minister nauki Dariusz Wieczorek spotkał się z pracownikami różnych instytucji europejskich związanych z Polską.

Na spotkanie zaproszeni zostali przedstawiciele między innymi Komisji Europejskiej, Dyrekcji Generalnej ds. Badań Naukowych i Innowacji RTD czy oddziału Polskiej Akademii Nauk w Brukseli.

Uczestnicy spotkania poruszyli między innymi takie tematy jak: plan reformy NCBR, komercjalizacja badań, rozwój infrastruktury technologicznej oraz planowane wydarzenia z okazji sprawowania przez Polskę przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej.

Spotkanie poprowadził Waldemar

Dubaniowski – dyrektor Biura NCBR w Brukseli. Obecna była także Patrycja Matusz, pełnomocniczka ministra nauki ds. europejskich, Damian Syjczak – szef gabinetu politycznego ministra oraz Natalia Żyto, rzeczniczka prasowa ministra nauki.

Posiedzenie Komisji Edukacji i Nauki w dniu 4 grudnia 2024 r.

Komisja Edukacji i Nauki wysłuchała informacji Ministra Nauki na temat modeli kariery naukowej i podnoszenia atrakcyjności kariery akademickiej wśród młodych naukowców.

Informację przedstawił podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego – Maciej Gdula.

W wyniku reformy systemu szkolnictwa wyższego i nauki z dniem 1 października 2019 roku rozpoczęły działalność szkoły doktorskie. Zastąpiły one dotychczasowe studia doktoranckie. Dzięki tej zmianie poprawił się status doktoranta. Wprowadzono powszechny system stypendialny dla doktorantów kształcących się w tych szkołach, zakładający wypłacanie przez 4 lata stypendium doktoranckiego każdemu doktorantowi nieposiadającemu stopnia doktora w minimalnej wysokości gwarantowanej ustawą. Wysokość miesięcznego stypendium doktoranckiego wynosi co najmniej 37% wynagrodzenia profesora.

Kariery akademickie młodych naukowców wspierane są finansowo także ze środków budżetu państwa na szkolnictwo wyższe i naukę np. poprzez przyznawanie stypendiów ministra dla młodych wybitnych naukowców. W 2024 r. Minister Nauki przyznał łącznie 230 stypendiów. Na wypłatę tych stypendiów corocznie przeznaczane jest ok. 40 mln zł. Stypendium stanowi istotne wsparcie w prowadzeniu działalności naukowej. Ponadto, Narodowe Centrum Nauki organizuje konkursy otwarte dla naukowców na wszystkich etapach kariery. Ponad połowa kwoty przyznanej w ubiegłym roku przez NCN wsparła rozwój młodych badaczy. Podczas dyskusji poruszono m.in. kwestie planów ministerstwa na zwiększenie atrakcyjności kariery naukowej, pomysłów na uszczelnienie luk prawnych pozwalających na „turystykę habilitacyjną”, form docenienia działalności dydaktycznej naukowców oraz planów przeciwdziałania mobbingowi.

Dymisja Dariusza Wieczorka z funkcji ministra w MNiSW

19 grudnia politycy Lewicy wygłosili oświadczenie w Sejmie, podczas którego minister nauki i szkolnictwa wyższego Dariusz Wieczorek poinformował, że złożył rezygnację z zajmowanego stanowiska. Dariusz Wieczorek pełnił funkcję ministra w MNiSW od 13 grudnia 2023 roku.

Dymisję Dariusza Wieczorka poprzedziły medialne doniesienia m.in. o groźbach kierowanych przez niego pod adresem Andrzeja Dybczyńskiego, byłego prezesa Sieci Badawczej Łukasiewicz oraz

o brakach w oświadczeniu majątkowym i ujawnieniu rektorowi Uniwersytetu Szczecińskiego, prof. Waldemarowi Tarczyńskiemu informacji o personaliach Gabrieli Fostiak, przewodniczącej związku zawodowego na Uniwersytecie Szczecińskim, która zgłaszając do Ministerstwa nieprawidłowości ubiegała się o status sygnalistki. Do marszałka Sejmu wpłynął także wniosek Prawa i Sprawiedliwości o wotum nieufności dla pełniącego funkcję ministra nauki i szkolnictwa wyższego Dariusza Wieczorka.

fot. @AM_Zukowska/ x.com

PORADY PRAWNE

Zamknięcie przewodów doktorskich z mocy prawa a możliwości uzyskania stopnia doktora

Temat niniejszego wydania kącika porad prawnych dotyczy bardzo aktualnego problemu, gdyż z końcem 2024 r. zostaną zamknięte z mocy prawa wszystkie przewody doktorskie, które zostały wszczęte do dnia 30 kwietnia 2019 r. i do dnia 31 grudnia 2024 r. nie zostaną zakończone w I instancji. Wprawdzie problematyka stopni naukowych nie znajduje się w centrum zainteresowania organizacji związkowych, niemniej jednak warto mieć wiedzę także na ten temat, choćby z uwagi na sytuację młodszych nauczycieli akademickich, czy pracowników niebędących nauczycielami, którzy przygotowują rozprawy doktorskie.

1) Regulacje prawne dotyczące stopnia doktora. Przepisy przejściowe

Stopnie naukowe to swoiste certyfikaty kwalifikacyjne, które urzędowo potwierdzają, że ich posiadacze mają szczególne kwalifikacje do prowadzenia badań naukowych w określonym przez dziedzinę i dyscyplinę zakresie nauki albo sztuki. Obowiązujące w Polsce ustawodawstwo przewiduje dwa stopnie naukowe i – równoważne im – stopnie w zakresie sztuki: doktora i doktora habilitowanego (art. 177 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 1571; dalej: P.s.w.n.). Przepisy, które obowiązywały do 30 września 2018 r., również przewidywały dwa stopnie, o tych samych nazwach, lecz nieco inaczej regulowały sposób i kryteria ich uzyskiwania. Kwestie te regulowała dotąd ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r., poz. 1789; dalej: u.s.n.).

Jednym z celów P.s.w.n., deklarowanych w jej uzasadnieniu, było „podniesienie jakości rozpraw doktorskich i procedur nadawania stopnia doktora” (Sejm VIII kadencji – druk sejmowy nr 2446, s. 43). W kwestiach odnoszących się bezpośrednio do doktorantów i rozpraw doktorskich celowi temu służyło m.in.: 1) wprowadzenie do postępowania w sprawie nadania stopnia doktora trzech recenzentów (w miejsce dwóch w przewodzie doktorskim); 2) wprowadzenie wymogu uzyskania efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK; 3) udostępnianie rozprawy doktorskiej w BIP; 4) dopuszczenie do obrony rozprawy doktorskiej, która uzyskała pozytywne recenzje od co najmniej dwóch recenzentów. Dotychczasowe przewody doktorskie zastąpiono postępowaniami w sprawie nadania stopnia doktora.

Ustawodawca stanął przed kwestią zdecydowania w przepisach przejściowych dalszych losów niezakończonych przewodów doktorskich. Jak wynika z uzasadnienia projektu ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Sejm VIII kadencji – druk sejmowy nr 2447, s. 17) przewody doktorskie wszczęte według dotychczasowych zasad i niezakończone do dnia 31 grudnia 2021 r. miały zostać zamknięte. Nie wyjaśniono w uzasadnieniu projektu ani z czego wynikała konieczność ustalenia końcowej daty prowadzenia przewodów, ani też dlaczego tą datą graniczną miał być akurat koniec 2021 r. (początkowo w założeniach nawet koniec 2020 r.). Trzeba bowiem zauważyć, że mimo projektowanych zmian, nadal zakładano nadawanie tych samych stopni, a także przewidziano wstąpienie przez uczelnie w ogół praw i obowiązków dotychczasowych podstawowych jednostek organizacyjnych (wydziałów) w zakresie nadawania stopni oraz proces przyporządkowywania posiadanych uprawnień do nowej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin. Czy więc było konieczne określenie jakiejś granicznej daty dla wszczętych przewodów doktorskich? Wydaje się, że nie. Jeśli promotor nie byłby zadowolony z postępów doktoranta i uznałby, że nie rokuje on szans na uzyskanie stopnia, mógł wszak w każdej chwili wnieść do rady o zamknięcie jego przewodu doktorskiego. Znikoma w praktyce liczba takich wniosków i uchwał daje asumpt do stwierdzenia, że większość osób pełniących funkcje promotora nie jest zainteresowana zamykania nierokujących przewodów, lecz wolałaby zapewne, by stało się to bez konieczności wnioskowania i uzasadniania.

2) Zmiany końcowego terminu zamknięcia przewodów doktorskich

Jak to już wyżej wspomniano, ustawodawca zdecydował się na określenie w przepisach przejściowych **terminu zamknięcia z mocy prawa wszystkich niezakończonych przewodów doktorskich**.

Pierwotnie, w myśl art. 179 ust. 4 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst pierwotny: Dz. U. z 2018 r. poz. 1669; dalej: P.w.P.s.w.n.) zamknięte miały zostać przewody doktorskie, niezakończone do dnia **31 grudnia 2021 r.**

Pierwsza nowelizacja tej normy została wprowadzona dnia 16 maja 2020 r. przez art. 35 pkt 1 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. z 2020 r. poz. 875 ze zm.) i wprowadziła o rok późniejszą datę zamknięcia przewodów: **31 grudnia 2022 r.** Jak wskazano w uzasadnieniu projektu, „(...) bariery w prowadzeniu działalności naukowej wynikające z ograniczeń wprowadzonych w związku ze stanem zagrożenia epidemicznego i stanem epidemii są źródłem sygnalizowanych przez środowisko akademickie opóźnień w postępowaniach w pracach ba-

dawczych prowadzonych przez kandydatów do stopnia doktora (...). Z uwagi na te opóźnienia osoby przygotowujące rozprawy doktorskie lub publikacje naukowe z uwzględnieniem określonych warunków uzyskania stopnia lub wszczęcia postępowania mogą być pozbawione, nie ze swojej winy, możliwości uzyskania tego stopnia” (Sejm IX kadencji – druk sejmowy nr 344, s. 39).

Kolejna nowelizacja terminu z art. 179 ust. 4 P.w.P.s.w.n., wprowadzona dnia 28 maja 2022 r. przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2022 r. poz. 1010) dodawała kolejny rok do terminu zamknięcia przewodów doktorskich, a przy okazji precyzowała, iż zamknięte zostaną przewody „prowadzone w pierwszej instancji”. W uzasadnieniu podniesiono, że „(...) w związku z panującą sytuacją pandemiczną wystąpiły liczne przeszkody w prowadzeniu działalności naukowej, m.in. został ograniczony dostęp do infrastruktury badawczej, laboratoriów, bibliotek i archiwów, nastąpiły utrudnienia w zakresie prowadzenia badań naukowych opartych na kontakcie bezpośrednim oraz w organizacji spotkań zespołów badawczych w formule stacjonarnej, a także pojawiły się utrudnienia w mobilności krajowej i międzynarodowej (w tym w odbywaniu kwerend). Powyższe okoliczności wydłużają proces przygotowywania rozpraw doktorskich”. Doprecyzowanie, że zamknięcie przewodów dotyczy jedynie prowadzonych w pierwszej instancji uzasadniono tym, iż „pozwole to na zapobieżenie ewentualnej negatywnej konsekwencji zakończenia tych postępowań w postaci pozbawienia osoby ubiegającej się o nadanie stopnia naukowego (...) prawa do kontroli decyzji odmawiającej nadania tego stopnia (...), w tym także przez sąd administracyjny” (Sejm IX kadencji – druk sejmowy nr 2109, s. 3). Zapomniano jednak o tym, że Rada Doskonałości Naukowej jako organ odwoławczy, podobnie jak i sądy administracyjne, nie ma kompetencji reformatoryjnych, czyli stopnia nadać nie może, a to skutkuje tym, że po uchyleniu decyzji wydanej w I instancji przez RDN lub sąd sprawa i tak trafi ponownie do **I instancji**, a tam – zgodnie z poprawionym art. 179 ust. 4 P.w.P.s.w.n. – powinna zostać zamknięta.

Trzecia nowelizacja znowu ograniczona została do przesunięcia o rok terminu zamknięcia niezakończonych w I instancji przewodów doktorskich i wprowadzona została z dniem 6 września 2023 r. przez art. 12 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1672 ze zm.). Powtórzono poprzednią argumentację celowościową (Sejm IX kadencji – druk sejmowy nr 3302, s. 4) i termin zamknięcia przewodów przesunięto w art. 179 ust. 4 P.w.P.s.w.n. na dzień **31 grudnia 2024 r.** MNiSW zapowiada, że nie zgodzi się na kolejne przedłużenie tego terminu.

3) Błędy legislacyjne

Omawiany art. 179 ust. 4 pkt 2 P.w.P.s.w.n., zakładający zamknięcie z mocy prawa wszystkich niezakończonych w I instancji do dnia 31 grudnia 2024 r. przewodów doktorskich jest normą wadliwą z kilku przyczyn. Norma ta w obecnym kształcie nie uwzględnia tej okoliczności, iż w zasadzie ostatnią czynnością w przewodzie doktorskim, na której termin dokonania ma wpływ osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora (doktorant) jest **złożenie rozprawy doktorskiej**. Wszystkie dalsze czynności przewodu doktorskiego, wyliczone w art. 14 ust. 2 pkt 2-5 u.s.n., odbywają się w zasadzie bez udziału doktoranta. Mowa o czynnościach organu posiadającego uprawnienie do nadawania stopnia doktora, takich jak: wyznaczenie recenzentów, przyjęcie rozprawy doktorskiej i dopuszczenie jej do publicznej obrony, przyjęcie publicznej obrony rozprawy doktorskiej oraz nadanie stopnia doktora. W praktyce doktorant nie ma już żadnego wpływu np. na czas sporządzenia recenzji (zdarzają się przypadki niedotrzymywania przez recenzentów terminów umownych), czy też na datę obrony (wprawdzie w niej uczestniczy, lecz w praktyce nie ma wpływu na ustalenie daty jej przeprowadzenia) albo datę posiedzenia organu podejmującego uchwałę o nadaniu stopnia doktora (termin ustalany całkowicie bez uwzględniania stanowiska doktoranta). W związku z tym **doktorant składając rozprawę doktorską nie jest w stanie antycypować terminu nadania mu stopnia doktora**, a do tego był zmuszony przez obowiązującą normę art. 179 ust. 4 pkt 2 P.w.P.s.w.n. Zauważyć należy, że w tym kontekście wątpliwa jest zgodność obecnego brzmienia tego przepisu z **zasadą ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa**, której elementem jest obowiązek poszanowania przez ustawodawcę interesów w toku

(art. 2 Konstytucji RP). Zasada zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa nakazuje ustawodawcy należyte zabezpieczenie „interesów w toku”, a zwłaszcza należytą realizację uprawnień nabytych na podstawie poprzednich przepisów (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 października 2000 r., sygn. akt SK 7/00, „Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego – Zbiór Urzędowy” z 2000 r. nr 7, poz. 256).

Zasada ochrony interesów w toku zapewnia ochronę jednostki w sytuacjach, w których rozpoczęła ona określone przedsięwzięcia na gruncie dotychczasowych przepisów. Zasada ta, co wynika z utrwalonego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, nie ma charakteru bezwzględny. **Obowiązek poszanowania interesów w toku** ma jednak bardziej kategoryczny charakter, jeżeli prawodawca wyznaczył pewne ramy czasowe, w których miało być możliwe prowadzenie określonych przedsięwzięć według z góry ustalonych reguł. Dotyczy to sytuacji, w których: przepisy prawa wyznaczają pewien horyzont czasowy dla realizowania określonych przedsięwzięć; dane **przedsięwzięcie ma charakter rozłożony w czasie**; jednostka faktycznie rozpoczęła realizację danego przedsięwzięcia w okresie obowiązywania danej regulacji (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 listopada 1997 r., sygn. akt K 26/97, „Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego – Zbiór Urzędowy” z 1997 r. nr 56, poz. 64). Z taką sytuacją mamy do czynienia właśnie w przypadku doktorantów, bowiem **przewód doktorski jest postępowaniem wieloetapowym**, składającym się z agregatu czynności wykonywanych sekwencyjnie przez organ, jedynie częściowo z udziałem doktoranta, a więc przejście do procedowania kolejnej czynności, wymienionej w art. 14 ust. 2 u.s.n., musi być poprzedzone podjęciem pozytywnej uchwały w sprawie czynności poprzedniej (H. Izdebski, J.M. Zieliński, *Ustawa o stopniach naukowych i tytule naukowym. Komentarz*, Warszawa 2015, s. 68; M. Bogusz, *Charakter prawny uchwał rady wydziału w przewodzie doktorskim*, [w:] *Księga Jubileuszowa 45-lecia Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego*, red. J. Stelina, A. Szmyt, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2015, t. XXXIII, s. 75).

Należy też zwrócić uwagę na fakt, iż po uchyleniu uchwały o odmowie przyjęcia publicznej obrony rozprawy doktorskiej albo uchwały o odmowie nadania stopnia doktora przez Radę Doskonałości Naukowej albo sąd administracyjny, **sprawa wraca do pierwszej instancji** do ponownego rozpatrzenia (art. 138 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572) w związku z art. 29 ust. 1 u.s.n.) i w takiej sytuacji – w myśl dotychczasowego brzmienia art. 179 ust. 4 pkt 2 P.w.P.s.w.n., nadanego przez art. 2 ustawy z dnia 7 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 1010) – chyba wbrew intencji projektodawcy – **przewód ten po dniu 31 grudnia 2024 r. verba legis nie mógłby zostać sfinalizowany i podlegałyby obligatoryjnemu zamknięciu**. Trudno więc uznać normę zawartą w art. 179 ust. 4 pkt 2 P.w.P.s.w.n. w obowiązującym brzmieniu za **poprawną legislacyjnie**. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego: „Poprawność legislacyjna to także stanowienie przepisów prawa w sposób logiczny i konsekwentny, z poszanowaniem zasad ogólnosystemowych. Niezgodne z tą zasadą będzie więc wprowadzanie do obrotu prawnego przepisów (nawet gdy celowość takich przepisów mogłaby się wydawać słuszną), które tworzą regulacje prawne niekonsekwentne i niedające się wytłumaczyć w zgodzie z innymi przepisami prawa. Dowolność i przypadkowość wprowadzanych w życie przepisów prawnych jest zatem **złamaniem zasady poprawnej legislacji – naruszeniem art. 2 Konstytucji**” (postanowienie TK z dnia 11.09.2014 r., sygn. akt Tw 16/14, „Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego – B” z 2015 r. nr 3, poz. 210).

Pożądane zniesienie terminu zamknięcia ex lege niezakończonych przewodów doktorskich **nie powodowałyby żadnych konsekwencji prawnych**, poza umożliwieniem osobom, które finalizują przewody ich dokończenie. Organy uprawnione do nadawania stopni istnieją bowiem nadal i mogą procedować te sprawy – również w tzw. „starym trybie”.

4) Odpłatność za przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w przypadku uczestników studiów doktoranckich wszczętych przed rokiem akademickim 2019/2020

Uczestnik studiów doktoranckich, który wszczął postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora po dniu 30 września 2019 r. i ubiega się o nadanie tego stopnia na zasadach określonych w P.s.w.n. nie ponosi kosztów postępowania. Osoby, które rozpoczęły studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020

i ubiegają się o nadanie stopnia doktora na zasadach określonych w P.s.w.n., po dniu 30 września 2019 r. wszczynają postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora przez złożenie wniosku o wyznaczenie promotora lub promotorów (art. 179 ust. 7 P.w.P.s.w.n.). Jak stanowi art. 179 ust. 9 P.w.P.s.w.n., do osób, które rozpoczęły studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020 i ubiegają się o nadanie stopnia doktora na zasadach określonych w P.s.w.n., stosuje się odpowiednio przepis art. 182 ust. 4 tej ustawy. W myśl art. 182 ust. 4 P.s.w.n., opłaty za przeprowadzenie postępowania w sprawie o nadanie stopnia doktora nie pobiera się w uczelni, instytucie PAN, instytucie badawczym, instytucie międzynarodowym od osoby ubiegającej się o stopień doktora, która ukończyła kształcenie w szkole doktorskiej.

Tak więc sytuacja uczestnika studiów doktoranckich, który wszczął postępowanie na podstawie P.s.w.n., jest uregulowana jednoznacznie: bez względu na termin wszczęcia postępowania i obrony rozprawy – osoba taka **nie ponosi kosztów przewodu lub postępowania**, pod warunkiem zakończenia toku studiów doktoranckich. Pod pojęciem „**zakończenia toku studiów doktoranckich**” należy rozumieć wygaśnięcie stosunku zakładowego pomiędzy doktorantem a uczelnią z powodu upływu planowego czasu ich trwania wraz z ewentualnymi przedłużeniami, o których mowa w § 7 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich (Dz. U. z 2017 r. poz. 1696; dalej: rozporządzenie), tj. **bez uzyskania kwalifikacji trzeciego stopnia** (nadania stopnia doktora) albo z powodu wygaszenia kształcenia na studiach doktoranckich. „Zakończenie studiów doktoranckich” odróżnić należy od „**ukończenia studiów doktoranckich**”, które wiąże się z uzyskaniem kwalifikacji trzeciego stopnia, a więc z nadaniem stopnia doktora (art. 2 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183 i 2201); także § 15 ust. 2 rozporządzenia).

Uczestnik studiów doktoranckich, który do czasu zakończenia toku studiów nie wszczął postępowania o nadanie stopnia doktora ani nie otworzył przewodu doktorskiego, podlega tej samej wyżej omówionej regulacji, co uczestnik studiów, który postępowanie to wszczął przed ich zakończeniem. Również on bowiem spełnia hipotezę art. 182 ust. 4 P.s.w.n. w związku z art. 179 ust. 9 P.w.P.s.w.n.

Sytuacja uczestnika studiów doktoranckich, który otworzył przewód doktorski przed dniem 1 maja 2019 r. na podstawie przepisów uchylonej już u.s.n., lecz nie przystąpił do obrony przed zakończeniem toku studiów doktoranckich (wraz z ewentualnymi przedłużeniami), nie została wprost sprecyzowana w przepisach P.w.P.s.w.n. W regulaminach studiów doktoranckich nielicznych uczelni zostały zawarte regulacje wskazujące, w jakim terminie od zakończenia toku studiów doktoranckich powinno najpóźniej dojść do obrony rozprawy doktorskiej, aby kandydat nie był obciążony kosztami przewodu. Regulacje takie, stosowane a contrario, jako dające podstawę do żądania poniesienia kosztów przewodu od osób, które nie zdążyły uzyskać stopnia przed zakończeniem toku studiów doktoranckich lub w ciągu kilku miesięcy po jego zakończeniu, **naruszają prawa doktorantów i zasadę równości wobec prawa**. Również brak stosownych uregulowań w regulaminach studiów doktoranckich stanowi okazję do dokonywania wykładni norm prawnych niekorzystnej dla (byłych) uczestników studiów doktoranckich i traktowania ich na równi z osobami, które o stopień doktora ubiegają się od początku w trybie eksternistycznym (art. 197 pkt 2 P.s.w.n.).

Wprawdzie w myśl art. 192 ust. 2 pkt 2 P.s.w.n. senaty i rady naukowe zostały zobowiązane do określenia zasad ustalania wysokości opłaty za postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora w trybie eksternistycznym oraz zwalniania z tej opłaty, jednakże w praktyce zwykle nie uwzględniono w tych normach przypadku uczestnika studiów doktoranckich, przystępującego do obrony z różnych przyczyn – często zupełnie przez niego niezawinionych – już **po zakończeniu toku studiów doktoranckich**.

Zgodnie z art. 179 ust. 4 pkt 2 P.w.P.s.w.n. **zamyka się przewody doktorskie wszczęte na podstawie u.s.n. i niezakończone do dnia 31 grudnia 2024 r.** Wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora po dniu 31 grudnia 2024 r. na podstawie dotychczasowego tematu i przygotowanej rozprawy doktorskiej jest możliwe na podstawie przepisów P.s.w.n., po uprzednim zamknięciu przewodu doktorskiego wszczętego na podstawie u.s.n., co nastąpiłoby ex lege – na mocy omawianej normy w dotychczasowym brzmieniu. Obowiązujące przepisy wskazują, że jedynie w przypadku **niedopuszczenia do obrony** rozprawy doktorskiej albo

wydania **decyzji o odmowie nadania stopnia doktora** – ta sama rozprawa nie może być podstawą do ponownego ubiegania się o nadanie stopnia doktora (art. 193 ust. 5 P.s.w.n.), zatem – *a contrario* – **rozprawa przygotowywana w przewodzie, który został zamknięty, może być podstawą do ponownego ubiegania się o nadanie stopnia**. Ponadto z wnioskowania *a fortiori* wynika, że skoro dawny uczestnik studiów doktoranckich **może wszcząć postępowanie o nadanie stopnia doktora na podstawie P.s.w.n. w zasadzie w każdym czasie** i nie pobiera się od niego wówczas opłaty za przeprowadzenie postępowania w tym trybie (kosztowniejszym, z uwagi na udział trzech recenzentów, a nie dwóch – jak w przewodach prowadzonych na podstawie u.s.n.), spełnia on bowiem hipotezę art. 182 ust. 4 P.s.w.n. w związku z art. 179 ust. 4 P.w.P.s.w.n., to tym bardziej nie powinno się go obciążać takimi kosztami, jeśli chce uzyskać stopień doktora w przewodzie już wszczętym przed dniem 1 maja 2019 r. na podstawie przepisów u.s.n.

Na marginesie można zauważyć, że w zależności od liczby osób „funkcyjnych” w postępowaniu oraz wysokości kosztów pośrednich (niektóre uczelnie określiły je na 30%), odpłatność za postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora może zostać ustalona w wysokości nawet od 25 do 35 tysięcy złotych.

5) Opinia Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

W opinii Ministerstwa (pismo ozn. DN-WAN.770.43.2024.WP z dnia 6 listopada 2024 r.), **opłaty za postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora nie pobiera się od osoby, która** w ramach (tj. w trakcie) kształcenia na studiach doktoranckich – a więcej: **mając status uczestnika studiów doktoranckich – złożyła rozprawę doktorską** (art. 179 ust. 9 P.w.P.s.w.n.).

Tym samym, **w przypadku wszczęcia (nowego) postępowania w sprawie nadania stopnia doktora – już na podstawie aktualnie obowiązującej, tj. P.s.w.n., i złożenia rozprawy przygotowanej w ramach studiów doktoranckich, mając status uczestnika studiów doktoranckich, procedura awansowa jest bezpłatna, nawet jeśli zakończy się po 31 grudnia 2024 r.**

W przypadku **utruty statusu uczestnika studiów doktoranckich** z dniem 31 grudnia 2024 r. i zamknięcia przewodu doktorskiego (stare zasady), wciąż pozostaje możliwość wszczęcia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora **w trybie eksternistycznym** (nowe zasady) na podstawie już wcześniej przygotowanej rozprawy doktorskiej (o ile nie nastąpiła odmowa przyjęcia danej rozprawy).

Powyższa interpretacja zwolnienia z opłaty nie dotyczy osób, które zaczęły przygotowywać rozprawę doktorską **w ramach studiów doktoranckich**, a następnie **zostały z nich skreślone**, przez co prace nad rozprawą są/będą kontynuowane już **w trybie eksternistycznym**.

Wskazane zwolnienie z opłaty nie dotyczy także osób, które **w czasie trwania studiów doktoranckich nie wszczęły postępowania w sprawie nadania stopnia doktora**, natomiast uczyniły to dopiero po skreśleniu ich z tychże studiów i w konsekwencji **rozprawa doktorska przygotowywana jest/będzie wyłącznie w trybie eksternistycznym** (a nie w ramach kształcenia na studiach doktoranckich).

MNiSW jednocześnie podkreśla, że **w uzasadnionych przypadkach** rektor (dyrektor instytutu PAN, dyrektor instytutu badawczego lub dyrektor instytutu międzynarodowego) **może zwolnić z opłaty** (w całości lub w części) za przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora.

6) Stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich

Rzecznik Praw Obywatelskich w wystąpieniu ozn. VII.7034.3.2023.AMB z dnia 3 lipca 2023 r., skierowanym do Ministra Edukacji i Nauki ocenił, że „**w obecnym stanie prawnym brak jest podstaw do pobierania opłaty za przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora od osoby ubiegającej się o stopień doktora, która rozpoczęła studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020 i ukończyła tok studiów, bez względu na termin wszczęcia postępowania i obrony rozprawy doktorskiej**”. Rzecznik zwraca jednak uwagę, że w różnych uczelniach przyjęto rozbieżne interpretacje tych przepisów, zaś „w sytuacji tak istotnej rozbieżności w zakresie interpretacji przedmiotowych przepisów, w sytuacji naliczenia przez

uczelnie opłat za postępowanie awansowe, byli doktoranci staną przed wyborem dochodzenia ochrony swoich praw przed sądami powszechnymi. Część jednak z nich, z uwagi na trudną sytuację finansową, w ogóle zaniecha ubiegania się o uzyskanie stopnia doktora". Sytuacji nie zmieniło również zawarcie w 2023 r. porozumienia między Konferencją Rektorów Akademickich Szkół Polskich i Krajową Reprezentacją Doktorantów, mającego na celu „połączenie sił w celu wypracowania jednolitej interpretacji” przepisów dotyczących opłat. Z sygnałów otrzymywanych od doktorantów wynika, że **nadal w wielu uczelniach żąda się uiszczenia opłat przez osoby, które zakończyły kształcenie na studiach doktoranckich**, zaś do obrony rozprawy przystąpiły lub przystąpią po tej dacie.

7) Konkluzje

1. Z końcem 2024 r. zostaną zamknięte wszystkie niezakończone w I instancji przewody doktorskie wszczęte przed dniem 1 maja 2019 r. – bez względu na etap, na jakim się znajdują – w tym takie, w których:

a) przyjęto obronę, a nie głosowano nadania stopnia doktora; b) dopuszczono pracę do obrony, lecz się ona nie odbyła; c) nie głosowano dopuszczenia do obrony, bowiem którakolwiek z recenzji nie została nadesłana; d) wszelkie inne, które nie doszły do etapu nadawania stopnia, z wyjątkiem tych, w których wniesiono odwołanie do RDN i/lub skargę do sądu administracyjnego.

2. Powyższe narusza **zasadę ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa**, której elementem jest **obowiązek poszanowania przez ustawodawcę interesów w toku** (art. 2 Konstytucji RP). Wskutek błędu prawodawcy kandydaci do stopnia doktora zostali zmuszeni do **antycypowania czasu trwania czynności organów kolegialnych i recenzentów**, na które nie mają wpływu.

3. Mimo błędnego określenia, że zamknięciu podlegają „niezakończone w I instancji” przewody doktorskie należy przyjąć, że **sprawy, które po uchyleniu przez organ odwoławczy lub sąd administracyjny wrócą ponownie do I instancji powinny być kontynuowane** w tzw. starym trybie.

4. **Brak jest jednolitości w kwestii odpłatności za postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w przypadku byłych uczestników studiów doktoranckich.** Pozostawiono rektorom możliwość decydowania o zwolnieniu z opłat za postępowanie „w uzasadnionych przypadkach” (art. 182 ust. 5 P.s.w.n.). W części uczelni wydano stosowne zarządzenia, a w innych przyjęto zasadę badania każdej sprawy oddzielnie. Ewidentne jest **nierówne traktowanie doktorantów** nie tylko w różnych uczelniach, a nawet w tej samej uczelni – bez żadnej podstawy prawnej albo na podstawie regulacji wewnętrznych, niemieszczących się w katalogu źródeł prawa powszechnie obowiązującego (art. 87 Konstytucji RP). Stanowi **to naruszenie konstytucyjnej zasady równości, proklamowanej w art. 32 Konstytucji RP.**

5. **MNiSW przyjęło i sugeruje uczelniom zawężającą interpretację art. 179 ust. 9 P.w.P.s.w.n.**, zgodnie z którym: „Do osób, które rozpoczęły studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020 i ubiegają się o nadanie stopnia doktora na zasadach określonych w ustawie, o której mowa w art. 1, stosuje się odpowiednio przepis art. 182 ust. 4 tej ustawy”, co przecież oznacza, że opłaty za przeprowadzenie postępowania w sprawie o nadanie stopnia doktora na podstawie P.s.w.n. nie pobiera się w uczelni od osoby ubiegającej się o stopień doktora, która zakończyła kształcenie na studiach doktoranckich – wobec braku możliwości przedłużenia, uzyskując komplet pozytywnych ocen.

6. **Pomoc związku zawodowego** w sprawie osoby, której zamknięto przewód doktorski i która wszczęła postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora w trybie eksternistycznym może polegać na **doradztwie prawnym** oraz na **poparciu wniosku do rektora o zwolnienie z opłaty za przeprowadzenie postępowania**. Może także być udzielona poprzez **wsparcie w dochodzeniu roszczeń odszkodowawczych** w przypadku konieczności uiszczenia opłaty za postępowanie w nowym trybie przez osoby, które powinny korzystać ze zwolnienia z opłaty.

Paweł Sobotko

Wydział Prawa i Administracji UWM w Olsztynie

Stan prawny na dzień 15 grudnia 2024 r.

ROCZNICE

100. rocznica urodzin Zbigniewa Herberta

29 października minęła 100. rocznica urodzin jednego z najwybitniejszych polskich poetów współczesnych Zbigniewa Herberta.

Zbigniew Herbert urodził się 29 października 1924 roku we Lwowie. W czasie okupacji niemieckiej uczęszczał na tajne nauczanie. Należał do Armii Krajowej, ukończył szkołę podchorążych. Przed wkroczeniem wojsk sowieckich wyjechał do Krakowa, gdzie kontynuował studia. Po wojnie zamieszkał w Warszawie. Publikował wiersze, eseje i recenzje. W 1953 roku, w proteście przeciwko socrealizmowi, wycofał się z życia literackiego. Wspierał działania opozycji demokratycznej w PRL. W 1981 r. został członkiem redakcji drugoobiegowego pisma „Zapis”, brał udział w ruchu związanym z powstaniem NSZZ „Solidarność”. W 1986 roku wyjechał do

Paryża. Na początku lat 90. powrócił do Polski. Kawaler Orderu Orła Białego, był laureatem wielu nagród i wyróżnień. Zmarł 28 lipca 1998 roku w Warszawie.

W swoich dziełach odwoływał się do fundamentalnych wartości, podkreślając wagę tradycji i zasad moralnych.

Na fasadzie Pałacu Prezydenckiego z tej okazji została wyświetlona okolicznościowa iluminacja upamiętniająca Zbigniewa Herberta w 100. rocznicę urodzin.

fot. Marek Borawski – prezydent.pl [29.10.2024]

40. rocznica pogrzebu błogosławionego Księdza Jerzego Popiełuszki

3 XI 1984 r. - w kościele św. Stanisława Kostki na warszawskim Żoliborzu odbył się pogrzeb ks. Jerzego Popiełuszki. jego macierzystej parafii. Szacuje się, że zgromadził od ok. 600 tys. do miliona osób.

Uczestnicy pogrzebu zbierali się już od wczesnego rana, pieszo ściągali z całego miasta, grupami, z transparentami, zjeżdżali się autobusami i prywatnymi samochodami z odległych rejonów kraju. Mimo wzmożonych kontroli milicji na uroczystości pogrzebowe przybyły tłumy. By umożliwić chętnym udział

we mszy, odprawiano je od godz. 6 rano co pół godziny. W otoczeniu kościoła rozstawiono polowe konfesjonały. W kościele wystawiono trumnę z ciałem ks. Jerzego, by wierni mogli się pożegnać. Od fasady świątyni do katafalku, ustawionego na placu przed kościołem, rozpostarta została na kształt litery „V” biało-czerwona fla-

ga. Również zgromadzeni układali palce w znaku „V”, mieli wpięte znaczki „Solidarności”, nieśli pro-solidarnościowe transparenty.

W pogrzebie wzięli udział przedstawiciele opozycji (Tadeusz Mazowiecki, Lech Wałęsa, Jacek Kuroń, Andrzej Gwiazda, Bronisław Geremek), zagranicznych placówek dyplomatycznych, ludzie kultury (Andrzej Wajda, Andrzej Szczepkowski), górnicy, hutnicy, lekarze, związkowcy, grupy w strojach ludowych z całego kraju i szerokie rzesze zwykłych obywateli.

03.11.1984 r. – Kościół św. Stanisława Kostki na warszawskim Żoliborzu w dniu pogrzebu bł. ks. Jerzego Popiełuszki
fot. prywatne archiwum Marii Sapor

3 listopada, w 40. rocznicę pogrzebu błogosławionego Księdza Jerzego Popiełuszki, w kościele św. Stanisława Kostki w Warszawie odbył się koncert zaduszkowy, który zamknął rok obchodów 40-lecia męczeńskiej śmierci kapelana „Solidarności”. W koncercie charytatywnie udział wzięli: Halina Frąckowiak, Krystyna Prońko, Józef Skrzek, Alicja Węgorzewska, Grzegorz Wilk, Kamil Barański, Marek Biliński, Marek Stefankiewicz, Marcin Staszek, Małgorzata Szarek, Janusz Szrom oraz zespół Full Power Spirit.

106. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości

11 listopada Polska obchodziła 106. rocznicę odzyskania niepodległości. Po 123 latach zaborów Polska odzyskała niepodległość, stała się państwem suwerennym. Święto zostało ustanowione ustawą z dnia 23 kwietnia 1937 r., zniesione ustawą Krajowej Rady Narodowej 22 lipca 1945 r., przywrócono je ustawą w okresie transformacji systemowej w 1989 roku. Przywrócenie polskiej państwowości po 123 latach zaborów było nie tylko przełomem, ale i wyzwaniem, któremu starały się podołać różne kręgi. Dziś uznaje się sześciu „ojców niepodległości” za liderów tego procesu – byli to Ignacy Daszyński,

fot. Łukasz Błasikowski – prezydent.pl [11.11.2024]

Roman Dmowski, Wojciech Korfanty, Ignacy Paderewski, Józef Piłsudski i Wincenty Witos. Reprezentowali różne opcje polityczne, mieli różne poglądy społeczne, byli różnych wyznań, ale byli zdolni działać razem dla wspólnego celu.

Przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Piotr Duda, członkowie Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „S” oraz przedstawiciele Komisji Krajowej uczestniczyli w oficjalnych obchodach Narodowego Święta Niepodległości, jakie odbywały się na placu Piłsudskiego w Warszawie. Przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Piotr Duda, po spotkaniu na pl. Piłsudskiego powiedział, że ważne jest „aby «Solidarność» świętowała nie tylko swoje rocznice, ale także najważniejszą polską rocznicę, jaką jest odzyskanie niepodległości po 123 latach zaborów”.

fol. M. Żegliński – solidarnosc.org.pl

105. rocznica powołania Państwowej Inspekcji Pracy

Na początek obchodów 105. rocznicy powołania Państwowej Inspekcji Pracy, 19 listopada br. w Pałacu Prezydenckim w Warszawie Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP Minister Andrzej Dera wręczył, nadane przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę ordery i odznaczenia państwowe zasłużonym pracownikom Państwowej Inspekcji Pracy.

W uroczystości wzięli udział przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Piotr Duda i Kazimierz Kimso, członek Rady Ochrony Pracy, przewodniczący ZR Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”.

Państwowa Inspekcja Pracy jest instytucją państwową, która powstała tuż po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, bo już w styczniu 1919 roku została powołana Państwowa Instytucja Pracy. Była to jedna z pierwszych instytucji państwowych II Rzeczypospolitej.

Podczas uroczystości za wybitne zasługi na rzecz ochrony zdrowia i życia zatrudnionych oraz przestrzegania praworządności w stosunkach pracy, za działalność społeczną Konrada Pachciarka i Michała Wyszowskiego odznaczono Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Minister Andrzej Dera wręczył także 129 Medale za Długoletnią Służbę nadane zasłużonym pracownikom Państwowej Inspekcji Pracy, za wzorowe, wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej.

fol. solidarnosc.org.pl

194. rocznica wybuchu Powstania Listopadowego

W nocy z 29 na 30 listopada 1830 roku grupa słuchaczy Szkoły Podchorążych Piechoty w Warszawie pod wodzą ppor. Piotra Wysockiego zaatakowała Belweder, rezydencję wielkiego księcia Konstantego, rosyjskiego dowódcy polskiej armii. W ten sposób rozpoczęło się Powstanie Listopadowe. Powstanie po roku trwania, skończyło się upadkiem, ale było zaczątkiem dążenia Polaków do niepodległości, do walki o suwerenne państwo.

43. rocznica wprowadzenia stanu wojennego przez Sejm PRL

13 grudnia 1981 roku dekretem Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego został wprowadzony stan wojenny na terytorium Polski Ludowej.

Kilka tysięcy działaczy NSZZ „Solidarność” i innych opozycjonistów zostało internowanych i uwięzionych.

Z wprowadzeniem stanu wojennego wiązało się szereg ograniczeń. Przede wszystkim wprowadzono godzinę policyjną, czyli zakaz przebywania w miejscach publicznych od godziny 22.00 do 6.00 (zakaz nie dotyczył żołnierzy i milicjantów, pracowników służb ratowniczych i komunikacyjnych oraz osób powracających lub udających się do pracy, o ile mieli stosowne zaświadczenie od pracodawcy), poruszania się poza granicami województwa zamieszkania na podstawie przepustek.

Po ogłoszeniu stanu wojennego, w wielu zakładach pracy

rozpoczęły się strajki. Do największych protestów i starć z ZOMO doszło między innymi w Kopalni „Wujek”, w stoczni w Gdańsku, w Krakowie-Nowej Hucie, we Wrocławiu, w Radomiu, w Warszawie. Strajkowało też wiele uczelni, a protesty organizowała „Solidarność”.

W czasie trwania stanu wojennego, Sejm PRL formalnie zdelegalizował NSZZ „Solidarność” (8 października 1983 r.), a także wszystkie inne istniejące wtedy organizacje. Na akt delegalizacji „Solidarności” wiele zakładów pracy podjęło strajki kilkugodzinne lub okupacyjne. Delegalizacja „Solidarności” nie spowodowała zaprzestania działalności przez członków związku. Wręcz przeciwnie, powstały podziemne struktury, które działały bardzo prężnie przez cały okres stanu wojennego i po jego zniesieniu, aż do ponownej rejestracji „Solidarności” przez sąd, co miało miejsce 17 kwietnia 1989 roku. NSZZ „Solidarność” mógł działać już legalnie.

W całym kraju odbywają się uroczystości organizowane przez NSZZ „Solidarność” upamiętniające te tragiczne dla Polski chwile oraz ofiary stanu wojennego.

54. rocznica wydarzeń na Wybrzeżu

Mijają 54 lata od wydarzenia w grudniu 1970 roku, które były następstwem ogłoszenia 13 grudnia 1970 r. wysokiej podwyżki cen artykułów żywnościowych ustalonych przez władze państwowe. Pierwsze protesty miały miejsca 14 grudnia w Stoczni Gdańskiej, które przeniosły się na ulice. Dalsze wydarzenia potoczyły się bardzo szybko i przeniosły się do innych miast – Gdyni, Szczecina, Elbląga, Białegostoku, Warszawy, Wrocławia.

Kulminacyjnym punktem był 17 grudnia 1970 roku, kiedy na stacji Gdynia-Stocznia wojsko zaczęło strzelać do ludzi na wiadukcie stacji, a także bestialsko bić młodych ludzi przypadkowo wyciągniętych z tłumu. W pamięci mamy obraz robotników niosących na drzwiach zwłoki młodego mężczyzny owiniętego flagą polską. W sumie śmierć poniosło 45 osób, a 1165 zostało rannych. Po tych wydarzeniach I sekretarzem KC PZPR został Edward Gierek.

MODLITWA ZA POLSKĘ – KS. JERZY POPIEŁUSZKO

Msza Św. za Ojczyznę 25 grudnia 1983 r.

Wprowadzenie

„Chwała Bogu na wysokości, a na ziemi pokój ludziom dobrej woli”. Jest to orędzie Boga dane ludziom w noc Bożego Narodzenia.

Na mszy świętej za Ojczyznę gromadzimy się, aby oddać chwałę Bogu, aby umocnić się Bogiem, by przez to móc codziennym życiem realizować lepiej drugą część orędzia „na ziemi pokój ludziom dobrej woli”.

Silni Bogiem będziemy mogli bardziej budować pokój w nas samych, pokój w naszych rodzinach i pokój w Ojczyźnie.

Nikt nie zbuduje pokoju, jeśli przy budowaniu go odrzuci oddawanie chwały na wysokości samemu Bogu.

Homilia

W ten wieczór Bożego Narodzenia wystarczyłoby zamiast kazania podać sobie nawzajem dłonie, spojrzeć głęboko w oczy, ogarnąć uczuciem miłości siebie nawzajem. Zobaczyć łzy cierpiących. W myśli przytulić do serca niewinnie więzionych, ich rodziny. Przytulić do serca dzieci osierocone, żony owdowiałe przedwcześnie. Zaśpiewać kolędę. I to by wystarczyło. Na tym moglibyśmy zakończyć. Jednak dzień Bożego Narodzenia rozbrzmiewa orędziem anioła: „Chwała na wysokości Bogu, a na ziemi pokój ludziom dobrej woli” (Łk 2,13-15). Bo pokój Bóg powierzył ludziom w noc Bożego Narodzenia. Pokój na ziemi. Pokój ludzkich serc i sumień. Pokój to dobro, za którym dzisiaj najbardziej tęskni ludzkość.

Na mszach świętych za Ojczyznę i tych, którzy dla niej cierpią najbardziej, nigdy nie głosiłem własnej mądrości, ale kierowałem się Ewangelią oraz nauczaniem Prymasa Tysiąclecia księdza kardynała Stefana Wyszyńskiego i Ojca Świętego Jana Pawła II. Dzisiaj również, zastanawiając się wspólnie nad pokojem, chcę mówić przede wszystkim słowami Ojca Świętego.

Papież Jan XXIII w encyklice *Pacem in terris* powiedział:

Pokój musi być oparty na prawdzie, zbudowany według nakazów sprawiedliwości, ożywiony i dopełniony miłością, i urzeczywistniony w klimacie wolności.

Ojciec Święty Jan Paweł II w swoich orędziach na dzień pokoju rozwija tę prawdę wskazaną przez jednego ze swych poprzedników. Oddaję więc w całości głos Ojcu Świętemu, najlepszemu synowi naszego narodu.

»Pokój musi być oparty na prawdzie« (Jan XXIII). (...) Konieczna jest odnowa prawdy, jeśli się nie chce, żeby jednostki, grupy i narody nie wątpiły w siłę pokoju i nie zgadzały się na nowe formy przemocy. Przywrócić prawdę oznacza przede wszystkim nazwać po imieniu każdy akt przemocy, w jakiegokolwiek formie on się przejawia. Trzeba określić zabójstwo jego własnym mianem – zabójstwo jest zawsze zabójstwem, natomiast motywacje polityczne i ideologiczne, niezdolne zmienić jego natury, tracą swoją powagę. (...)

Szerzyć prawdę jako siłę pokoju oznacza podejmować bez przerwy wysiłki w tym kierunku, żeby nie posługiwać się orężem kłamstwa, choćby nawet w celach dobrych. (...) Ewangelia mocno podkreśla związek istniejący pomiędzy kłamstwem a krwawą przemocą, w tych słowach Chrystusa: „Teraz usiłujecie Mnie zabić, człowieka, który wam powiedział prawdę usłyszaną u Boga... Wy pełnicie czyny ojca waszego... Wy macie diabła za ojca i chcecie spełniać požądania waszego ojca. Od początku był on zabójcą i w prawdzie nie wytrwał, bo prawdy w nim nie ma. Kiedy mówi kłamstwo, od siebie mówi, bo jest kłamcą i ojcem kłamstwa” (J 8, 40. 41. 44) (...) Siłą żywotną ewangelicznego pokoju jest właśnie prawda¹.

Mamy więc żyć prawdą, a wtedy ona, prawda, ujawni nieoczekiwane światła i energie, otwierając w ten sposób nowe możliwości dla pokoju na świecie¹.

Pokój musi być zbudowany na sprawiedliwości. Pokój to dialog sprawiedliwy w duchu miłości.

Dialog, prawdziwy dialog stanowi istotny warunek pokoju. (...) Kiedy niektóre z zainteresowanych stron są karmione ideologiami, które wbrew oświadczeniom sprzeciwiają się godności osoby ludzkiej i jej słusznym dążeniom, ideologiami, które w walce widzą energię napędową historii, w sile – źródło prawa, w wynajdywaniu wroga – polityczne abecadło, dialog ulega zamrożeniu i staje się bezpłodny, a jeśli jeszcze istnieje, jest faktycznie powierzchowny i zafałszowany. (...) Do pokojowego rozwiązywania problemów można doprowadzić tylko przez szczery dialog i demokratyczne przestrzeganie wolności (...). W przypadkach, gdy dialog pomiędzy rządem a narodem przestaje, niestety, istnieć, pokój społeczny jest zagrożony lub nawet całkiem zanika; powstaje jakby stan wojny².

Tak dzieje się między jednostkami, grupami społecznymi i między narodami. „Nigdy nie wolno odrzucić dialogu, by sięgać do zbrodniczej przemocy w rozwiązywaniu konfliktów”. Pokój musi być zbudowany według nakazów sprawiedliwości.

Jakież bowiem narody mogą prawdziwie kształtować pokój międzynarodowy, jeśli same są niewolnikami ideologii, według których sprawiedliwość i pokój są osiągalne pod warunkiem ponizania tych, którzy z góry uznani są za niegodnych decydowania o własnym losie. (...) Wy, którzy ponosicie odpowiedzialność za narody, musicie wychowywać samych siebie do umiłowania pokoju. By podjąć wezwanie do pokoju, nie wystarczą same słowa szczere czy demagogiczne. Oto elementarne i nienaruszalne zasady, na których należy oprzeć się przy chęci utrzymania pokoju: sprawy ludzkie muszą być traktowane po ludzku, a nie przemocą. Napięcia, spory, konflikty muszą być rozwiązywane na drodze słusznym negocjacji, a nie represji. Opozycje ideologiczne wymagają konfrontacji w klimacie dialogu i wolnej dyskusji (...) Nieutralne prawa człowieka muszą być chronione we wszystkich okolicznościach. Nie wolno zabijać, by narzucać ludziom takie czy inne rozwiązania².

Pokój musi być urzeczywistniany w klimacie wolności.

Bez głębokiego i powszechnego poszanowania wolności, człowiek nie utrzyma pokoju. (...) Wolność jest naruszana, kiedy stosunki pomiędzy narodami kształtują się (...) na prawie silniejszego, na stanowisku zajmowanym przez panujące bloki, na imperializmie wojskowym lub politycznym. Wolność narodów jest naruszana, kiedy małe narody zmuszane są do podporządkowania się wielkim (...). Wolność jest naruszana, kiedy dialog pomiędzy równymi partnerami nie jest już możliwy z powodu dominacji gospodarczej czy finansowej, stosowanej przez narody uprzywilejowane i silne. (...) Nie ma prawdziwej wolności – fundamentu pokoju – tam, gdzie władza jest skupiona w rękach jednej klasy społecznej, jednej rasy, jednej grupy, lub gdy dobro wspólne zostaje utożsamione z interesami jednej partii, która identyfikuje się z Państwem. (...) Prawdziwie wolnym staje się tylko ten człowiek, który zabiega o taką samą wolność dla innych. Być wolnym, to żyć zgodnie ze swym sumieniem. W tym wolność sumienia i religii jest pierwszym i niezbywalnym prawem osoby ludzkiej. (...)

Spółczesność wyrosła na bazie czysto materialistycznej odmawia człowiekowi wolności, gdy podporządkowuje swobody indywidualne dominacji gospodarczej, gdy tłumi twórczość duchową człowieka w imię fałszywego ładu ideologicznego, gdy odmawia ludziom prawa do zrzeszania się, gdy w praktyce unicestwia prawo do uczestnictwa w życiu publicznym. (...)

Uwolnienie od niesprawiedliwości, od strachu, od przymusu, od cierpienia nie służyłoby niczemu, gdyby człowiek pozostał niewolnikiem w głębi serca³.

Wtedy chrześcijanin znajduje siłę do walki o wolność i pokój, gdy w Bogu pokłada nadzieję.

Oto główne myśli, jakie zawarł Ojciec Święty Jan Paweł II w swoich orędziach na dzień pokoju w ostatnich latach. W 1963 roku biskupi polscy pod przewodnictwem Prymasa w liście pasterskim napisali:

Ci, którzy przynieśli na ziemię ogrom cierpienia i nieszczęść, którzy pogrążyli świat w otchłani wojen, w pierwszym rządzie zwalczali Ewangelię Chrystusa i Jego Kościół, bo wiedzieli, że największym przeciwnikiem ich zbrodni jest religia chrześcijańska⁴.

Zakończmy dzisiejsze rozważania słowami Prymasa Tysiąclecia, które wypowiedział w orędziu na Boże Narodzenie 1980 roku:

Niech na horyzoncie ziemi już nie straszą nas ognie wojenne, kąśliwe żmije armatnich luf i wstrząsy nuklearnych pocisków. Niech magazyny broni zamienią się w magazyny chleba, niech ustąpią miejsca nowym szpitalom i szkołom. Niechaj wreszcie ustaną zbrojne defilady demonstrujące wolę obrony pokoju w świecie. Bo nie tędy droga do uspokojenia ludzkich serc⁵.

Weźmy mocno do serca słowa encykliki *Pacem in terris*, które przytoczyłem na początku: „Pokój musi być oparty na prawdzie, zbudowany według nakazów sprawiedliwości, ożywiony i dopełniony miłością i urzeczywistniany w klimacie wolności”, oraz żyjmy na co dzień duchem Ewangelii, którą przyniosło nam Dziecię narodzone 1983 lata temu w stajence betlejemskiej podczas nocy Narodzenia Bożego. Amen.

Bibliografia:

1. Jan Paweł II, *Prawda jest siłą pokoju. Orędzie na XIII Światowy Dzień Pokoju 1 I 1980.*
2. Jan Paweł II, *Dialog na rzecz pokoju – wyzwaniem dla naszych czasów. Orędzie na XVI Światowy Dzień Pokoju 1 I 1983.*
3. Jan Paweł II, *Chcesz służyć sprawie pokoju – szanuj wolność. Orędzie na XIV Światowy Dzień Pokoju 1 I 1981.*
4. List pasterski Episkopatu Polski O Encyklice Ojca Świętego Jana XXIII «Pokój na ziemi» z 18 IV 1963.
5. Stefan kardynał Wyszyński, *Orędzie na Boże Narodzenie 1980.*

*Podnieś rękę, Boże Dziecię!
Błogosław Ojczyznę miłą!
W dobrych radach, w dobrym bycie
Wspieraj jej siłę swą siłą,
Dom nasz i majątność całą
I wszystkie wioski z miastami!
A Słowo ciałem się stało
I mieszkało między nami.*

Drodzy Przyjaciele

*z okazji Bożego Narodzenia życzymy Wam,
aby świąteczne uroczystości oraz spotkania z rodziną
i bliskimi były czasem doświadczania serdeczności,
odnowy wiary i miłości, a wigilijny opłatek – symbolem
wrozumiałości i pojednania.*

*Życzymy również, aby Jezus Chrystus, Syn Boży nappełnił
Wasze serca pokojem, wzmacnił nadzieję na osobistą
i społeczną rezyliencję.*

*Szczęśliwego nowego roku!
Niech będzie pełen zdrowia, radości i sukcesów.
Dziękujemy za życzliwość i współpracę.*

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ "Solidarność"

BOŻE NARODZENIE 2024

Papież na uniwersytecie w Leuven: potrzebujemy kultury, która poszerza granice

Pierwszym zadaniem uniwersytetu jest oferowanie formacji integralnej, aby ludzie otrzymywali narzędzia potrzebne do interpretowania teraźniejszości i planowania przyszłości. Papież Franciszek mówił o tym podczas spotkania z wykładowcami Uniwersytetu Katolickiego w Leuven. Przypomniął, że formacja kulturalna nigdy nie jest celem samym w sobie, a uniwersytety nie mogą narazić się na to, by stały się „katedrami na pustyni”.

„Dobrze myśleć, że uniwersytet rodzi kulturę, generuje idee, ale przede wszystkim promuje pasję poszukiwania prawdy w służbie ludzkiego postępu” – powiedział Franciszek. Apelowal do wykładowców uniwersyteckich, by „poszerzali granice wiedzy!”. „Nie chodzi o mnożenie pojęć i teorii, ale o to, by edukacja akademicka i kulturalna stała się przestrzenią żywą, rozumiejącą życie i przemawiającą do życia” – podkreślił Ojciec Święty wskazując, że „wielką misją uniwersytetu jest poszerzanie granic i stawanie się otwartą przestrzenią dla człowieka i społeczeństwa”.

Papież przestrzegł przed wyrzeczeniem się poszukiwania prawdy, uznając wszystko za względne i przed znużeniem ducha, jakby bezcelowe było poszukiwanie sensu w rzeczywistości, która pozostaje niezrozumiała. Przywołał słowa jednej z postaci Franza Kafki, która stwierdza: „Myślę, że tylko dlatego nie zajmuje się pan prawdą, iż wymaga ona zbyt dużego wysiłku”. Papież podkreślił, że „poszukiwanie prawdy jest uciążliwe, ponieważ zmusza nas do wyjścia poza siebie, do podjęcia ryzyka, do zadawania pytań”. Przypomniął, że w znużeniu ducha bardziej pociąga nas powierzchowne życie, które nie zadaje zbyt wielu pytań; podobnie jak bardziej pociąga nas „wiara” łatwa, lekka, wygodna, która nigdy niczego nie kwestionuje.

Franciszek zachęcił wykładowców uniwersyteckich, by wbrew znużeniu ducha i bezdušnemu racjonalizmowi, rozszerzali granice. Papież podziękował też uniwersytetowi w Leuven za stworzenie przyjaznej przestrzeni dla „wielu uchodźców, którzy są zmuszeni do ucieczki ze swoich krajów, pośród tysięcy niepewności, ogromnych trudności, a czasem potwornego cierpienia”. Ojciec Święty wskazał, że potrzebujemy właśnie kultury, która poszerza granice, która nie jest „sekiarska”, ani nie stawia się ponad innymi, ale wręcz przeciwnie, znajduje się w „cieście świata”, wnosząc „dobry zaczyn”, który przyczynia się do dobra ludzkości. „To zadanie, ta «większa nadzieja», została wam powierzona!” – podkreślił. I apelował: „Poszerzajcie granice! Bądźcie niespokojnymi poszukiwaczami prawdy i nigdy nie gaście swojej pasji, aby nie poddać się acedii myśli. Bądźcie głównymi postaciami w tworzeniu kultury integracji, współczucia, troski o najsłabszych i wielkich wyzwaniach świata, w którym żyjemy”.

Przytoczono za Vatican News:

www.vaticannews.va/pl/papiez/news/2024-09/papiez-na-uniwersytecie-w-leuven-potrzebujemy-kultury-ktora-po.html

Opracowanie
Wojciech Pillich

Otoczaki i proca Dawida

W naszym świecie akademickim wakacje to czas wyjątkowy. Mamy „święty spokój”, chociaż nie zawsze jest on spokojny i święty. Nasz umysł, wierny druh, w oddaleniu od uczelnianego zgiełku, nie opuszcza nas i dotrzymuje nam towarzystwa, czasami podsuwając przemyślenia, pomysły, przypominając dole i niedole codziennego życia. Wtedy, podobnie jak Adam Mickiewicz w „Stepach Akermańskich”, wypływamy na „suchego przestwór oceanu”, „nurzamy się” w naszych życiowych doświadczeniach, planach i marzeniach.

I tak też było ze mną podczas tegorocznych wakacji. Porządkując bieżące sprawy, natrafiłem na dwie książki, które obudziły drzemiące od lat zamiary. Omówione w książkach tematy nie są nowe, ale nie w tym rzecz. To, co się dzieje w nas i wokół nas zawsze jest godne uwagi. Znajdujemy się w wyjątkowym czasie, w którym nie tracą na znaczeniu słowa Platona: „wszystko, co piękne, jest naprawdę trudne” (Państwo 497 D).

Pierwszą książkę, która zwróciła moją uwagę, napisał Bruce Schneier, znany kryptograf i ekspert od bezpieczeństwa cyfrowego. „Dane i Goliat. Ukryta bitwa o twoje dane i kontrolę nad światem” (Schneier 2015) to książka raczej daleka od spiskowych teorii dziejów. Schneier przedstawia problem narastającego zjawiska wytwarzania, przechowywania i przetwarzania danych – w tym tzw. metadanych. Twierdzi, że już w 2010 roku, dziennie wytwarzaliśmy na świecie więcej danych niż ludzkość zdołała stworzyć od zarania dziejów. Około 2015 roku przez Internet przepływało już 76 eksabajtów danych rocznie, pisze Schneier.

Według portalu blogs.idc.com do 2025 roku ilość przesyłanych w przestrzeń wirtualną danych wzrośnie do 163 zetabajtów. Przy założeniu, że jedna strona tekstu zajmuje 2 KB, liczba stron wyniesie około $8.15 \cdot 10^{19}$, oblicza AI gemini.google.com. Trudno ją sobie wyobrazić! Dane wytwarzają i gromadzą praktycznie wszyscy: instytucje państwowe i prywatne, jednostki i zorganizowane grupy, same urzędy, także my. Brak świadomości, regulacji prawnych i kontroli społecznej tego zjawiska, powodują nadużycia i szalbierską ingerencję w nasze życie.

Schneier pisze, że jesteśmy w sytuacji podobnej do tej, w jakiej znalazł się biblijny David (1 Sm 17,1-54). Gdy stanął przed potężnym i groźnym Goliatem, wydawało się, że jest skazany na klęskę.

Metafora godna uwagi, ponieważ rzeczywiście żyjemy w czasach wszechobecnego potężnego i dynamicznie rozrastającego się cyfrowego olbrzyma, o niepokojących możliwościach analizy danych i zastosowania ich wyników. On z jednej strony polepsza jakość życia, a z drugiej, jak mityczny Stentor, potęguje moc i zakres oddziaływania odwiecznych ludzkich mrocznych pragnień, zachowań i dążeń.

Druga książka, „Krytyczne myślenie: rozwijanie narzędzi intelektualnych na rzecz sprawiedliwości społecznej” (Zorando et alii, 2020), sugeruje kierunki wypracowania narzędzi ułatwiających oswojenie i współistnienie z cyfrowym Goliatem.

„Toniemy w informacjach – piszą autorzy – a nasze próby dotrzymania im kroku zamykają nas w urządzeniach, które kształtują nasz sposób myślenia, oferując myślenie za nas” (s. 6). Trudności przysparza nie tylko ilość i jakość informacji, ale także krzewienie wzorca myślenia i działania, który myli fantazję z rzeczywistością. „Niebezpieczeństwo pomylenia fantazji z rzeczywistością polega na tym, że jednocześnie służy ona uzasadnieniu ideologicznego status quo, nawet jeśli normalizuje coraz to nowsze i nachalne degradacje ludzkiej godności” (s.60). Próbuje się zagospodarować doświadczaną niepewność ludzkiej egzystencji uproszczonym przekonaniem, że świat musi być zorganizowany wokół niekończącej się listy binarnych konfliktów: „my kontra oni”. Taki model myślenia i działania, wykluczającego inność i różnorodność, poczucie wspólnoty, jedność i uczestnictwo, wkradł się w życie osobiste, rodzinne, społeczne, gospodarcze i polityczne, a nawet religijne. W tym nurcie powstają zwalczające się zideologizowane narracje, przypisujące sobie prerogatywy wszechpotężnego demiurga i rolę zbawiciela-organizatora wszystkiego.

Czy znaleźliśmy się w sytuacji podobnej do biblijnych Izraelitów? Czy zbliża się nieuchronnie, a może już nadzedł, świat opisany choćby w takich znanych książkach, jak „Rok 1984” George’a Orwella, „Paragraf 22” Jose-

pha Hellera, „Proces” Franza Kafki? A może nadchodzi świat konfliktów podobnych do tych, które przedstawia film „Terminator”, wojny z jakąś odmianą Skynetu i jego wytworami?

Powyższe pytania są dalekie od fantazji i urojeń. Już nie żyjemy wyłącznie w *eco-oikosie*, ale w coraz bardziej naukowo i technicznie przetworzonym świecie. Raczej nie zrezygnujemy z tego modelu rozwoju. Dlatego kluczowe dla nas i przyszłych pokoleń jest monitorowanie tych, którzy ustalają reguły współistnienia w tym nowym świecie i dysponują środkami ich egzekwowania.

Wiemy z historii i bieżących doświadczeń, że osiągnięcia cywilizacyjne, chociaż usprawniają życie, także dzielą i oddalają nas od siebie; zamykają w enklawach dawnych i nowoczesnych plemion; powielają znane i tworzą nowe formy wykluczenia i ubóstwa. W relacjach międzyludzkich, dotychczas obiektywne wartości prawdy, piękna i dobra, w dyskursie publicznym tracą charakter uniwersalny i obowiązujący, na rzecz ego i socjocentrycznych ideologii. A te, hermetycznie scementowane wspólną korzyścią, zwalczają oponentów i jakiegokolwiek namiastki zagrożenia. Pycha, egoizm, urojenia, podsycane nowoczesnymi środkami, stały się algorytmem podtrzymujących *status quo* grup żyjących kosztem mas nowych poddanych i niewolników.

Papież Franciszek mówi, że jesteśmy świadkami zmiany epoki. Dokonują się przeobrażenia, które nie są już zwykłym retuszem ostatnich wieków. W tych wspaniałych czasach, a zarazem trudnych i niebezpiecznych, nie straciło znaczenia pytanie Jezusa postawione Apostołom: „czyż i wy chcecie odejść?” (J 6, 67).

Na koniec zachęta do dalszych przemyśleń. W 1799 roku ukazała się rycina Franciszka Goi pod trafnym i nadal inspirującym tytułem: *El sueño de la razón produce monstruos* – uśpiony rozum wytwarza potwory! Jak przebudzić uśpiony i pozornie krytyczny umysł, łatwo manipulowany przez tych, którzy chcą nas „uszcześliwić”, bo rzekomo wiedzą lepiej i mają receptę na wszystko? Potrzebujemy otoczaków i procy Dawida, które pomogą nam wyrównać szanse w tym krogulczym starciu z dzisiejszym i nadchodzącym światem.

ryc. Francisco Goya *El sueño de la razón produce monstruos* – domena publiczna

o. Andrzej Pietrzak SVD

Bibliografia:

- Platon. 2009. *Państwo*. Wydawnictwo Marek Derewiecki: Kąty.
Zornado, Joseph et alii. 2020. *Critical Thinking: Developing the Intellectual Tools for Social Justice*. Routledge.
Schneider, Bruce. 2015. *Data and Goliath. The Hidden Battles to Collect Your Data and Control Your World*. W. W. Norton & Company (wyd. Polskie Helion 2017).

NADEŚLANE PRZEZ CZYTELNIKÓW

Stanowisko
Regionalnej Sekcji Nauki
Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ Solidarność w Katowicach
w sprawie deprawacji dzieci w ramach przedmiotu „edukacja zdrowotna”
z dnia 05.12.2024 r.

Regionalna Sekcja Nauki Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ Solidarność w Katowicach, stwierdza, że dwa projekty rozporządzeń¹ Ministra Edukacji, które wprowadzają do szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych nowy przedmiot – „edukację zdrowotną”, prowadzą do deprawacji dzieci i młodzieży, przekazując treści nieodpowiednie do ich rozwoju. Na bazie podstawy programowej tego nowego przedmiotu, którego projekty rozporządzeń są częściowo zgodne z tzw. standardami edukacji seksualnej w Europie WHO² będzie można uzasadniać wczesną seksualizację, rozwiązłość i indoktrynację zgodnie z postulatami lobby LGBT oraz kolonizującą ideologią gender, a rodzice nie będą już mogli się temu przeciwstawić. Jednocześnie autorzy tego dokumentu odżegnują się od odpowiedzialności za przewidywane szkody pisząc na jego końcu: „WHO, BZgA i UNDP nie ponoszą odpowiedzialności za szkody powstałe w wyniku wykorzystania tych informacji”.

Ministerialna „edukacja zdrowotna” jest szkodliwa, ponieważ stawia przyjemność przed obowiązkiem i odpowiedzialnością, może też być źródłem chorób psychicznych i innych, a nawet doprowadzać do samobójstw uczniów i uczennic³.

Przykładowo dla klas IV-VI program:

- sugeruje, że uczeń, jeśli się nie masturbuje, to jest poza normą medyczną, co podważa moralną ocenę masturbacji;
- mówi o prawach dziecka i obowiązkach rodziców względem dziecka, nie wspominając o obowiązku dziecka względem rodziców. Podważa autorytet rodziców i skłania do donoszenia na rodziców;
- omawiając modele rodzin przedstawia też takie, w których dzieci mają „dwie mamusie” lub „dwóch tatusiów”. Równorzędnie przedstawia różne związki mogące występować w rodzinach, powodując utratę poczucia bezpieczeństwa dziecka oraz sprzeczność przekazu z Konstytucją RP;
- przy problemach u dzieci promuje zwracanie się ich do ośrodków pomocy, a nie do rodziców;
- jest otwarciem szkół na ideologię gender, zmierzającą do podważania różnic pomiędzy kobietami a mężczyznami czy tzw. wychowania neutralnego płciowo.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, ... z dnia 31.10.2024 r.

Rozporządzenie Ministra Edukacji zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia, z dnia 31.10.2024 r.

² Standardy edukacji seksualnej w Europie. Podstawowe zalecenia dla decydentów oraz specjalistów zajmujących się edukacją i zdrowiem. Biuro Regionalne WHO dla Europy i Federalne Biuro ds. Edukacji Zdrowotnej (BZgA). Lublin, 2012. https://pubmedinfo.org/wp-content/uploads/2020/02/WHO_BZgA_Standardy_edukacji_seksualnej.pdf

³ Julia Sawicka¹, Grażyna Kobus¹, Katarzyna Łagoda¹, Katarzyna Snarska¹, Hanna Bachórzewska-Gajewska^{1,2}. „Miłość jako czynnik ryzyka samobójstwa”. <https://ppm.umb.edu.pl/info/article/UMBC486d9e617f44a71b0886d1f3aea2f33/>

Dla klas VII-VIII wprowadza:

- omawianie różnych orientacji seksualnych (heteroseksualna, homoseksualna, biseksualna, aseksualna). Oraz wyjaśnia pojęcia: tożsamość płciowa, transpłciowość. Przedstawia je wszystkie jako zjawiska tak samo naturalne, powszechnie występujące. Przekazuje, że jeśli uczeń uzna, że urodził się w niewłaściwym ciele, to jest osobą „transpłciową”. W razie czego znajdą się lekarze, którzy dostosują ciało do psychiki;
- wymienia jedynie zgodę, jako kryterium oceny zachowań seksualnych, nie wskazuje na odpowiednią dojrzałość psychospołeczną i fizjologiczną do podjęcia współżycia seksualnego. Nie wspomina o zaangażowaniu emocjonalnym, trwałym związku miłości, odpowiedzialności, miłości poświadczonej przysięgą małżeńską. Uznaje więc za dobre wszelkie zachowania seksualne, podejmowane za zgodą stron (np. masturbacja, przypadkowy seks, wczesna inicjacja seksualna, aktywność homoseksualna, aktywność biseksualna itd.), co ma znamiona zachęty do rozwiązłości.
- omawia metody antykoncepcji, przy braku zachęty do niepodejmowania we wczesnym wieku inicjacji seksualnej. Natomiast informuje o dostępnych środkach koncepcyjnych, co rodzi ryzyko zakupu takich środków, nieobojętnych dla zdrowia, bez zgody i wiedzy rodziców.

W szkołach ponadpodstawowych, w klasach I-III:

- z omawiania etapów bliskiej, długotrwałej relacji, w tym romantycznej, wynika, że to nauczyciel a nie rodzic będzie decydował, czy jako naturalny etap relacji jest podjęcie współżycia seksualnego;
- sposób omawiania kwestii osób LGBT+ jest agitacyjny, otwiera szkołę na organizacje LGBT, ich materiały i na działalność aktywistów pro transseksualnych;
- stanowi zachętę do podejmowania aktywności seksualnej w młodym wieku, przed osiągnięciem pełnoletniości, do eksperymentowania, poszukiwania coraz silniejszych doznań poprzez „różne formy aktywności seksualnej”, którymi mogą być stosunki homoseksualne, seks analny, oralny oraz inne „stosunki”. Seksualność ma przede wszystkim dawać przyjemność i satysfakcję. Pomija się funkcję budowania trwałej więzi oraz funkcję prokreacyjną aktu seksualnego. Perspektywa poczęcia dziecka ukazywana jest w kategoriach zagrożenia, przed którym należy „zabezpieczać się środkami antykoncepcyjnymi”;
- jednakowo wartościuje wszystkie zjawiska dotyczące życia rodzinnego (związki formalne, nieformalne, separacje, rozwody, rozstania, rodzicielstwa, bezdzietności), łącznie z rozpadem rodziny, nie wskazując podstawowego modelu. Nie docenia rodzin wielodzietnych, stabilnego związku małżeńskiego, co w dobie kryzysu demograficznego i znaczącej liczby rozwodów jest to szkodliwe.

Program rozkładu rodziny, moralności i kultury narodowej, przedstawiony i realizowany przez urząd mieniący się Ministerstwem Edukacji Narodowej mający ma na celu:

- zastąpić fakultatywne obecnie wychowanie do życia w rodzinie (WDŻ) podstawą programową obejmującą edukację seksualną;
- zagadnienia związane z seksualnością odebrać wychowawczym kompetencjom rodziny, jak dotychczas omawianym w kontekście prokreacji i rodziny, natomiast wprowadza

2/3

- do zagadnień związanych ze zdrowiem, co jest sprzeczne z Konstytucją RP i Europejską Konwencją Praw Człowieka;
- edukację tzw. zdrowotną wprowadzić jako przedmiot obowiązkowy;
 - być wprowadzony do polskich szkół zarówno państwowych jak i prywatnych, w tym katolickich.

Regionalna Sekcja Nauki wspiera protesty przeciwko wprowadzaniu do szkół przedmiotu „edukacja zdrowotna”, w tym działania Regionalnej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ Solidarność przeciwko seksualizacji dzieci i młodzieży. Zaleca rozpowszechnienie tego Stanowiska wśród członków Organizacji Zakładowych NSZZ Solidarność zrzeszonych w Regionalnej Sekcji Nauki, a w Komisjach Zakładowych NSZZ Solidarność zaleca przeprowadzenie dyskusji na temat projektów i możliwych form protestów.

Regionalna Sekcja Nauki proponuje podobne działania w innych Organizacjach Zakładowych należących do Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ Solidarność i Krajowej Sekcji Nauki NSZZ Solidarność.

Przewodniczący
Regionalnej Sekcji Nauki
Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ Solidarność w Katowicach

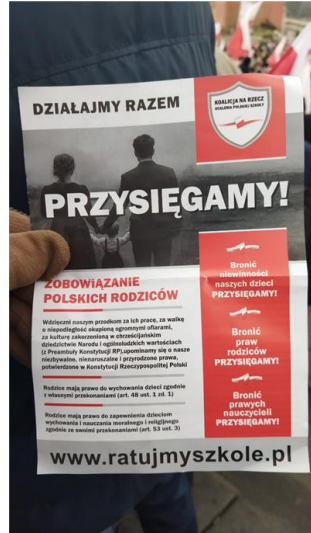

Andrzej Staniek

Fotorelacja z wydarzeń w Polsce Manifestacja „Tak dla edukacji, nie dla deprawacji” Warszawa, 1.12.2024 r.

fot. zrzut ekranu z <https://tvrepublika.pl/live>

Fotorelacja z ogólnopolskiej konferencji „Błogosławiony Jerzy Popiełuszko. Niezlomny duchowny, kapelan i męczennik”

W 40. rocznicę śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki Katedra Pedagogiki Chrześcijańskiej i Biografistyki Pedagogicznej KUL, Komisja Uczelniana NSZZ „Solidarność”, Region Środkowo-Wschodni NSZZ „Solidarność”, Instytut Pamięci Narodowej oraz Fundacja Rozwoju KUL zorganizowali konferencję „Błogosławiony Jerzy Popiełuszko. Niezlomny duchowny, kapelan i męczennik”. Konferencja odbyła się 10 października 2024 w Centrum Transferu Wiedzy KUL.

fot. kul.pl

O warcie KSN-u przy grobie bł. ks. Jerzego Popiełuszki – relacja z 2016 r.

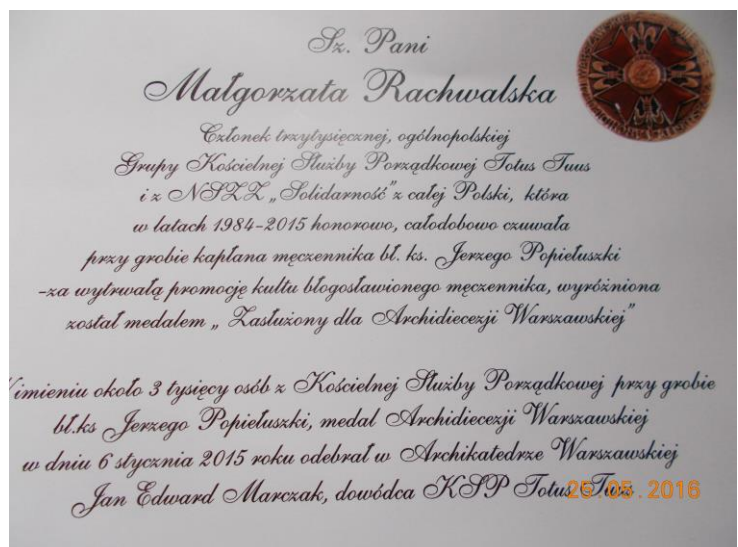
W dniach 19-20 V 2016 r. jako przedstawiciele KSN „Solidarność” czuwaliliśmy po raz drugi przy grobie bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Delegacja nasza składała się z dwóch osób: Małgorzaty Rachwalskiej z KZ „S” UJ i Stanisława Gila z „S” Politechniki Krakowskiej. Warta ta przebiegała w pięknym majowym czasie, gdy grób bł. ks. Jerzego otoczony jest zadbanym zielonym trawnikiem, a w dalszej odległości – wieloma wazonami różnych kwiatów pozostawianych przez odwiedzających. Naszym darem były dwa wazony z czerwonymi pelargoniami. Lampki nagrobkowe w pokaźniej liczbie towarzyszą grobowi nieustannie cały rok. Wzrusza porządek w utrzymaniu zarówno kwiatów, jak i zniczy. Codziennie ktoś z pełniących wartę przy grobie przegląda

lampki, kwiaty, usuwa zużyte światełka czy zwiędłe kwiaty, pozostałym zmienia wodę. Wartownicy czyszczą też grób ks. Jerzego, polerują literki nazwiska. Nasza warta też miała w tym udział. Późnym wieczorem włączany jest około półgodzinny natrysk, by nawilżyć trawnik wokół grobu bł. ks. Jerzego i dwóch ks. prałatów: Teofila Boguckiego i Zygmunta Malackiego.

Kłęczniki przed grobem są stale zajęte. Odwiedzający powierzają troski swego serca bł. ks. Jerzemu bezpośrednio w cichej modlitwie, często też wchodzą do kościoła, by na kartce napisać swe intencje i pozostawić do omodlenia w czasie nabożeństwa różańcowego 19. dnia każdego miesiąca. Tego dnia w październiku 1984 r. bł. ks. Jerzy został zamordowany.

Dane nam było uczestniczyć w tym nabożeństwie o godz. 17.30 przed wieczorną Mszą św. Jej rozpoczęcie bardzo się przedłużyło, ponieważ ogromne liczby kartek z intencjami, starannie wyczytywanymi jedna po drugiej przez kapłana, wydłużyły tradycyjną ok. 20 min modlitwę różańcową o drugie tyle. Przy ołtarzu tego dnia i w czasie nowenny dwie osoby odświętnie ubrane z biało-czerwonymi szarfami trzymały sztandar bł. ks. Jerzego, pełniąc wartę honorową. Dopiero po Mszy św. odbyło się piękne nabożeństwo majowe, w którym też uczestniczyliśmy.

Na wartę nocną dołączył do nas Marian Dziekański z warszawskiego „Hutnika” (gdzie też duszpasterzował bł. ks. Jerzy). W ten sposób łatwiej było podzielić noc na wartę przy grobie. Noc była piękna, pogodna, ale bardzo chłodna. Mimo wiosny, trzeba było ubrać kożuszki na ten dyżur. Dobrze, że dyżurka dla wartowników była zaopatrzona nawet i w to. Dobrze oświetlony teren wokół kościoła, dodatkowo w pobliżu grobu lampkami nagrobnymi, stawał się przez to bardzo przyjazny wartownikom, którzy spacerując, krążą wokół kościoła, modląc się w różnych intencjach, jakie tylko podszepta serce. Tu jakoś wiodącą była intencja, by „Solidarność” była wierna ewangelicznej solidarności w świetle nauczania kiedyś bł. ks. Jerzego,

a potem przypomnianego przez św. Jana Pawła II. „Zło dobrem zwyciężaj” – to podstawowe przesłanie bł. ks. Jerzego w sposób naturalny narzuca charakter zanoszonych do Boga intencji przez jego wstawiennictwo tu u jego grobu.

Umieszczony poniżej artykuł z „Powściągliwości i Pracy” z 2001 r. zapowiada podjęcie starań o uhonorowanie wartowników przy grobie bł. ks. Jerzego. Uskuteczniło się to w ostatnim czasie, a w przypadku naszego dyżuru w dn. 19 V 2016 r., kiedy z rąk Jana Marcza odebraliśmy dyplomiki i metalowe odznaki, które w wersji fotograficznej są widoczne na dyplomikach.

„Gwardia ks. Jerzego” – artykuł Eugeniusza Zdanowicza w czasopiśmie „Powściągliwość i Praca”, 04/2001 (uaktualniony liczbowo na maj 2016 r.):

To, że są, że działają, najwyczejniej wynika z poczucia odpowiedzialności i jakości łączy się z opieką nad duszpasterzem „Solidarności”-męczennikiem i z ochroną żoliborskiego kościoła p.w. św. Stanisława Kostki, przed zakusami ubecji jeszcze z czasów PRL. Można by dziś powiedzieć, że to już tradycja, bo wielu z dawnej „Solidarności” potraciło motywację, przeżyło rozczarowania, a oni przeciwnie. Niezlomni, stanowią do dziś tę gwardię, która trwa w służbie wartości, dochowując wierności nauce swego duszpasterza-męczennika, strzegąc grobu i tego sanktuarium. Po wszechnie utarło się, że mówią na nich Tutuski. To nieporozumienie – pani prezes Katarzyna Soborak wyjaśnia kompetentnie tę kwestię. – Wielu z nich, co prawda należy także do straży papieskiej i wszyscy noszą charakterystyczne furażerki z herbem Jan Pawła II, lecz oni są, od bez mała trzydziestu dwu lat... Jerzograbcami.

Formalnie trudno ich tak nazwać, ale tworzą zwartą wspólnotę... trzytysięczny wolontariat Służby przy grobie ks. Jerzego Popiełuszki.

Wszystko zaczęło się stąd, że tacy ludzie jak Jan Marczak z Huty, Bogusław Klimczuk z FSO, Mieczysław Białach z Ursusa, Marek Chmielewski z PAN i wielu jeszcze innych, których nazwisk nie podobna w tej chwili odtworzyć, doszli do wniosku, że pochowanie ks. Jerzego na Powązkach byłoby błędem. Że byłoby to na rękę nieznanym sprawcom. W końcu nie dało się upilnować Pomnika Katyńskiego. Ze swymi obietnicami udali się do ks. prałata Teofila Boguckiego, proboszcza od św. Stanisława Kostki. Ks. Bogucki przyznał im rację, że najkorzystniej byłoby pochować Księdza-męczennika na terenie przykościelnym. Ale na to potrzebna jest zgoda biskupa. Stąd pomysł listu z prośbą do Prymasa Polski. Jak na tamte czasy to uzasadnienie było dla wszystkich jasne. Na zamkniętym terenie wokół kościoła, upilnowanie grobu wymagało wyłącznie dobrej organizacji i ludzi. Tych, jak wiadomo, wokół ks. Jerzego nigdy nie brakowało. W gruncie rzeczy istniała także organizacja. Należało może tylko trochę bardziej sformalizować jej strukturę. Oni wszyscy tę służbę poczytują sobie za zaszczytny obowiązek. Za sprawę honorową. Tworzą formację na wzór historycznych straży obywatelskich i gwardii honorowych. Ale, jak wiadomo, nie mają jak dotąd przynależnego im munduru. Tylko furażerka z herbem papieskim noszona podczas służby, zaświadcza o ich funkcji. Nie słyszy się, żeby ich kilkunastoletnia działalność zyskała uznanie w formie, dajmy na to, odznaczeń państwowych.

Gdyby użyć nazewnictwa wojskowego, a jest to w jakiś sposób uzasadnione, to można by powiedzieć, że tworzą brygadę, a ta ich brygada honorowej gwardii obywatelskiej składa się jakby z kilkudziesięciu plutonów, rekrutujących się z grup parafialnych i środowiskowych.

W Warszawie stałą wartę honorową mają dwa groby, z którymi wiąże się tradycja polskiej niepodległości. Jeden, to Grób Nieznanego Żołnierza, a drugi ks. Jerzego Popiełuszki. Czyż trzeba przypominać, że z pierwszym wiąże się cała tradycja II Rzeczypospolitej, a z tym drugim – wszystko, co prawe, godne i sprawiedliwe w tradycji III Rzeczypospolitej? Może by wreszcie, po tyluż latach, władze odrodzonego państwa, choćby Sejm albo Senat, czy rząd, zechciały zwrócić uwagę na ów fakt, że w gruncie rzeczy ten grób na Żoliborzu i to sanktuarium nie są wyłączną sprawą Kościoła i przyjaciół ks. Jerzego Popiełuszki czy choćby „Solidarności”, ale całej odrodzonej Polski. Bo jeśli odrzuci się tak naprawdę wszystkie uprzedzenia i zadawnione kompleksy, to trudno nie przyznać, że w gruncie rzeczy to właśnie stąd wyrasta III Rzeczypospolita naszych marzeń i oczekiwań.

Z tej przyczyny Kapituła Nagrody Bóg zapłać postanowiła wystąpić z zadatkami należnego zadośćuczynienia w formie honorowego odznaczenia swoim medalem Bóg zapłać.

25 V 2016 r.

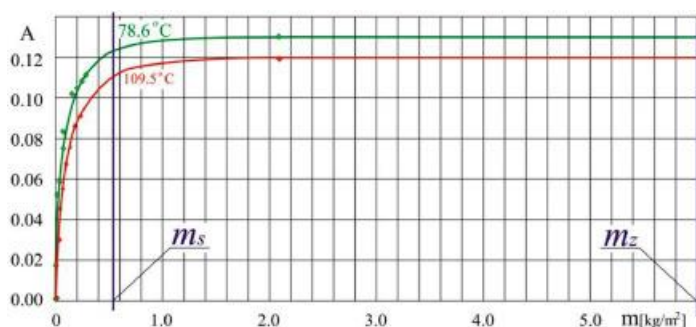
Małgorzata Rachwalska
Sekretarz KZ „S” UJ

Trzej uczeni z Polski obdarowali nas prawdą o wpływie CO₂

Jesteśmy w radosnym okresie roku składania życzeń i wzajemnego obdarowywania się. Trzej polscy naukowcy Jan, Krzysztof i Jarosław, czynią to darując nam prawdę o wpływie CO₂ na zmiany klimatu. Dar wartościowszy niż złoto, bowiem dający wolność od represji klimatycznej ideologii, a dla wielu nawet ratujący życie. Stwarza także możliwość obrony przed ogromnymi kosztami dalszej realizacji zabójczej ideologii klimatycznej. Ta ocena odkrycia naukowego nie jest przesadna.

Jan Kubicki, Krzysztof Kocpczyński i Jarosław Młyńczak przeprowadzili eksperyment, który powszechnie można powtórzyć: rejestrowali promieniowanie podczerwone przechodzącego przez mieszaninę powietrza ze zmienną ilością CO₂. Zaobserwowali oni efekt nasycenia przy stężeniu CO₂ w powietrzu wielokrotnie mniejszym, niż wynosi ono obecnie w atmosferze. Oznacza to, że dalsze dodawanie CO₂ do powietrza nie ma żadnego wpływu na temperaturę, ponieważ całe promieniowanie podczerwone (cieplne) zostało pochłonięte przy dużo mniejszym stężeniu CO₂.

Zakres swoich badań opublikowanych w IAPGOS¹, autorzy streścili następująco: „W artykule przedstawiono wykresy absorpcji promieniowania cieplnego w funkcji masy absorbującego dwutlenku węgla na jednostkę oświetlanej powierzchni. Badania eksperymentalne poprzedzono analizą uproszczonego modelu absorpcji promieniowania, zwracając uwagę na zjawisko nasycenia. Wyniki badań eksperymentalnych porównano z teoretycznymi, a rozbieżności zinterpretowano. Na podstawie wniosków sformułowano sugestie dotyczące wpływu dalszej emisji CO₂ na zmiany klimatyczne”. Wyniki badań ilustruje rysunek 1².

Rys. 1. Wykres pochłaniania promieniowania cieplnego przez dwutlenek węgla, uwzględniający masę nasycenia m_s i masę CO₂ w atmosferze ziemskiej m_z

Jak wynika z wykresu na rysunku 1, przy stężeniu CO₂ $m_s = 100$ ppm występuje 90% nasycenie pochłaniania, a przy obecnym stężeniu CO₂ m_z ok. 400 ppm nasycenie jest praktycznie 100%.

Kontynuowane przez autorów szczegółowe badania z symulowaniem zmiennych warunków (ciśnienia i temperatury) panujących w 8 wydzielonych warstwach atmosfery potwierdzają wcześniej przedstawione wyniki³. Obalony został także „dogmat” klimatyczny dotyczący skutku i przyczyny, że zwiększenie ilości CO₂ wyprzedza wzrost temperatury i jest jego przyczyną. Z rysunku 1 wynika, że to wzrost temperatury poprzedza wydzielenie CO₂, uwalnianego m.in. z oceanów, gdyż jego nasycenie w oceanie staje się mniejsze po nagrzaniu się wody.

Odkrycie polskich fizyków – niezwykle jasne w przekazie – powinno oznaczać *game over CO₂* - podwaliny polityki klimatycznej. Należy je szeroko rozpowszechnić, a rządy, szczególnie polski, wykorzystać uzyskane dane do podważenia i przemodelowania obecnej polityki klimatycznej Polski i UE, czyli skończyć działać tak jakoby zmiany klimatyczne w tym ocieplenie klimatu wynikały z rosnącej emisji CO₂. Rezultaty badań polskich naukowców potwierdzają wyniki licznych badań innych naukowców, możliwe że o mniej prostym przekazie, na przykład przytaczane w poprzednich numerach „Wiadomości KSN”⁴. Zbyteczna staje się np. dalsza dyskusja o kącie nachylenia krzywej „kija hokejowej”, jako teoretycznym modelem zmian globalnej temperatury.

Powinny być unieważnione sądowe wyroki wydane za „sceptycyzm klimatyczny”, „zniesławienie” czy inne podważanie wpływu CO₂ na ocieplenie klimatu, natomiast IPCC powinno przeprosić za wprowadzenie świata w błąd. A jak jest i co będzie dalej? – Będzie to świadczyć o wolności badań i kondycji nauki.

Właśnie, kto poza autorami rozwija temat? Brak właściwej reakcji na tak ważne wyniki badań (publikacja z 2022 r.) – czytelne już przy elementarnym poziomie wiedzy – świadczy o innym celu polityki klimatycznej niż walka z ociepleniem klimatu. Obecnie jednak będzie można odpowiedzialnych za światową politykę klimatyczną, rządy państw i UE, zaskarżyć do Międzynarodowego Trybunału Karnego za zaniechanie i przestępstwo wobec ludzkości. NSZZ „Solidarność” może taką akcję zapoczątkować.

Przytoczona ocena nie jest przesadna. Oto jakie pomysły lęgną się w umysłach globalistycznych szaleńców klimatycznych z ONZ, prowadzące do zrealizowania ich celów. Dla przeciwstawienia się naturalnym zmianom klimatycznym, globaliści zalecają **antropogeniczne wyginięcie**⁵.

Ekspert dr Arthur Dahl⁶ z *Climate Governance Commission* (CGC) (Komisji ds. zarządzania klimatem) przedstawiony na rysunku 2, stwierdza: *Być może najlepszym rozwiązaniem problemu zmian klimatycznych byłaby zima nuklearna trwająca kilka lat, która bardzo szybko schłodziłaby planetę, a w dłuższej perspektywie byłoby to w naszym najlepszym interesie, [lepszym] niż jakiekolwiek inne rozwiązanie obecnie wypróbowane...*

Rys 2. Antropogeniczne wyginięcie.

Ilustracja z wykładu prof. J. Nordangårda na Clintel Anniversary Congress w Roelofarendsveen (Holandia)

Propozycję urzędnika ONZ wysokiego szczebla, jego reakcję na zmiany klimatyczne, należy traktować nadzwyczaj poważnie, znając jego dokonania przytoczone w przypisie. Jest ona sondażem oraz wyrazem desperacji globalistów w realizacji ideologicznego celu jakim jest światowa technokratyczna dyktatura. Taki cel jasno wynika poczynionych założeń oraz z kolejnych działań światowych organizacji, przedstawionych w referacie pt. „Iluzjoniści kryzysu klimatycznego i pakt na rzecz przyszłości” profesora Jacoba Nordangårda⁶, szwedzkiego naukowca, badającego historyczne siły stojące za programem klimatycznym, o których napisał dwie książki.

Polski rząd nie wykorzystuje opisanych polskich i innych badań, nie reaguje na prawdę o braku wpływu CO₂ na ocieplenie klimatu. W inny sposób włączył się do katastrofalnej dla Polski europejskiej i światowej polityki klimatycznej, wynikającej z realizacji porozumienia paryskiego z 2015 roku oraz Europejskiego Zielonego Ładu z 2019 r., w którym „Unia zobowiązała się w nim do zmniejszenia emisji netto gazów cieplarnianych w całej gospodarce Unii o co najmniej 55% do 2030 r. w stosunku do poziomów z 1990 r.”⁸.

Rząd zawczasu planuje radykalnie **schłodzić Polskę** likwidując elektrownie węglowe, w sposób może mniej barbarzyński niż A. Dahl z ONZ. Plan działań polskiego rządu – wpisującego się w globalną politykę – przedstawia prof. Władysław Mielczarski, profesor nauk technicznych, wykładowca w Instytucie Elektroenergetyki Politechniki Łódzkiej, w raporcie opracowanym razem z dr. Arturem Bartoszewiczem. Raport dotyczy technicznej i finansowej oceny wykonalności Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r.⁹, i został zaprezentowany w Katowicach 19 listopada 2024 r. w Regionie Śląsko-Dąbrowskim Solidarności. Raport wykazuje elementarne błędy w „Krajowym Planie ...” oraz zamierzone naruszenie zasad bezpieczeństwa energetycznego Polski i zamiar doprowadzenia w Polsce do katastrofy energetycznej. Należy go szeroko rozpoznać.

Planowana w najbliższych latach likwidacja elektrowni węglowych, doprowadzi do braku ciągłości w zasilaniu energią elektryczną w okresach flauty, corocznie występujących w Polsce i w Europie. W takich okresach, mogących trwać kilkanaście dni, przy braku wystarczającej ilości energii z odnawialnych źródeł, podstawowym

dostarczycielem energii elektrycznej są źródła konwencjonalne. W Polsce są to elektrownie węglowe. Według profesora w listopadzie br. przez dwa tygodnie Polska była „na chodzie” jedynie dlatego, że działały elektrownie węglowe i 90% energii elektrycznej pochodziło wtedy z węgla.

Politykę klimatyczną Unii Europejskiej oraz Zielony i Ład, analizowany z różnych perspektyw, dyskwalifikuje także raport „Drapieżny Zielony (Nie)ład”¹⁰, który na zlecenie NSZZ „Solidarność” opracował zespół cenionych ekspertów zajmujących się polityką klimatyczną.

Wobec rządowej polityki klimatycznej, która narusza zasady bezpieczeństwa energetycznego Polski, prowadzącej do katastrofy gospodarczej i społecznej, równocześnie przy dostępnej wiedzy, że uzasadniający obecną politykę klimatyczną dwutlenek węgla (CO₂), nie jest gazem odpowiedzialnym za ocieplenie klimatu, należałoby osoby odpowiedzialne w zakresie swojego urzędowania za kontynuację tej polityki klimatycznej oskarżyć o umyślne naruszenie szeregu artykułów Konstytucji RP, wymienionych w raporcie w raporcie NSZZ „Solidarność”¹¹.

Trzej fizycy z Wojskowej Akademii Technicznej mogą przyczynić się do uratowania świata od katastrofy, ale trzeba im pomóc tak w kontynuowaniu badań jak i rozpowszechnieniu ich wyników, bowiem na scenie otwarcie działają wrogowie nauki, rozumu i prawdy. O planowanych zagrożeniach prowadzonej błędnej polityki klimatycznej należy szeroko informować oraz zdecydowanie przeciwko niej występować. Trzeba powstrzymać szaleńców dążących do pauperyzacji społeczeństw, a w naszym kraju do likwidacji państwowości. Jest to zadanie również dla całego NZZZ „Solidarność”, w tym jego Krajowej Sekcji Nauki.

Wojciech Pillich

¹ Kubicki J., Kopczyński K., Młyńczak J.: Absorption characteristics of thermal radiation for carbon dioxide. Informatyka, Automatyka, Pomiary w Gospodarce i Ochronie Środowiska, Vol. 12 No. 3 (2022), p. 4-7. <http://doi.org/10.35784/iapgos.2998>

² idem

³ Drapieżny Zielony (Nie)ład. Praca zbiorowa. Wyd. NSZZ „Solidarność” & Tysol sp. z o.o. 2024, s. 170. https://preczzzielonymladem.pl/wp-content/uploads/2024/10/Zielony_Lad_07A_online.pdf

⁴ Publikacje przygotowane ostatnio przez autora:

- Nie ma zagrożenia klimatycznego, O reakcji na światową Deklarację Klimatyczną. Klimatyczny mur? *Wiadomości KSN*, nr 5-6, 2023 s. 22-25. <http://www.solidarnosc.org.pl/ksn/wp-content/uploads/2023/09/Wiadomosci-KSN-2023-lipiec sierpien.pdf>
- Szybciej niż światło. *Wiadomości KSN*, nr 7-8, 2023 s. 32-33. <http://www.solidarnosc.org.pl/ksn/wp-content/uploads/2023/09/Wiadomosci-KSN-2023-lipiec sierpien.pdf>
- Przyczyny zmian klimatu. *Wiadomości KSN*, nr 1-2, 2024, s. 23-32. <http://www.solidarnosc.org.pl/ksn/wp-content/uploads/2024/03/Wiadomosci-KSN-styczen-luty-2024.pdf>
- Wielkie kłamstwo kryzysu klimatycznego służy wskrzeszeniu socjalizmu. *Wiadomości KSN*, nr 3-4, 2024, s. 34-35. https://www.solidarnosc.org.pl/ksn/wp-content/uploads/2024/04/Wiadomosci_KSN_marzec_kwiecien_2024.pdf

⁵ Nordangård J.: The Climate Emergency Illusionists and the Pact for the Future”, *Clintel Anniversary Congress*, Roelofarendsveen, 18 June 2024. <https://youtu.be/XkCYZlvxIFU> 34:48 min.

⁶ Dr Arthur Lyon Dahl jest prezesem Międzynarodowego Forum Środowiskowego, ekspertem i członkiem komitetu sterującego Komisji ds. zarządzania klimatem (CGC) i emerytowanym zastępcą zastępcy dyrektora wykonawczego UNEP, gdzie koordynował ogólnosystemową Earthwatch ONZ w Genewie i pomagał w opracowaniu Agendy 21. Jest współautorem książek „Global Governance and the Emergence of Global Institutions for the 21st Century” oraz „Towards a Global Environment Agency: Effective Governance for Shared Ecological Risks”. Jest prezydentem Międzynarodowego Forum Środowiskowego (IEF) i emerytowanym starszym urzędnikiem ONZ (UN Environment), z ponad 50-letnim doświadczeniem w zakresie zrównoważonego rozwoju, międzynarodowej oceny i zarządzania środowiskowego oraz nauki o systemach, w tym ponad 20 lat w organizacjach międzyrządowych. Climate Governance Commission (CGC) pracuje nad wypełnieniem kluczowej luki w stawianiu czoła globalnemu kryzysowi klimatycznemu poprzez opracowywanie, proponowanie i budowanie partnerstw, które promują wykonalne, wysoce skuteczne rozwiązania w zakresie globalnego zarządzania dla pilnych i skutecznych działań na rzecz klimatu i szerszego systemu Ziemi, aby ograniczyć wzrost globalnej temperatury do 1,5°C lub mniej. ... (Wikipedia)

⁷ Nordangård J.: The Climate Emergency Illusionists and the Pact for the Future”, *Clintel Anniversary Congress*, Roelofarendsveen, 18 June 2024. <https://youtu.be/XkCYZlvxIFU>

⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1275 z dnia 24 kwietnia 2024 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, Dz. Urz. UE L z 8.05.2024, motyw 2. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401275

⁹ Profesor ujawnia. Ten raport wstrząśnie Polską. https://www.youtube.com/watch?v=MXOvAIM4N_A

¹⁰ Drapieżny Zielony (Nie)ład. Praca zbiorowa. Wyd. NSZZ „Solidarność” & Tysol sp. z o.o. 2024, s. 170. https://preczzzielonymladem.pl/wp-content/uploads/2024/10/Zielony_Lad_07A_online.pdf

¹¹ Idem

Z cyklu: wędrówki po świecie ...

U Zulusów (RPA) cz.1

Fot. 1. Szefflera parasolowata. *Schefflera actinophylla*. Anglicy nazywają to drzewo *Octopus tree*, bo kwiatostany przypominają macki ośmiornicy. **Lavumitsa.**

Nasza autokarowa trasa w prowincji KwaZulu-Natal (RPA). 925 km.

Zapewne niektórzy z czytelników oglądali 10-odcinkowy serial telewizyjny „Zulus Czaka” emitowany w TVP2 w 1987 roku.

Fot. 2. Dzieci sprzedają wyroby z koralików. Koraliki – ich kolory i kompozycja – służyły także do przekazywania wiadomości. **Shakaland.**

Fot. 3. Muzycy grają na marimbach. **Shakaland.**

W 1816 r. Zulusi pod przewodnictwem króla Czaki utworzyli silne państwo. Czaka (ok. 1787-1828) był synem wodza plemienia Zulusów Sensangakona i Nandi KaBhebhe, która zaszła w ciążę w wyniku gwałtu. Nandi była córką wodza ludu Mhlongo. Aby uniknąć wojny, Sensangakona zgodził się zapłacić odszkodowanie w postaci 55 sztuk bydła. Ponieważ mały Czaka nie był bezpieczny, razem z matką zamieszkiwali u sąsiednich plemion.

Czaka stał się wojownikiem. Mieszkając wśród ludu Mtetwa, opracował taktykę wojskową. Czaka wdrożył zmilitaryzowany system, obejmujący pobór, stałą armię opartą na nieżonatych wojownikach, nowe uzbrojenie – krótkie włócznie zamiast długich oraz duże tarcze, a także reżim i taktykę walki okrążającej, czyli „Rogi Byka”. Czaka rozszerzał swe panowanie, napadając na sąsiednie plemiona, niszcząc ich siedziby i grabiąc bydło. Nieuchronne były konflikty z kolonistami – najpierw z Burami, a potem z Anglikami. Po śmierci swojej mamy zarządził roczną żałobę, a kto jej nie przestrzegał, był zabijany. Czaka Zulus został zamordowany przez swoich przyrodnich braci, co ułatwiło Anglikom pokonanie Zulusów.

Obecnie Zulusi, a jest ich ponad 14 mln, mieszkają głównie w prowincji KwaZulu-Natal w RPA, gdzie język zulu jest jednym z oficjalnych języków w RPA. Ponadto dla 15 mln mieszkańców RPA język zulu jest drugim językiem.

Na potrzeby filmu „Zulus Czaka” zrobiono kopię prawdziwej zuluskiej wioski. Po zakończeniu zdjęć do filmu zastanawiano się, jak ją wykorzystać. Wiele lat wcześniej społeczność zuluska postanowiła wykształcić jednego z młodzieńców, co też zrobili, wspomagając jego edukację. Ten młody człowiek ukończył uniwersytet i zaczął pracować w BP, gdzie został jednym z dyrektorów. Teraz starszyzna zdecydowała, że nastał czas powrotu, aby na miejscu coś zrobić dla swoich. Pomysł nasunęła opuszczona filmowa wioska, którą przekształcił w skansen zuluskiej kultury – Shakaland. Jego częścią jest hotel z 55 pokojami – chatami w kształcie uli. W Shakalandzie poznajemy zwyczaje Zulusów, ich pracę, produkcję piwa, ceramiki, broni, warsztaty tkackie, ceremonie, tańce oraz sztukę wojenną.

Fot. 4. Makietę domostwa Zulusów. Białoczerwona flaga informuje, że młodzieniec się oświadczył. **Shakaland.**

Fot. 5. Zuluskie kobiety, które dzbany z wodą noszą na głowie. Jedna z naszych uczestniczek próbowała je naśladować, ale dzban spadł i rozbił się. **Shakaland.**

W Shakalandzie zbudowano makietę zuluskiego domostwa – w środku jest zagroda dla zwierząt z wydzieleniem dla cielaków. Przy ogrodzeniu jest chata matki, chaty żon (Zulusi praktykowali wielożeństwo), dziewcząt, chłopców, pomieszczenia gospodarcze oraz schowek na żywność. Taki układ ułatwia obronę domostwa. Białoczerwona flaga powiewająca nad wioską wcale nie oznacza powitania polskiej grupy, tylko że chłopiec się oświadczył. Gdy przyjeżdżają turyści, to Zulusi ze swojej wioski idą do Shakalandu, gdzie prezentują swoje codzienne życie.

Tekst i zdjęcia **Antoni Winiarski**

Materiał z pielgrzymki katowickiego KIK do południowej Afryki.

<https://www.kik.katowice.opoka.org.pl/old/pierpa1.html>

WYBRANE WYDARZENIA

listopad – grudzień 2024

Ewa Sobieszczęńska

1 i 2 listopada w Uroczystość Wszystkich Świętych i Zaduszki, czyli Święto Zmarłych odwiedzamy groby naszych bliskich. W tych dniach, na grobach płoną znicze, składane są wieńce i kwiaty.

5 listopada. W Stanach Zjednoczonych odbywają się wybory prezydenckie. Amerykanie zdecydują kto zostanie 47. prezydentem USA: kandydatka Partii Demokratycznej Kamala Harris czy kandydat Partii Republikańskiej Donald Trump.

Kilkuset funkcjonariuszy i pracowników służb publicznych piketowało przed siedzibą Rady Dialogu Społecznego w Warszawie. Protest zorganizował Krajowy Sekretariat Służb Publicznych NSZZ „Solidarność”. Protestujący domagali się przede wszystkim 15 proc. waloryzacji wynagrodzeń, sztywnego powiązania budżetów służb mundurowych ze wskaźnikiem PKB oraz zrównania świadczeń socjalnych funkcjonariuszy MSWiA, MS i MF ze świadczeniami żołnierzy zawodowych.

6 listopada. Przed Sejmem odbyła się demonstracja fizjoterapeutów i pacjentów przeciwko mającemu wejść w życie od 1 stycznia zarządzeniu prezesa NFZ wprowadzającego zmiany w fizjoterapii ambulatoryjnej i domowej. Fizjoterapeuci i rehabilitanci alarmują, że zmiany drastycznie ograniczą dostęp najciężiej chorych pacjentów do rehabilitacji domowej, a na skutek zarządzenia prezesa NFZ od 1 stycznia pracę mogą stracić tysiące fizjoterapeutów.

W Niemczech po 3 latach rozpadła się koalicja rządząca: SPD, Zielonych i FDP. Partie nie zdołały dojść do porozumienia w sporze o budżet i politykę gospodarczą. Kanclerz federalny Olaf Scholz odwołał Christiana Lindnera, ministra finansów i przewodniczącego FDP. Do czasu wyborów do Bundestagu zaplanowanych na 23 lutego 2025 r. i wyboru nowego kanclerza federalnego przez nowy parlament, rządy sprawuje koalicja SPD i Zielonych pod przewodnictwem kanclerza Olafa Scholza.

<https://www.deutschland.de/pl/topic/polityka/zerwanie-rzad-niemcy-nowe-wybory>

11 listopada. Narodowe Święto Niepodległości. W całym kraju odbywają się uroczystości z okazji 106. rocznicy odzyskania niepodległości. Główne wydarzenia rocznicowe, z udziałem m.in. prezydenta Andrzeja Dudy, zaplanowano na pl. Piłsudskiego w Warszawie. W ramach obchodów Święta Niepodległości ulicami Warszawy przeszedł Marsz Niepodległości pod hasłem „Wielkiej Polski moc to my!”, zorganizowany jak w poprzednich latach przez Stowarzyszenie Marsz Niepodległości. W marszu wzięło udział ok. 150 000 osób z całej Polski.

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/204945,Obchody-Narodowego-Swieta-Niepodleglosci-Warszawa-11-listopada-2024.html>

13 listopada. Otwarcie amerykańskiej bazy Aegis Ashore w Redzikowie (woj. pomorskie), będącej częścią systemu obrony przeciwrakietowej NATO. Oprócz Prezydenta RP Andrzeja Dudy udział w uroczystości otwarcia wzięli wicepremier, szef MON Władysław Kosiniak-Kamysz, minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski, ambasador USA w Polsce Mark Brzezinski oraz dowódca US Navy w Europie i Afryce admirał Stuart Munsch.

18 listopada. Państwowa Komisja Wyborcza odrzuciła roczne sprawozdanie finansowe Prawa i Sprawiedliwości z powodu nieprawidłowości w finansowaniu kampanii wyborczej do wyborów parlamentarnych w 2023 roku. Decyzję poparło pięciu członków komisji, czterech było przeciw. W efekcie PiS może stracić trzyletnią subwencję na działalność partii, wynoszącą ponad 75 mln zł.

24 listopada. Dwie największe partie ogłosiły swoich kandydatów w wyborach prezydenckich. Prawyborcy w Koalicji Obywatelskiej wygrał Rafał Trzaskowski, a poparcie PiS otrzymał szef IPN, Karol Nawrocki.

28 listopada. Wracają strajki rolników w Polsce. Rolnicy sprzeciwiają się m.in. podpisaniu przez UE umowy z krajami Mercosur i zapisom Zielonego Ładu.

<https://agroprofil.pl/wiadomosci/wracaja-protesty-rolnikow-sprawdz-kiedy-i-gdzie/>

29 listopada. Julia Przyłębska zrzekła się funkcji prezesa TK. Od tego dnia, z powodu najdłuższego stażu w Trybunale, jest sędzią kierującym pracami TK do czasu wyboru nowego prezesa. Dziewięcioletnia kadencja Julii Przyłębskiej w Trybunale Konstytucyjnym kończy się 9 grudnia 2024 r. Zgodnie z prawem, prezesa Trybunału Konstytucyjnego powołuje prezydent spośród kandydatów przedstawionych mu przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów TK.

6 grudnia. Komisja Europejska podpisała umowę handlową z krajami Mercosur (Argentyna, Boliwia, Brazylia, Paragwaj, Urugwaj), która zakłada utworzenie strefy wolnego handlu obejmującej ponad 700 mln osób. Umowa, przed wejściem w życie, musi zostać ratyfikowana przez państwa UE. Donald Tusk jest przeciw ratyfikowaniu umowy. Przeciw jest też Francja, ale nie stanowi to mniejszości blokującej.

Rumuński Sąd Konstytucyjny unieważnił pierwszą turę wyborów prezydenckich, w której zwyciężył prorosyjski polityk Calin Georgescu oraz nakazał powtórzenie całego procesu wyborczego.

<https://www.dw.com/pl/rumunia-kryzys-zaufania-po-uniewaznieniu-wyborow/a-70991144>

W wieku 87 lat zmarł w Warszawie Stanisław Tym. Aktor charakterystyczny, satyryk, dramaturg, felietonista, scenarzysta, reżyser. Został pochowany na cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie.

<https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kultura/2281153,1,zmarl-stanislaw-tym-wielka-postac-polskiej-kultury-aktor-satyryk-felietonista-polityki.read>

7 grudnia. Sobota. Ponowne otwarcie paryskiej katedry Notre Dame ponad pięć lat po pożarze świątyni. Na uroczystości państwowe, z udziałem około 50 głów państw z całego świata przybył m.in. Prezydent RP Andrzej Duda, Prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski, Księżę Walii William, amerykański Prezydent elekt Donald Trump. Religijna ceremonia otwarcia świątyni odbędzie się 8 grudnia.

<https://www.vaticannews.va/pl/kosciol/news/2024-12/ponowne-otwarcie-katedry-notre-dame-w-paryżu-znow-bija-dzwony-n.html>

fot. republika.pl

8 grudnia. W Syrii siły rebelianckie obaliły Prezydenta Baszara al-Asada po 24-letnim okresie jego rządów. Baszar al-Asad uciekł samolotem do Moskwy, gdzie wcześniej uciekła jego rodzina.

<https://dorzeczy.pl/swiat/666274/przewrot-w-syrii-obalony-asad-odnalazl-sie-w-rosji.html>

9 grudnia. Prezydent RP Andrzej Duda spośród dwóch kandydatów, wyłonionych przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów TK, powołał Bogdana Świączkowskiego na stanowisko prezesa Trybunału Konstytucyjnego.

<https://serwisy.gazetaprawna.pl/orzeczenia/artykuly/9685718,bogdan-swieczkowski-nowym-prezesem-trybunalu-konstytucyjnego.html>

11 grudnia. Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN uwzględniła skargę PiS na decyzję Państwowej Komisji Wyborczej o odrzuceniu sprawozdania finansowego komitetu wyborczego tej partii za wybory parlamentarne z 2023 r.

Rzecznik Sądu Najwyższego Aleksander Stępkowski podkreślił, że w tej sytuacji PKW jest zobowiązana do przyjęcia sprawozdania komitetu wyborczego PiS. Przepis Kodeksu wyborczego jest jednoznaczny i po orzeczeniu SN zobowiązuje PKW do przyjęcia sprawozdania niezwłocznie (artykuł 145, § 6).

12 grudnia. Przedstawiciele zarządu Poczty Polskiej, Związku Zawodowego Pracowników Poczty i Związku Zawodowego Unia Poczta podpisałi porozumienie kończące spory zbiorowe wszczęte na tle płacowym w 2019 i 2023 r. Do najważniejszych ustaleń należą:

- 460 zł podwyżki dla wszystkich pracowników objętych Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy począwszy od stycznia 2025 r.

- określenie poziomu minimalnego wynagrodzenia zasadniczego obowiązującego od marca 2025 r. na poziomie 4666 zł

14 grudnia. W Gruzji odbyły się wybory prezydenckie. Po raz pierwszy w historii kraju prezydent był wybierany w wyborach pośrednich przez Kolegium Elektorów, a nie bezpośrednio przez obywateli w wyborach powszechnych. Wybrano byłego piłkarza bez wyższego wykształcenia Micheila Kawelaszwilię. Obecne wybory odbywały się w obliczu postępującego kryzysu konstytucyjnego i społecznych protestów, spowodowanych nieprawidłowościami i fałszerstwami, jakie miały miejsce podczas wyborów parlamentarnych 28 października 2024 roku. <https://ies.lublin.pl/komentarze/wybory-prezydenckie-w-gruzji/>

15 grudnia. Lewica poinformowała, że ich kandydatką w nadchodzących wyborach prezydenckich będzie wicemarszałek Senatu Magdalena Biejat.

Marszałek Sejmu Szymon Hołownia w listopadzie wyznaczył początek kampanii wyborczej wyborów na stanowisko Prezydenta RP na 8 stycznia 2025 r.

Wcześniej zgłoszeni kandydaci już jeżdżą po kraju organizując spotkania z przyszłymi wyborcami: Sławomir Mentzen - z Konfederacji, Marek Jakubiak - z Koła Poselskiego Wolni Republikanie, Rafał Trzaskowski - z Koalicji Obywatelskiej i Karol Nawrocki - niezależny kandydat popierany przez PiS.

16 grudnia. Państwowa Komisja Wyborcza nie uznała orzeczenia Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN z 11 grudnia i odroczyła decyzję w tej sprawie do czasu „systemowego uregulowania przez konstytucyjne władze RP statusu prawnego Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN i sędziów biorących udział w orzekaniu tej izby”. Za nieuznaniem orzeczenia i odroczeniem decyzji głosowało pięciu członków PKW: Paweł Gieras, Ryszard Balicki, Ryszard Kalisz, Maciej Kliś i Konrad Składowski. Przeciw było czterech członków PKW. <https://www.tysol.pl/a132542-decyzja-pkw-w-sprawie-pis-jest-zawiadomienie-do-prokuratury>

Prof. Ryszard Piotrowski, konstytucjonalista wskazuje, że decyzja nieuznania orzeczenia SN, którą PKW przekroczyła swoje uprawnienia ustawowe łamiąc przepisy Kodeksu wyborczego, stwarza zagrożenie dla podstawowej zasady ustrojowej państwa, jaką jest zasada suwerenności narodu. Prowadzi to do braku możliwości przeprowadzenia wyborów prezydenckich w 2025 r., gdyż zgodnie z zapisem Art. 129 ust. 1 Konstytucji: „Ważność wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej stwierdza Sąd Najwyższy”.

W SN jest jeszcze nierozpatrzone skarga PiS na decyzję PKW z 18 listopada. PKW odrzuciła wówczas sprawozdanie finansowe partii Jarosława Kaczyńskiego, co zgodnie z ustawą o partiach politycznych skutkuje odebraniem subwencji na trzy lata. Odrzucenie sprawozdania zostało oparte na decyzji podjętej 29 sierpnia, dotyczącej odrzucenia sprawozdanie finansowego komitetu wyborczego PiS.

17 grudnia. 1028. dzień wojny. Rosjanie i Koreańczycy Północni wypierają Ukraińców z obwodu kurskiego.
<https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2024-12-17/rosjanie-i-koreanczy-polnocni-wypieraja-ukraincow-z-obwodu>

18 grudnia. Kolegium Elektorów oficjalnie wybrało Donalda Trumpa na Prezydenta Stanów Zjednoczonych. Zgodnie z wynikami w poszczególnych Stanach kandydat Republikanów otrzymał 312 głosów, zaś Kamala Harris - 226. Ceremonia zaprzysiężenia 47. Prezydenta Stanów Zjednoczonych odbędzie się przed Kapitołem 20 stycznia 2025 roku. Prezydent złoży wówczas przysięgę na konstytucję oraz Biblię, a także wygłosi przemówienie inauguracyjne. Kadencja będzie trwała od 20 stycznia 2025 roku do 20 stycznia 2029 roku.
<https://www.rp.pl/polityka/art41383131-wybory-w-usa-2024-kiedy-nowy-prezydent-usa-obejmie-wladze>

19 grudnia. Rząd Węgier uwzględnił wniosek posła Marcina Romanowskiego i udzielił mu ochrony międzynarodowej na podstawie ustawy o prawie azylu z 2007 r. w związku z podejmowaniem przez polski rząd i podległą mu Prokuraturę działań naruszających jego prawa i wolności.
<https://www.tysol.pl/a132631-to-juz-oficjalnie-marcin-romanowski-z-azylem-na-wegrzech>

fot. adw. dr Bartosz Lewandowski, obrońca Marcina Romanowskiego – zrzut ekranu z <https://tvrepublika.pl/live>

9 grudnia Sąd Rejonowy dla Warszawy Mokotowa zadecydował o trzymiesięcznym areszcie dla posła Marcina Romanowskiego. M. Romanowski nie stawił się w sądzie, jego adwokat przedstawił zwolnienie lekarskie z powodu przejścia ciężkiej operacji. 12 grudnia prokurator wystawił za nim list gończy, a 19 grudnia Sąd Okręgowy w Warszawie na wniosek prokuratury zadecydował o wydaniu za posłem Europejskiego Nakazu Aresztowania.

Szopka krakowska autorstwa Gabrieli Kaczyńskiej
III nagroda w 82. Konkursie Szopek Krakowskich, kategoria szopki młodzieżowe

Redakcja zastrzega sobie prawo do wprowadzenia poprawek, skracania oraz rezygnacji z opublikowania pracy bez podania przyczyn. Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” i Redakcja „Wiadomości KSN” nie ponoszą odpowiedzialności za treść prac i osobiste poglądy autorów. Polemika z autorami możliwa jest przez przesłanie listu do Redakcji.

***„Wiadomości KSN”* Biuletyn Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”**

Redaguje zespół: Małgorzata Kaczyńska, Wojciech Pillich, Maria Sapor, Ewa Sobieszkańska, Krzysztof Weiss.

Korektor: Elżbieta Kniecicka

Redaktor naczelny: Małgorzata Kaczyńska

Adres redakcji: Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”, ul. Waryńskiego 12, 00-631 WARSZAWA

Nr konta: Krajowy Sekretariat Nauki i Oświaty, KSN NSZZ „Solidarność”

92 1020 1068 0000 1102 0000 2733

tel/fax (0-22) 825 73 63, tel.(0-22) 234 98 78, kom. 0 605 222 296

e-mail: info.ksn@solidarnosc.org.pl ; strona www: <http://www.solidarnosc.org.pl/ksn>

„Wiadomości KSN” są dostępne on-line na stronie internetowej KSN pod adresem: <http://www.solidarnosc.org.pl/ksn>